

GÖNÜLDEN ESİNTİLER:

İNCİ TEZGÂH-I

Derleyen: Necdet ARDIÇ

Düzenleyen: Nur NİHAN

İRFAN SOFRASI
NECDET/ARDIÇ
TASAVVUF SERİSİ (41)

GÖNÜLDEN ESİNTİLER

İNCİ TEZGÂH-I

Derleyen: Necdet ARDIÇ

Düzenleyen: Nur NİHAN

İRFAN SOFRASI

NECDET ARDIÇ

TASAVVUF SERİSİ (41)

BİSMİLLÂHİRRAHMANİRRAHÎM

Bu kitap, hakikat ilmi'nin yolu, tasavvuf dairesini tamamlayan hakikat ehli, mutlu kişilerin aşk-ı sûltani ile coşup, gönülden, gaflet ehlini uyarmak, uyanıkları daha ileri götürmek için mânâ'dan zuhura çıkardıkları, kişinin özünü anlatan kısa fakat tefsiri ciltlere sığmayan çok değerli sözleriyle doldurulmak üzere, Mevlâ'nın izni ile 28.02.1969 Perşembe, Kurb'ân Bayramının birinci günü saat 4.30 da Muratlı yolu yokuşunun düzlüğünde başlandı. Araba içinde, hava yağmurlu.

C.Hak'tan tamamlanması için sonsuz bilgi, ilham, okumak için zaman, niyaz ederiz. İnşallah.

NECDET ARDIÇ (28.02.1969 Perşembe, saat 4.30)

ÖN SÖZ

Günümüzden yaklaşık (42) sene kadar evvel oluşumuna başlanmış olan bu kitabımızın kaynağı, okuduğum veya değerli gördüğüm kısa fakat oldukça mânâ yüklü yazıları sadece okumakla bırakmayıp küçük, küçük notlar halinde bir dosyada ve bir defterde parça, parça ve kısım, kısım biriktiriyordum. Bu arada kendi yazdığım küçük denemeleri de ilâve ediyordum. O zamanki anlayışlarım ve çalışmalarım ile topladığım bu değerli sözlerin sahiplerinin isimlerini bulabildiğim kadarı ile kendilerine minnet burcumuzu ödemek niyetiyle de not alıyordum. zaman içinde, içerisine yapılan ilâveler ile bu günlere kadar el yazmaları şeklinde gelmiş olan ve küçük gizli bir inciler hazinesi olarak defter ve dosyalar dolabında duruyorlar iken, oradan arada, sırada, bizi ne zaman gün ışığına çıkaracaksınız, bize biraz haksızlık olmuyormu? Bizden çok sonra başlanan birçok kitap kardeşimiz, elden ele akıldan gönüle sefer yapmaktalar iken bizler ise daha buralarda gizli raflarda savaşa hazır bilinmez gayb askerleri gibi durup beklemekteyiz dediler.

Bende, haklısınız sizi epey ihmâl ettim merak etmeyin sizi de zuhura çıkarıp meraklılarının istifadesine sunmanın bir yolunu bulacağım dedim. Ve daha evvelden onların az bir kısmını el yazısından kitap yazısına da çevirtmiş idim. Böylece de bir müddet geçti, nihayet vakti gelmiş ki, bir gün bu notların hepsini bilgi sayar ortamına geçirmesi için öğretmenlik mesleğinden yeni emekli olmuş olan (Nur Nihan) kızımıza vakit buldukça bilgisayarda kitap formuna uyarlaması için hepsini yeniden yazılmak üzere, kendisine vermiş idim. Nihayet epey uzun süren bir çalışmadan sonra parça, parça halinde olan notlar bu kitapta bir bütün olarak bir araya getirilerek yazılımı tamama ermiş oldu. Diğer taraftan yazılmış olan bu yazıları da Abdullah bey

kardeşimiz tarafından sağ olsunlar görülen bu kitap formunda düzenleyerek nihayet okunmaya müsait bir hâle getirmiş oldular. Daha sonra bende cilt kapağını hazırlayıp ön sözü'nü de yazıp ve tekrar bir gözden geçirdikten ve yaklaşık (42) yıl sonra, (41) inci kitabımız olarak kitaplar kervanımızda yerini almış oluyor. İsmi'nin ne olmasının uygun olabileceğini sorduğum "gönül kuşu" (**İnci tezgâh-ı**) olsun dedi, bende öyle olsun diyerek ismini "inci tezgâh-ı" olarak belirledim. Daha sonra kitabın içindeki yazıları okumaya başlarken hayret ile gördüğüm şey, ilk yazı mevzuunun "inci çıkarılması" hakkın da olması idi. Aslında bu isim kitaba niyetlendiği ve başlandığı da o ilk günlerde, verilmiş imiş, bu ismi vermekle biz de sadece, bunu zuhura getirmişiz. Kitabın ismi, bâtın âleminden daha o zamandan bu isim ile başlatıldığı ve anıldığı hayretle görülmektedir.

K. Kerîm Ramân Sûresi, (55/22) Âyetinde:

﴿٢٢﴾ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٢٢﴾

(Yehrucü minhümellü'lüü velmercan)

(22) O ikisinden inci ile mercan çıkar.

Bu kitabın içerisinde, yukarı da ki, Âyet-i Kerîme'de bahsedilen inci, ve mercanların çıkarıldığı, Rûh ve nefis, iki deniz olan insân varlığının gönül âleminden zuhura çıkarılan değerleridir. Aslında insân'ın zâhir badeni de bunların tegâh-ıdır. Bilindiği "tezgâh" iki anlamda'dır, birisi üretim ve dokuma tezgâh-ı, diğeri ise satış ve teşhir, tezgâhıdır ki, insân'da ikisi de mevcuttur. Cenâb-ı Hakk bütün bu gerçekleri her birerlerimize nasib etsin İnşallah.

Bu kitabı ele alıp son kontrollerini yaptığım bir gece idi mânâ âleminde şöyle bir zuhurat gördüm.

Elimde köşeli baklava tepsisi büyüklüğünde bir tepsi vardı, içinde de çok yoğun olmayan süzme bal vardı, o

balları herkese dağıtıyordum.

Fakat daha sonra baktığımda, elimdeki tepsi, eski baldan hem daha çok olmuş, hem de daha koyu ve yoğun olan balla dolmuştu. Yani kendi kendine ikram edilenlerin yerine çok daha fazlası ve yoğun olanı ile dolmuştu.

Bu zuhuratın mânâsı açık olarak görüldüğü gibi (bal) ifadesi ile belirtilen marifetullah bilgileridir. Bu bilgiler ise ehil olan ve hak eden kimselere inci gerdanlıklar halinde hazırlanarak dağıtılır. Ve neticesi,

(Rahmân-55/60)

﴿ ٦٠ ﴾ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ﴿﴾

(Hel cezâül ihsâni illel ihsânü)

(60) İyiliğin mükâfatı, iyilikten başka mıdır?, -elbette değildir-.

Görüldüğü gibi mealde "iyilik" olarak ifade edilen hakikatte Âyet-i Kerîme'de belirtilen "**İhsan**" zât-î hakikatlerdir, onun da mânâ âleminde ki bâtını ifadesi baldır.

Sevgili okuyucum, bu kitabın yazılışında, düzenlenişinde, basılışında, bastırılışında, tüm oluşumunda emeği ve hizmeti geçenleri saygı ile yadet, geçmişlerine de hayır dua et, ALLAH (c.c.) gönlünde feyz kapıları açsın. Yarabbi; bu kitaptan meydana gelecek manevi hasılayı, evvelâ acizane, efendimiz Muhammed Mustafa, (s.a.v.) in ve Ehl-i Beyt Hazaratı'nın rûhlarına, Pirimiz Hasan Hüsamettin Uşşaki Hz. Nin Havla-i Bacı Validemizin, Nusret Babamın ve Rahmiye annemin de ruhlarına, ceddinin geçmişlerinin de ruhlarına hediye eyledim kabul eyle, haberdar eyle, ya Rabbi. Ayrıca özel olarak hizmetleri geçmiş olan (Nûr Nihan) kızımızın ve (Abdullah bey) kardeşlerimizin bütün geçmişlerinin de rûhlarına hediye eyledim kabul eyle Haberdar eyle ya rabbi.

Muhterem okuyucularım; yine bu kitabı da okumaya

başlarken, nefs'in hevasından, zan ve hayelden, gafletten soyunmaya çalışarak, saf bir gönül ve Besmele ile okumaya başlamanızı tavsiye edeceğim; çünkü kafamız ve gönlümüz, vehim ve hayalin tesiri altında iken gerçek mânâ da bu ve benzeri kitaplardan yararlanmamız mümkün olamayacaktır.

Gayret bizden muvaffakiyyet Hakk'tan'dır.

Terzi Baba Tekirdağ (17/04/2011) Pazar:

BİR SÖZ

Hayatımın en önemli seyr duraklarından biri de Efendi baba'mın tezgâhında ki inci'leri sergilemek oldu. Bu güzel vazife tevdi edildiğinde, hamd ettim. Terzi baba'm "Muhyiddin-i Arabî'nin, satırlar arasında aranmasının gerekliliğini" söylediğinden beri," inci tezgâhındaki cümlelerini daha bir dikkatle okudum. Ve o an idrak ettiğim mahalleri buldum. Fakat her tekrar edişimde yeni bakış açılarını yakalıyorum ve tek duam "*rabbi zidni ilma*" oluyor.

"İnci tezgâh-ı" her dâim bakılıp, faydalanılacak zarif incilerden oluşmuş. Hazmı kolay bir o kadar istediğin kadarını alıp, takabiliyorsun. Kâh şeriat mertebesinden, kâh hakikat kâh marifet mertebesinden...

Bir de Terzi babamın bize armağan ettiği inciler var. Sâlik ihtiyacını, arzusunu belirttiği zaman incileri her zaman hazırdır. Takılıyor boynuna. Yeter ki istemeyi bilelim.

İncilerin tek, tek dizildiği gibi hayatımızdaki imtihanlar tek, tek yaşantı olarak tahakkuk ettirildi bizlere. Mânevi babam bu kabz hallerimizi bast'a çevirdi biiznillâh. Adeta inci gibi dizayn edildi zâhir hayatımız dolayısıyla da bâtınımız. Zira zâhir ile bâtın arasında ayırım olmadığını söyledi hep. Tavsiyeleri hem kişiye özel hem de genele idi. Tıpkı "Yûsuf'un gömleği" misali. Her bünyeye uygun sözlerini kim alsaydı faydalanabiliyordu. Her zuhurat "hayır" olarak yorumlandı. Bize eksi gelebilecek tehlikeler de çok zarif ve lâtif biçimde gösterildi.

Söylenecek çok söz var. En özet şekilde söyleyebileceğim ise; C. Hakk bu dünyada bize vehhab ismiyle en büyük ikramını yapmış. Hayal dünyasıyla yaşanan günümüzde hakikati bulmak zor. Efendi babam ve Nüket annemin haklarını ödemem mümkün değil. Bizleri evlâtları olarak kabul ettikleri için Allah'ım razı olsun.

Nûr Nihan, kızı

11. 04. 2011

BİSMİLLÂHİRRAHMANİRRAHÎM

“Süleyman’ın (a.s.) cinleri inci çıkarırdı. Senin de nefis cinin dünya incisi çıkarır. Ona aldanma. Rûhunun incisini çıkarmaya bak. Çünkü bu öteki âlemde geçerlidir.”

Kendin kendini ararsan, ara kendin için’de
Sûret-i Rahmân ararsan ara kendin içinde
Hakka vuslat ararsan ara kendin için’de
Tecelli etti Mevlâ, sûret-i insân içinde. Terzi baba
03-10-2001 Necdet

Not: Bundan sonraki bölümler de **“Nükte”** rumuzu ile yazılan yazılar Efendi babam’a aittir.

Cenâb-ı Hakk Âdem’i yaratmazdan-Hâlk, evvel “meleklerle ben bir insân hâlk-yaratacağım” demişti de melekler de ona “yeryüzünde fesat çıkaracak, kan dökecek birini mi yaratacaksın?” demişlerdi. “İbadet için biz sana yetmiyor muyuz? Demişlerdi.

İşte insân mutlak sûrette amel-i Sâlih işleyip, iyi insân olmak mecburiyetindedir. Eğer iyi insân olmaz azgınlık ederse melekleri haklı (haşa) rabbimizi haksız çıkarmış olur. Eğer iyi insân olarak yaşarsa o zaman Rabbimizi haklı, melekleri haksız çıkarmış olur ki, istenen budur.

İyi bil ki senin de bir arzın yani arz-ı vücûdun vardır. Dikkat et, anlamaya çalış. Gün gelir Rabbin aynı hitabı senin beden arzına yapar ve “ey falan arz! Ben sende sana has olmak üzere bir halife, bir Âdem yaratacağım” der. Bunun üzerine o vücutta şeriat üzere ahkâm tutan melek-i kuvvetler “bizim ibadetimiz sana yetmiyor mu?” derler. Oysa C. Hakk sadece kuru secde istemez, aşkına karşılık

bekler. İdrak bekler. Coşku bekler. İşte ona karşılık verecek olan makamın başlangıcında Âdemiyyet vardır. İşte Rabbin sana bu sırrı lütfetmiştir. İyi anla ey tâlib-i Hakk. Senin adamlığından Âdemliğini bulup çıkaracak vesileyi ara bul. Çünkü C. Hakk sana bu emri o kanaldan verir. Ve Âdem'iyyet ile adam'iyyeti birbirinden ayırır. Adam'lığını değil Âdem'liğini geliştirmeye bakarsın. İşte sırat-ı müstakim bir anlamda da budur. Âdem yaratılmadan Muhammed Mustafa yeryüzüne gönderilmedi. Sen de çok çalış. Âdemini kemâle erdir. Ancak ona hidayet yolu açıktır. Yoksa başkası boştur.

Nükte:

KELİME-İ TEVHİD:

Ezân-ı Muhammed-i ve Kûr'ân-ı Kerîm asıl olarak kabul edilerek herhangi bir beşer lisânıyla okunamaz. Ancak meal olarak okunur. Onları kendi özel kurgularının dışında herhangi bir şekilde (akl-ı cüz)ün kurgusu ile tatbik etmek onlara yapılacak en büyük kötülük olur. nasıl ki bir varlığın orijinal DNA ve hücre yapısı değiştiğinde ortaya acâib mahlûk çıkar. İşte Hakk'ın düzenlediği bu İlâh-î kelimeleri, beşeri kelimelerle değiştirmek onların DNA ve hücre yapısıyla oynamak olur. bu da aslından çok ayrı ve ifadesi yetersiz olan mânâ kargaşası içeren, içinden çıkılmaz acâib mânâlar oluşturan bir çıkmaza ve faydasız bir uğraşmaya yol açar.

Nük

te:

Tevhîd: Kulun sonu evveline benzemesidir. Bu kalıba girmeden evvel ne şekilde idiyse, yine öyle olabilmesidir.

Tevhîd: Sûfînin yalnız kaldığı bir makamdır.

Tevhid: Vatandan ayrılma, sonradan yaratma ve sonradan yaratılma diye bir şeyin bahis konusu olmadığı

bir makamdır.

Tevhid: Harplerin ve cenklerin olmadığı bir makamdır.

Tevhid: Bilginin ve cehlin geride bırakılıp çıkıldığı bir derecedir.

Tevhid: Cümle mekânın Hakk varlığında yok olduğu bir yüce makamdır.

Tasavvufun sekiz şey üzerine kurulduğunu anlatırdı.

Anlattığı o sekiz şeyin her biri için ayrı, ayrı "Bu, şu peygamber; şu da şu peygamber içindi" derdi.

O anlattıkları sırayla şöyleydi:

- 1-Cömertlik; İbrâhîm peygamberin haliydi.
- 2-Rızâ; İshak peygamberin makamıydı.
- 3-Sabır; Eyyüb peygambere vergiydi.
- 4-İşaret; Zekeriyya peygambere hastı.
- 5-Gurbet; Yahya peygambere mahsustu.
- 6-Suf (yün libas) giymek; Mûsâ peygamberin adeti idi.
- 7-Seyahat; İsâ peygambere nasip olmuştu.
- 8-Fakr hali; Hallerin en büyüğü olan bu hal ise, Allah'ın en sevgili peygamberi peygamberimiz (s.a.v.) efendimizin övündüğü bir hâl idi. (Cüneyd-i Bağdadi)

Ayinedir bu âlem her şey Hakk ile kâim,
Mir'at-ı Muhammed'den Hakk görünür dâim.

Kendi sevmiş, kendi yapmış, kendi bilmiş kendini,
Kendi zâtından sıfatın eylemiş seyrân-ı Hakk.

9

Dostun muradı olsun diye kendi muradını terk et;
kendi nefsinin öldür, cihanı dirilt.

Bir gün C. Hakk Beyazıt-ı Bistami'nin sırrına nida edip
"Ya Beyazıt ne istersin?" demiş. O da "ben bir şey murat
etmem, ben muradım, mürit sensin" demiş.

Dil döküceğin yerde var git ter dök.

"Lâ ilâhe illâllah" dedi Hz. Allah,
"Muhammedür rasûlüllah" dedi Hz. Rasûlüllah,
Her ikisini cem eden ehlullah
Dedi "elhamdülillâh, elhamdülillâh". **Nükte:**

Tevhid denizine dalanın susaması gider sanmayınız.
Tevhid denizine girenin gün geçtikçe susuzluğu artar. Asıl
Tevhid; sırra işleyen, bütün duygulara mâl olan, kalpte yer
eden ve hâl olan tevhiddir.

Şöyle ki; Tevhid ehli kendini Allah'ın huzurunda divan
duruyormuş gibi sanacak ve kendisini böyle bilecek. Sanki
iradesi gitmiş, Hakk'ın tasarrufu kendisinde cârî ve işlerini
O'nun tedbiri çeviriyor. Hakk'ın Tevhid denizine dalmış,
nefsini fenâ hâline vardiirmiş, Hakk'ın iradesi ile Hakk ile
kâim olmuş ve cümle nefsânî duyguları erimiş. Böyle olan

bir kimse önce ne idiyse şimdi de öyle olur. Ve Hakk'ın hikmeti gereğince, şimdiki şeklini alır.

10

Ona göre Ehlullah, bu halka Hakk'ın bir emânetidir.

Her devirde bu emânetlerden vardır. Halkın bu emânetlere hıyanet etmemesi lâzımdır. Ancak bu emânetlerin mahiyetini kendileri bilir. (Yûsuf-u Râzî)

Evliyaullah Hakk'ın zâtından başkasına gönül kaptırmaz. Bu hâlin başlaması, Allah Teâlâ'yı özlerine vakıf bildikleri hâlin başlaması ile beraberdir. (Yusuf-u Râzî)

İrfan ehlinin sükûtu tesbih ve sözü takdistir. Uykusu zikir, ayıklığı namazdır. (İbn-i Ata)

Kâinâtın sebab-i zuhuru aşktır. İzhârı azamettir.

"Bugün Hıdrellez. Herkes neşeli, bâzı âdetler yerine getiriliyor. Fakir düşündüm; bunun mânevi bir anlamı olmalı idi. Gönlüme şöyle doğdu, ufak bir neş'e hâli.

Mâneviyyatta olgunlaşıp bugüne ermiş bir insân makam-ı İlyâsiyyet'te olup gönlünde hâzır olan Hızır'ı idrak edip huzura ermesidir. Bu anlayıştan sonra bir daha o bedene ayrılık ve gayrlılık olmayıp heplik bulunması, tabii olmasıdır. Bu durumdaki bir Âdem gün geçtikçe Hızır'ı ile ünsiyeti geliştirip,içindeki âteş-i aşkı ağustos güneşinin en

yakıcı olduğu günlerdeki hâline getirip, Makam-ı Muhammediyyete erişmesidir. Ondan sonra gelen hazan

11

ve kış aylarında ömrünün sonunu bulup dünya âlemi'nin kaydiyyetinden kurtulup ebedi âleme teşrif etmesidir. Ârifin sözü taklit ve zandan değildir. bu söz tahkik ve yakîn'dir." **Nükte:**

Bulut ağlamayınca çimen gülmez.

Babası ölen yetim değildir. Belki yetim mânâ ilminden mahrum olandır.

Ârifler bilirler ve bildirirler ki; ölmek olmadığı gibi

doğmak da yoktur. var olan her dâim her an vardır. sûretteki değişiklik Hakk'ın saltanatının icabıdır, şuunat-ı zâtî'dir.

Her şey nasılsa bana öyle göster.

Kendi yaptı, kendi sattı, kendi eyledi Pazar.

12

Sen de ben diyorsun, O da. Birlik için birinizin ölmesi lâzım. O olmayacağına göre, sen ölmelisin. Eğer mümkün olsaydı, ikilik kalsın diye senin için O öldü de hani. Bu kadar da lütfu boldur.

Haccac başını vurdurdu, o mübarek baş yere düştüğü zaman 2 def'a "lâ ilâhe illâllah" dedi ve üçüncüsünü demeye başladı ve bitiremedi.

"Ne gece ne gündüz rahatım var,
Onlar uzun, kısa; ne önemi var.

Ümitsizim hastayım gece boyunca,
Gamım çok, düşüncem var gün boyunca."(sırrı sakatı)

"İnsânlar uzun zaman dinle yaşayacaklar. Sonunda din gidecek kaybolacak. Sonra uzun müddet hayata sarılacaklar, bir nevi utanma duygusu ile yaşayacaklar. O da yok olacak.

Bundan sonra onları bir rağbet ve istek yaşatacak. Bir müddet de bu devam edecek. Sonra öbürleri gibi bu da gidecek. Bundan sonra gelecek zamanlar birbirinden daha zorlu olacak. (Amir b. Seracil)

“Dünyada yapılacak zühdün en büyüğü; insanlara yapılan yersiz konuşmaları bırakmaktır.

13

”(Mansur b Mutebir).

“İki kişi arasındaki muhabbetin sıhhat bulması için, biri diğerine “ey ben” diyecek kadar kendisini onda fenâ bulmuş görecektir. ”(Sırrı sakatı)

“Bir sürünün çobanı kurt olursa, koyunları kim koruyacak? ”(dâvud-u Tâî)

“Allah’ı Allah’la bildim. Allah’ın gayrını da Allah’ın nûruyla bildim. ”(Beyazıd-ı bistami)

TAYY-İ MEKÂN:

Ehlüllah’ın veya Cebrâîl’in, meleklerin çok kısa süre içinde çok uzak yerlerde görülmeleri; Hakk’ın zâtı’nın her yerde mevcut olduğu, bu yüzden her şey Hakk’da var olduğuna göre, dilediği görüntüyü dilediği yerde hemen ortaya getirme imkânına sahip olduğundan; ihtiyaç duyulan yerde ihtiyaç olunan şeyi görüntüye getirir. Tayy-i mekân denen şey; bir yerden bir yere götürmek değil, “kâdir ve muktedir” ismiyle, o şeyi aynıyla dilediği yerde zuhur ettirmektedir.

İnsânlar uykudadır. Ölümle uyanırlar. Uyanınca boşa geçirdikleri zaman için pişmanlık duyarlar. Bu pişmanlığı

duymasına duyarlar ama artık faydasız olur, bir fayda temin edemezler.

14

Allah'ı Teâlâ'yı nefsine, evlâdına, hanımına, dünyasına ve ahretine tercih eden uyanıktır. Tasavvuf kalbi Hakk'a bağlamak ve bütün azanı masivadan çekmektir.

Elverişli ve elverişsiz hava şartları:

El-verişli, gönül havasının nefes-i Rahmânî'nin şartları. Tabii ki verimli ve nûrlu olur.

El-verişsiz, gönülsüz, izinsiz yapılan işlerin de verimsiz ve nursuz, geçersiz olacağı tabiidir. **Nükte:**

"Evliyaullahta iki vücut vardır. Biri kendi benliği, biri de zâtı'dır. Benliği ile halka, zât-ı ile de Hakk'a bakar ve hayatını böylece devam ettirir."

"İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kemliğe iyilik er kişinin kârıdır."

"Yakîn; sırrın açılmasıyla gaybı görmektir."

"Zât-ı mutlak zât-ı mukayyede'den görünür dâim.
Zât-ı Hakk kendi zâtıyla durur kâim."

15

“1999:19-99” Tüm Esmâ-i İlâhiyye'nin istihkaklarını talep etmesi senesidir. Her esmâ hakkı olan istihkakını alarak faaliyet hakkını kullanmasıdır.” **Nükte:**

“Son esmâ'lar “vâris, reşid, sabur”dur.

Vâris: mülk kendisindedir, geçici verdiği emânetini alacaktır.

Reşid: her şeyi ve kimlikleri kemâle erdiricidir.

Sabur: son zamanda Hakk ehline en çok lâzım olan şey olacaktır.

55/78 “ve tebarekesmü rabbike zül celâli vel ikrâm”
Nükte:

“Ene ilm-ü şehrin Ali babuha”

Nüket hanım çevresinin bab'uha'sıdır. **Nükte:**

Muhabbetin, likâ'nın tenezzülü

(Tenezzül: nâzil olma, idrâke gelme, anlaşılmasının hafifletilip, kolaylaştırılması)

(Hazret-i şahadet), Ef'âl âlem'ine

1-Allah'ın tenezzülü

2-Kûr'ân'ın tenezzülü

3-İnsân-ı kâmil'in tenezzülü

4-Zâtı'nın tenezzülü

5-Mânâların tenezzülü

6-Sıfatlarının tenezzülü

7-Rûh'un tenezzülü

16

8-Esmâların tenezzülü

9-meleklerin tenezzülü

10-nefsin tenezzülü

11-mertebelerin tenezzülü

12-fiillerin tenezzülü

13-Âdemin tenezzülü

14-peygamberlerin tenezzülü

15-kitapların tenezzülü

16-hakikat-ı Muhammedinin tenezzülü.

Bu kadar muhteşem bir oluşumun bir araya getirilmesi tabii ki orasını (Hz. şehadet) yapar, ki; içinde, zâhiri ve bâtını yaşadığımız bu yerdir. Kendinin kolayca müşahede edilmesi için, bu tenezzülleri yaptı. Sende artık nefsenden tenezzül edip lütfet de Rabb'in sana da ulaşsın. Rabb'in yanında ama sen ondan uzaktasın. Bu varlık içinde, yokluk niye?. **Nükte:**

"Besmele-i şerif: Anahtardır.

Anahtar da insândır. Allah'ın anahtarıdır. Sûreti; sûret-i Rahmân, sireti; sîret-i rahîm. Tüm varlığı ise Allah ve camî isimlerine sahip olarak tecelli ve zuhur mahallidir."

Nükte:

24-9-2002:

Nasıl şaşılmaz ona ki; emrine verilenin emrine girer.

İnsân mı üstün? Melek mi üstün?

17

Kişi hangi gücün tesiri altındaysa onun için o gücün ifade ettiği sembol mânâ üstündür. Bu anlayışta aldığı eğitimin büyük rolü vardır. İrfaniyyet gözü ve anlayışıyla bakıldığında insân varlığı ve mânâsı ile hepsinden üstündür. **Nükte:**

24-12-2002;

Yakîn olduğu yerde itiraz ve kuşku olmaz.
Yakîn; hiçbir sûretle sahibine şüphe gelmeyecek ilim demektir.

Rûh, "ravh"tan gelir. Ravh, hava demektir.

Hür insanların göğüsleri rûhların kabirleridir.

Misli gibi bir şey olmayanı ancak misli gibi bir şey olamayan görebilir. Başkası göremez. O halde gören görülenin aynıdır. (Ebu Talip)

Âdem cennette zat mertebesi itibariyle kendi tek varlığında sağı akl-ı kül, solu nefs-i kül olduğu halde dolaşmaktaydı. Bu mertebelerin farka gelmesi için soluna

muhabbet ettiğinde sol- nefsi kül mazharı olan Havva şeklinde bireysel olarak vücût buldu.

Havva Âdem'e bağlı olduğundan sebep-i vücudu Âdem, aynı zamanda onun hem anası hem de babası oldu.

18

Ve böylece Âdem, hakikat-i İlâhiyye üzere HÂLIK, Havva ise MAHLÛK oldu.

Bu yüzden cennet ehlinin reisi Âdem ona sunulan da Havvadır. Havvaya sunulan en büyük makam da aslı olması itibariyle Âdem'dir. Bunların birleşmesi Âdem'in aslına yani tekrar Ulûhiyyeti'ne ulaşmasıdır."

Melekler Âdem hakkında "kan döküp, bozgunculuk yapacak" sözünü Âdem'in "dem"inden çıkardılar. Çünkü "dem" o şey'in tam kemali, demlenmiş hali olduğu gibi, aynı zamanda "kan" demek olduğundan, hayret ederek Â... DEM diyerek ona hayat veren kanı "can alıcı" mânâsında "kan dökecek" diye yorumladılar. **Nükte:**

"Bir gün ehlullahtan biri kahve istemiş. Kahveyi yapıp getirmişler. Fakat o anda Hak'la muâşeret halinde imiş. Kah-veyi götürüne yukarıdaki ben içsin deyip; madde vücuduna göndermiştir. Meğer o anda yukarıda da oturmakta imiş."

Tasavvuf; ateş-i aşkla sûzân olmaya derler,
Tasavvuf; gönül tahtında sultan olmaya derler,
Tasavvuf; Hakk'ın esrarına hayran olmaya derler,
Tasavvuf; cümle âlem cismine can olmaya derler

Tasavvuf; varlığından ölmek, tanrı ile dirilmendir.
(Cüneyd)

19

“İnnallahe ve melâiketehu yusallune alennebi ya
eyyühellezine amenu sallü aleyhi ve sellimu teslima.”

“Allah ve melekleri peygamberi üzerine salât-u selâm
ederler. Ey îmân edenler siz de tam bir teslimiyet üzere o
peygambere salât-u selâm edin.”

Dikkat edilirse Allah ve melekleri insân üzerine salât-u
selâm ediyorlar. Cinlere ve diğer varlıklara değil. Ne kadar

büyük bir iltifat ve Âdem oğlu'nun derecesinin ne yüce
olduğu açık olarak ifade edilmektedir. **Nükte:**

“Sanat, ilim, musiki;
Bir de aşk-ı İlâh-î,
Varsa eğer gayreti,
Olur insân vallahi.” **Nükte:**

“Tasavvufta üç esas:
1-Hüsn-ü mutlak:
2-Hayr-ı mutlak:
3-Vücûd-u mutlak:

1-Hüsn-ü mutlak: Cemalûllahtır. Ezelde ilk varlık, güzelliğin kemalinde olan Allah'tır. Bütün âlemler bu güzellikten tecelli etmiştir.

2-Hayr-ı mutlak; insanoğlunun her türlü fenalıktan kendini kurtarıp, yüksek ahlâka sahip olup mutlak iyiliğe ulaşmaktır.

20

3-Vücûd-u mutlak; Allah'ın eşsiz ve tek varlık oluşudur ki; bu vahdet-i vücûttur.

Üzüntüsü az olanın ömrü uzun olur.

Dünyevi şeyler ile sevinmek aldanmaktır. (Hz.Ali)

Hoşça bak zatına kim, zübde-i Âlemsin sen. (Şeyh Galip)

Şu üç sıfat kimde bulunursa, o imân'ın tadını bulur.

1-Allah'ı ve Resûlünü, bunların dışında ne varsa hepsinden çok sevmek.

2-Bir kimseyi sırf Allah aşkı için sevmek

3-İmân ettikten sonra tekrar küfür karanlığına dönmekten, ateşe atılmaktan nefret eder gibi, nefret etmek. (Hadis-i şerif)

Seni bu hüsn-ü cemalinle görenler, korktular Allah demeye; döndüler insan dediler.

Dem gelir çak eyler elbet
Nusret libasın terk eder.

21

Bülbül-ü canan uçar tenden,
Kafes bomboş kalır.

Hükmi kanuni İlâhi böyledir.
Cümle ehlullah gider
Küllî şey'in helikindir,
Vech-i bâki tek kalır.

Biriz mânâda cananım
Surette ayrıldık biz.
Libas-ı aşkı ben giydim,
Libas-ı hüsnü sen giy. Nusret Tura:

Yürü kim meydan senindir bu gece
Sohbet-i canan senindir bu gece.

El aşkı nar-ı fil kulüb
Taharrek masival mahbub.

Göz dediğin dostu görür, göz var câhildir. Esas göz o nûr-u İlâhidir ki; insân kalbini okur.

Nefsine dikkat et. Eğer sen onu meşgul etmezsen, o seni meşgul eder. (Hallac-ı Mansur)

Vâhid'e kendi kendini birlemek yeter.

22

Satırlar üzerinde gezen böcek,
Ne bulur kitapta idrak edecek.

" Cihan bağında insân bir şecerdir gayrılar yaprak,
Nebiler meyvedir sen zübdesin Ya Rasûlullah." (Niyazi Mısri)

Mezahir çıksa da zahir olan birdir. (Muallim Naci)

Kendi hüsnün hublar şeklinde peyda eyledin,
Çeşmi aşıktan, dönüp sonra temaşa eyledin.

Makam-ı Mahmud nedir, bilir misin?

Umumi anlamda "övülen, medh olunan, arzulan ve bütün âlemin gıpta ettiği Muhammed (s.a.v.) makamıdır." Çünkü C. Hakk onu övmüştür. Her şeyde övmektedir. Gelin bizde övelim.

“innallahe ve melâiketehu yüsallûne alen nebi. Ya eyyühellezine ameni sallu aleyhi ve sellimu teslima.”

Buraya kadar olan Makam-ı Mahmud umumidir. Zâhir ve bâtın bütün âleme şamildir. Ancak bunun bir de hususi kişilere has özel mânâsı da vardır.

Ey insan! Bil ki senin gönlünde de bir makam-ı mahmud vardır ve her kestdede vardır. Mesele onu anlayıp, arayıp bul-maktır. İşte kişinin gönlündeki nûr-u

23

Muhammed-i bu makamın istinat noktasıdır. Eğer kişi gönlünü ehlullahın hamamında aşk suyu ile yıkar da mesih havlusunu ile kurularırsa, gözünün çapağını iyice silerse ikilikten kurtulur. Her şeyi doğru görmeye başlarsa anlar ki kendi de başlı başına bir âlemdir. Onun için ne var âlemde o var Âdemde denmiştir.

Zâhir ve bâtın iki yönden de gönlünde nûr-u Muhammedinin doğduğunu anlayan, gören mevcudiyetinin bütün hücreleri, kanının, etinin, derinin, kemiğinin bütün zerrelere de onu idrak eder. Onların her birerleri mânâ âleminde bir kişiyi temsil eder. Bir insân'ın kanında ne kadar alyuvarlar ve akyuvarlar varsa sayıları tastamam olmamakla beraber insânlarla eşit gibidir. Sayılarını ancak Mevlâ'mız bilir. İşte yeryüzündeki insânlar nasıl canlı ve idrakli ise vücûdundaki hücre ve yuvarlar da canlı ve idraklidir, iyi anla.

Eğer onların idrakleri olmasa vücûd yapın bambaşka ve çarpuk çarpuk olur. İdrak ve bilgileri olduğu için vücûd yapın tam düzgün ve ahenk içinde çalışıyor. Fabrikada bir eleman işini yerinde yapmazsa bütün fabrikadaki işler aksar. Bu nizam ve intizam bütün hücrelerin birbirleriyle tam anlamıyla uyuşmasıyla sağlanır. Beyninde bulunan milyonlarca hücre nasıl idrak, anlayış dolu ise vücûdunun her bir hücresi ve zerresi akıllıdır.

Yalnız onlara verilen emir gereği akıllarını sadece buldukları yerde kullanırlar. Merkezden aldıkları emirleri mevzi olarak yerine getirirler. Bu bağlantıyı devamlı

sağlarlar. Kısaca böyle anlatınca değerlendirme yapalım, mânâ yönünü araştıralım. Şimdi anla ki senin gönlünde Makam-ı Mahmud'un temsilcisi Nûr-u Muhammed-î var. Fakat perdelidir. Ehinden yolunu öğrenirsen zamanla perdeler açılır, dünyayı yok gibi görürsün. Âlemi hakiki hüvviyetiyle tanırısın. Aynı zamanda da kendini de, işte o zaman görürsün. Beden mülkünde isyanda olan bir azan ve bir hücren kalmaz. Bütün bunlar sana. Sende Hakka

24

hizmet edersin. İşte böyle bir vücûdu bütün, al ve akyuvarları ve hücreleri birer insân gibidir. Gönlü de Makam-ı Muhammed-î ye havi çok yüce ve mukaddes bir mahaldir. İşte o mahalli dolduran nûr-u Muhammediyye'ye bütün vücûdun aza ve zerreleri şükreder. Onu överler, medih ederler. Çünkü o nûr-u Muhammed-î sayesinde cehalet ve cehennemden kurtuldukları ve cennet ve cemâle yakınlık sağladıkları için gönüllerine minnet ve şükür ederler. "Sen birini cehennemden ne güzel kurtardın ve cennete nail ettin" derler.

İşte gönül doğru hareket etmezse o vücûd bütün aza ve zerreleri ile ateşte yanar. Azaba düşer olur. bu sebepten hücre ve zerreler o gönülü ne kadar övseler azdır. Çünkü kurtuluşlarının felâhlarının sebebidir.

İşte senin makam-ı Mahmud'un budur. Gönlünü bu hâle hâkim kıl, gaflette kalma. **Nükte:**

Hikmet Amuz idi evra-ı Rasul. (Hakaani)

Ateş, ateşpereste rahmet etmez. (Muallim Naci)

Cemâl-i hüsnüne mağrur olursun, Kemâl-i hüsnünün
noksanı yok mu? (Dehhani Hoca)

İbadetler başıdır terki dünya. (Yunus Emre)

Seni Allah'tan alıkoyan her şey senin için dünyalıktır.
(kelâm-ı evliya)

25

Süleymân'a yol gösteren şol bir karınca imiş. (Yunus
Emre)

İlim okumaktan garaz kendi özünü bilmektir,
Kendi özünü bilmezsen bir hayvandan betersin.(Yunus
Emre)

Gel, gel beru ki savm ü salât'ın kararı var,
Sensiz geçen zeman-ı hayatın kazası yok. (Nesimi)

Kendi kendine ettiğin Âdem,
Bir yere gelse idemez âlem. (ikinci Beyazıd)

Bilmek istersen seni,
Can içre ara canı.
Geç canından bul anı,
Sen seni bil sen seni. (Hacı Bayram Veli)

Çemende gezmek ile zağ(karga) andelip olmaz. (Necati
İsâ)

26

Dünya bir yuvarlaktır. Cambaz yuvarlak bir top üstünde ustaca durur, yere düşmeden hafif hafif hareket eder ve dengesini sağlar. İşte üzerinde bulunduğun ve büyük sandığın, aslında küçük olan bu dünya da senin için cambazın üstünde durduğu top gibidir. Onun üzerinde çok dikkatli dur. Şeriat dengesini kaybetme. Çünkü onun altında cehennem var. Dengeni kaybedersen cehenneme düşersin. Fakat o top üzerinde denge ile yavaş yavaş yürürsen karşıya geçersin. Sırat-ı müstakim bir anlamda budur. Karşıda da cennet vardır. oraya vasil olursun.

Bir de bu hale namazda çok dikkat et. Nefsin seni oyalayıp gaflette bıraktırarak dengenı bozup, şuurunu kaybettirip seni cehenneme, gaflete düşürmesin.

Toprak imân merkezini yiyip bitiremez. (Hasan Basri)

Ne kadar güzel olsa da kaşane,
İçinde sevgilin yoksa viranedir.

İnsân iki kişiye denir; biri öğreten, öbürü öğrenendir.

(H.Ş.İbn-i Mes'ud ravi)

Secdedir beşeri insan eden, insanı canân,
Sen de secde et dâim, olasın Hakk'a yarân. **Nükte:**

27

Dünyası kendisine geniş ve müsait gösterilip de onunla hile ve ihmal edildiğini bilmeyen kimse, aklından aldanmıştır. (Hz.Ali)

Kim nefsi için nefsi ile mücadele ederse, keramete kavuşur. Kim de Allah için nefsi ile mücahede ederse, Allah'a kavuşur. (İmâm-ı Caferi Sadık)

Ölmek için doğarlar, harab olmak için yaparlar, fâniyi arzularlar, bâkiyi terk ederler. Şu iki şey ne güzeldir: Ölüm ve fakirlik. (Ebu Zer gıffari)

Abdullah İbn Ömer tavafta iken kendisine selâm verenin itirazı üzerine "biz Allah'a bakıyorduk" demiştir.

İlk sūfi ismini alanlar Cābir İbn Hayyan ile ebu Hāşim Al kafi'dir. İbadetlerin en üstünü nefesleri Allah ile beraber saymaktır. (nefes bölümü)

Zikirsiz gönül arzdan aşığı, izinli zikir ehli arştan yukarı çıkabilir.

Yarabbi isimlerin, sıfatların, fiillerin meydanda. Cemâlin nerde? dersin bir gün. O da "sende, sensin, senin cemâlidir" der.

Çünkü "biz insanı yeryüzünde halifeler olarak yarattık"

28

buyruluyor. "Halef" arkadan gelen demektir. Şu halde önde olan O, biz onun arkasında. Perde aslında görünen o, fakat gözlerimiz sebeplerle dolu olduğu için esas perde ve arka olan nefsi benliklerimizi görüp, gaflette kalıyoruz.

İzinli zikir (mukarrabin) Hakk'a yakınların işi, izinsiz zikir ise (ebrar) cennetliklerin amelidir.

Rabitasız zikir erdirici değil, zikirsiz rabita ise tek başına erdiricidir.

Kendinde olmak küfür, kendinden geçmek imân'dır.

Sen içine yönel, dışından seni habersiz sansınlar.
Ne güzel haldir ki o; sen akıllı ol, seni deli sansınlar.

Aşk imamdır bize, gönül cemaat,
Kiblemiz dost yüzüdür, daimdir salât.

Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan,

Şer'in evliyası bile olsa, hakikatte asi durur. (Yunus
Emre)

29

Yunus Emre der hoca;
Gerekse bin var hacca,
Hepsinden iyice,
Bir gönüle girmektir.

Dost istemez ki aşık-ı ağyara yar ola,
Her dem dili bin dert ile bikarar ola.

Fukara sinesine her kim dokuna,
Dokuna sinesine Allah dokuna.

Biz nakde bakarız; alacağa, vereceğe değil.
(Hz.Mevlânâ)

Ehlullahın pazarlığı peşindir. (Hz.Nusret)

“Ey insan! çok iyi düşün. Kendini anlamaya çalış. Âlemde ne varsa altı cihetten sana yön tutmuşlar. Seni hedef saymışlar, sana ulaşmak için didinip duruyorlar. Sana varmak için sabırla sıralarını bekliyorlar. Onlar sana hayat veriyor. Her zerreni çalıştırıyorlar. Sen de onları miraca çıkarıyorsun. İbadetlerinde bu idraki iyi anla. Sen eğer idrak edersen bir

30

merkezsin. Gönlünde Hakkın taht gülü böyle olunca her şey senin içindir, iyi anla.

Senden Rabbinin idrak edip ona ayna olman içinsin. Âyette “fe eynema tüvellu fesemme vecullah” buyrulmuştur. İşte yeryüzünü ve gönlünü nereye çevirirsen orada Rabb’inin bir ismini veya sıfatını sana muntazır bulursun. Her yönde sevgilinin başka bir fiili başka bir sıfatı başka bir ismi tecelli eder. Zât-ı ise gönlündedir.

Çünkü yönlerden münezzehtir. O merkezdir. Bütün yönler ondan meydana gelir. Şu halde içeride Hakk, dışarıda Hakk. Bir de kendine bak. Sen nesen çık aradan kalsın yaradan. Vücûd onun, gönül onun, rûh onun. Peki sen nesen? Sen sadece bir zan ve vehimden ibaretsin. İşte yapacağın en büyük ve yararlı iş; o benlik vehim ve zannından kurtulup emaneti sahibine teslim etmektir. Böylece her türlü yük ve sorumluluktan kurtulursun. Malı, mülkü, benliği olana hesap sorulur. Hiçbir şeyi olmayana ne sorulur bu hâlde. Hiç ol, sonra onunla dol. O ol da âlemin sultanı ol.

Ne puşu aba cem ol,

ne puşu aba fakr ol,
bir bilinmez suret içre
padişah-ı âlem ol...

Tasavvuf gönül tahtına sultan olmaya derler,
Tasavvuf ateş-i aşkla sultan olmaya derler,
Tasavvuf Hakk'ın esrarına hayran olmaya derler,
Tasavvuf cümle âlem cismine can olmaya derler.

31

Bu ilim ancak tasavvufun inceliklerini anlamaya çalışıp
nefsi ile gece gündüz mücadele edip, ehlûllah'ın himmetini,
Rasûlullah'ın şefaatinin, Allah'ın azimüşşân'ın rahmet-i
İlâhiyye'sini kazanmaya çalışanlar anlayabilir."

Sakın terk-i edepten, kuy-i mahbub-u Hüda'dır bu,
Nazargah-ı İlâhidir, makam-ı Mustafa'dır bu.
Edep şartı ile gir Nâbi bu dergâha,
Cilvegâh-ı evliyadır, pusegâh-ı enbiyadır bu.

Âlemden maksat Â'dem'dir. Âdem'den maksat da
ondaki İlâh-î nefestir. (Mevlânâ)

"Bu Âdem heykelinin yüzü nikaplıdır. Yoksa biz bütün
secdelerin kiblesiyiz." Sözü, Hz. Mevlânâ'nın "Tevhid-i zat"
makamına işarettir.

Tevhid'in dört mertebesi vardır:

1-Tevhid-i ekval: yani söz

2-Tevhid-i ef'al: yani iş

3-Tevhid-i sıfat: yani benzeme

4-Tevhid-i zât: yani olmak, fenâ fillâh. Bakâ billâh.

O, işleri uyarlığa bırakmıştır. Onda itiraz yoktur.

32

velinin bariz sıfatı budur. (Ebu Muhammed tusteri)

Hiçbir abidin yaptığı ibadetler arasında, veli kullara karşı duyulan sevgiye yetişeni yoktur. (Şuca-i kirmani)

Velâyet halini sıhate erdiren her Allah velisi, bütün Cuma geceleri mutlaka Mekke'dedir. Hiçbir şekilde bu te'hir edilemez. (Ebu Muhammed Tüsteri) "Bu husus yorum ister"

Fazla tokluk akli bozar. (Abdurrahman Darani)

Ömer Nişaburi dünya için şöyle diyordu: "Bana göre dünyanın ne kadar düşük olduğunu şundan anlayabilirsiniz. Onu kimseden kıskanmam."

Ah! gafletin ne olduğu bilinse. Gaflet içinde yaşamak ateşe atılmaktan daha zordur. (C. Bağdadi)

Evliya zümresinin işareti, ciddi ve tam müşahedeye dayanır.

Allah'ım sana sığınırız, zâtından gayrı şeylere gönül

33

kaptırmaktan zatına sığınırız.

Bize Ârifi tarif eder misin dediler: Şöyle anlattı: "Onu nasıl tarif edeyim ki? Suyun rengi bulunduğu kabın rengidir. Arif de böyle. Zaman zemine göre içinde yaşadığı tecelliye göre şekil değiştirir, renk alır. Bugün böyle ise yarın başka türlü olur."

Son zamanlarda bir vahşet zamanı oldu. Bu insanlar arasından kaçan kurtulur. Akıllı o dur ki; bu zaman da uzleti seçer.

"Efendimizin "insanlar uykudadır. Öldükleri zaman uyanırlar." hadis-i şerifi çok büyük hakikatleri ortaya koymaktadır. "Ne var âlemde o var Âdemde" denildiği gibi "mânâ âleminde" maden mertebesinde (anasır-ı erbaa, dört unsur) toprak, su, ateş, hava; bunlarla ünsiyetimiz oldu.

Nebatlarla ünsiyetimiz oldu, hayvanlarla ünsiyetimiz oldu.

Hayvan-ı insanlarla ünsiyetimiz oldu. Nefs-i emmâre ile ünsiyetimiz oldu. İblis taifesiyle ünsiyetimiz oldu. Ve nefahtü Âdem-i hakiki ile ünsiyetimiz oldu.

İnsân-ı kâmil ile ünsiyetimiz oldu. Hakikat-i Muhammed-i ile ünsiyetimiz oldu. Rahmâniyyet ile ünsiyetimiz oldu. Ulûhiyyet ile ünsiyetimiz oldu. İşte bunlarla ünsiyet yani birliktelik (mânâ) ile yani "mânâlar" âleminde onların mânâlarını idrak ile mümkün olabilmektedir.

Mânâ âlemi seyri iki şekilde mümkündür.

34

Bir; rü'ya yoluyla diğeri; zâhiren madde âlemi dediğimiz bu âlemin, yani Hz. Şehadetin gerçeğini idrak ederek ki bu da zâten mânâ âlemidir.

İşte bu iki şekilde de mânâ âlemine ulaşım ünsiyet etmek mümkün olur. Rüyalar bazen mânâ âleminde bazen de Hz. Şehadette mânâ olarak idrak edilir. Ki bunlara da ilham denir. "**Nükte:**

Tasavvuf: Allah'ın zatından başka hiçbir şeye ilgi duymadan, O'nun yolunda ve O'nda yok olmaktır.

Tasavvuf öyle bir çekişme halidir ki; onda sulh namına bir şey yoktur. Bunun nasıl olabileceğini düşün de bul.

Tasavvuf öyle bir hanedir ki; içinde yalnız ehlini barındırır, orada yabancılar barınmaz.

Tasavvuf durmadan dışını mı süsler ki; şayet dışını ziynete boğan bir tasavvuf ehli görürseniz, hiç çekinmeden içinin harab olduğuna hükmedebilirsiniz.

Allah'ın veli kullarını seven Allah'ı sevmiş olur. Evliyanın sevdiği kimse ise Allah'ın sevdiği kimsedir.

Namaz, muvahhidlere bir ziyafettir. (İmam-ı Tirmizi)

35

Avam halk onlardır ki; kalpler saf ola. Dilleri temiz ola. Ve namuslarını koruyalar. Onlar bu huylarından yana nasipsiz olunca, avam sıfatı kalkar, işleri güçleri fesad olur. Fir'âvn' lara benzer. (Muhammed Verrak)

Allah Teâlâ, zikriyle nimete beslenmelerini ve ondan tat almalarını evliyaya bildirmiştir. Ayrıca bunda biraz çabuk davranmalarını işaret etmiştir. Ta ki bir an önce "ye'tiyekel yakın"liğe kavuşurlar. Hakk erenlerin dışına bakılınca, diğer mücessem kimseler gibi yaşadıkları görülür. Ama kalpleri bir başkadır. Orada rûhani bir yaşayış vardır. Onlar'ın iki dili vardır. Onlar'la yerine göre konuşurlar. O iki dilin biri zâhiri biri de bâtinî'dir. Zâhiri dilleriyle cisimleri konuşur. Bâtinî dilleriyle de ruhları. Rablerine müracaat ederler. İrfan sahibi daima vuslat yolundadır. İrfan sahipleri C.Hakk'ın gizli hazineleridir. Allah'ı Teâlâ onların kalbine başkalarında zuhur etmeyen ilimler ve acaib işlerin haberini yerleştirmiştir. "O'nu ancak için iç yüzüne nüfuz edenler bilebilirdi."(4/83) mealini taşıyan Âyet-i kerîme'yi şöyle tefsir ederdi: bu Âyet-i

kerîme'de bahsi geçen kimse gayb âlemine geçen ve oranın hikmetli işlerine dalmayı başaranıdır. Gayb âlemine dalan kimseden gizli bir şey yoktur.

Bir gün sokağa çıkmıştı. Yolda bir kalabalığın deli zannettikleri bir kişiyi kovaladıklarını gördü. Arada deli, onlara doğru dönüp koşuyor, bu sefer onlar kaçıyordu. Bir ara "dur ey deli" dedim. bana dönüp, "deli, kime derler bilir

misin?" dedi. Ben "hayır, bilmiyorum" dedim. "deli ona derler ki, attığı her adımda Allah'ı anmaz ve gafil gezer."

36

Tevhid halinin kulda görülen ilk alâmeti gönlü her şeyden beri olmaktır. (Ahmed Harraz)

Gözyaşlarınız akmiyorsa zorla akıtmaya çalışınız. Hem avama hem ehasslara dair bir söz. (Ahmed Harraz)

Allah'ü Teâlânın bir takım kulları vardır ki onları hem zâhir hem bâtın ilmi boyaları ile boyamıştır. Onları ulema arasında da saymamıştır. İşte hem maddi hem de manevi emniyeti bulan bu zümredir. Tam manâsıyla hidayet nuruna eren yine bunlardır.

Tam bir zekâ ve akla sahip olan zümre ancak evliya zümresidir. (Muhammed Mağribi)

Her kim Hakk'ın gayrına meyleder ve bu meylinden dolayı sevinç duyarsa; duyduğu bu sevinç ona gam, keder ve hüzünden başka bir şey getirmez.

Bir rüyasını şöyle anlatıyor: Gördüm ki kıyamet kopmuş ve İlâh-î nimetlerle dolu sofralar açılmış. Oturmak istedim. Hayır, burası tasavvuf ehlinin dediler. Bunun üzerine ben de onlardanım deyince, öteden bir melek geldi ve şöyle dedi: Evet sen de onlardansın ama onlarla oturmana mâni hallerin var.

Başlıcası şunlar: Çok konuşursun, bu bir. Arkadaşların

37

arasında kendine bir üstünlük tutulmasını seversin, bu da iki. Bunları dinledikten sonra hemen Allah'a tevbe ediyorum, dedim. Uyandım, kendimi veli kulların yoluna adadım ve yersiz hiçbir şey konuşmamaya and içtim. (Ahmed b.Mesruk)

Açlık zâhidlerin taamıdır, zikir de ariflerin... (Ebu Muhammed Harraz)

Allah'a karşı irfan duygusuna sahip olan bir kalbin O'ndan gayrisine meyletmesi haramdır. şayet meylederse ceza görür. (Ali İsfehani)

Ebu Hasan Benan rüyasında Rasûlüllahı görüp, kendisine bir şey söyleyeceğini anlayınca dikkat kesilip dinlemeye başlar. Efendimiz; Ya Benan! Bir kimse nefsanî

bir iştahla yemek yerse, Allah onun kalp gözünü görmez eyler, demiştir.

Tıpkı Âdem (a.s.)'in cennette başına gelen, bir kısım kimselerin de başına gelecektir. Melekler o kullara;" yiyiniz, içiniz, geçmişte boş geçirdiğiniz günleri telâfi ediniz."der. "Onlar yemeğe ve içmeye dalar. Asıl tat alacakları şeyi unuturlar. Yani hakk Teâlâ'yı müşahedededen mahrum kalırlar." Derdi. "İrfan sahiplerine göre, bu en büyük musibettir," cümlesiyle de orada yani cennette yemeğe ve içmeye dalmayı en büyük musibet sayar. Bu onlar için en büyük mekir ve ebedi bir pişmanlık vericidir. (Ebu Hamza Bağdadi)

38

Ayrılık Hakk aşıklarını bitirir.

Halkla ülfet, hayatımız için bir vahşettir. Onlara bağlanmak ahmaklık, onlara dayanmak acizliktir. Onlara itimat ve güven ise zamanı boşa harcamaktır. (Muhammed Verrak)

Yürü bir göz bul çare eyle,
Bu kez O'ndan O'na nazar eyle.

Sevgiyi bardak bardak içtim,
Ne şarap bitti ne de ben kandım. (Beyazıd- Bistami)

Dünyada iki şeyi sevesin; fakir kişi ile sohbeti, veli kula hürmeti. (İbrahim Kasar)

Fakirlerin en fakiri odur ki; Hakk Teâlâ hakiki veçhesini ondan saklamış ola. (Muhammed Vasiti)

Garip odur ki; vatanında oturduğu halde ondan uzak görüne. Sebebi de ondan, meşrebine uygun kimselerin orada azlığıdır. (Ebu Abdullah Sanci)

39

Halk kabirler gibidir. Çünkü onların her biri ayrı ayrı elbisesinin içine gömülü ölü gibi duruyor. Esas cana sahip değil. (Şibli)

Lokman Hekim oğluna ettiği nasihatının bir bölümünde oğluna "horozdan da gafil olma" demiştir.

Bilindiği gibi horoz evcil kümes hayvanlarından. Ve erkektir. Onun bizlere ders verecek hususiyetleri olmasa idi, lokman hekim gibi bir hikmet sahibi kimse oğluna bu tavsiyeyi yapmazdı. Biz de bunu düşünerek o mahlûkun bize verebileceği ne gibi özellikler var, anlamaya çalışalım.

Evvelâ hep biliriz ki, horoz, sabahları erkenden uyanır. Ötüşü ile de insânları uyandırmaya çalışır. Çünkü insânlar menfaatlerini pek düşünmezler. 24 saatin o en güzel feyz alınacak kutlu anlarında gaflet içinde uyur dururlar. İşte C. Hakk kullarını müezzinlere sabah namazının ezanını

minarede, yüksek sesle okutarak uyandırmaya teşvik ettiği gibi hayvanlarda da bu işi horoza vermiştir.

O da bu vazifeyi en iyi bir şekilde sürdürüyor, fakat biz gafil insân horoz sabahleyin öttü, bizi rahatsız etti diye kızıp onun başını kesiyoruz.

Rabbimiz kullarına çok merhamet etti, halen ediyor da, gelecekte de edecektir. Fakat biz asi kullar rahmet yağarken kabımızı doldurmazsak susuz kaldığımız zaman kime kusur bulabiliriz.

Gafil insân ertesi gününün sabahını düşünmeden o gece veya her gece geç saatlere kadar oturur. "Şu program bitsin, bu program bitsin" der, gözleri uyku ile doluncaya kadar lüzumlu, lüzumsuz işlerle boşa vakit geçirir. İyice yorulur ve yatağa girer. İçinde "sabah inşallah erken kalkarım" diye de bir azim beslemez. Kendini âdeta evinin bir köşesinde duran herhangi bir eşya

40

gibi yatağa atar. Hissiz, duygusuz sabah olur. Horozlar öter, ezanlar okunur, güneş doğar ve tepeye yükselir. Neden sonra günün aydınlığı uykusunu kaçıırır da kalkar. Tekrar günlük işlerine dalar gider. Yine ne öğlen ne ikindi ne akşam ne de yatsı vakti. Hepsi geçer gider. Tabii ki arada telâfisi mümkün olmayan ömürde geçer gider, haberi olmadan. İşte bu halde Azrâîl gelir, canını alır. Pişmanlık sonsuzdur. Fakat fayda vermez. O değerli hayat böylece heder olur gider.

İşte ey insân! Bu hale düşüp pişman olmadan kendine gel. Zaman ahir zamandır. Şakası yoktur. Kim ki, hayattadır; ister zengin ister fakir olsun en büyük lütuftur. Çünkü ne kazanılırsa bu hayatla kazanılıyor. İşte bu kazançların en bol ve bereketli olduğu zamanlardan biri de sabah vaktidir. Ki onun için Lokman Hekim "o saatte horoz uyanıktır. Hatta seni de uyandırmak için var gücü ile o küçük bedeninden beklenmeyecek bir çığlık ve hıçkırıkla sana merhameten seslenip duruyor. Fakat gafil insân onu gafletle dinleyip, "horoz öttü, bir uğursuzluk mu var

nedir?" diyor. Halbuki iyi bilse uğursuzluk kendindedir. Çünkü o uğurlu zamanları gafletle geçirip uğursuzlaştırıyor. Yani heba ediyor. O küçük yaratığın kendine nasıl merhametle seslendiğini duymuyor.

Hiçbir köle efendisine bu kadar bağlı ve faydalı olamaz. Ayrıca bizden ücrette istemiyor. Ancak sahibi ona bir avuç yem verirse onunla yetiniyor. O da yetmezse kendi rızkını kendi sokaklardan, bahçelerden toplamaya çalışıyor. Seni uyarmasına devam ediyor. Kişi de sanki inadına onu duymamak için yorganının içine girdikçe giriyor.

Bakalım hangisi haklı çıkacak?

Müezzin efendi sabah ezanında diğer ezanlardan farklı olarak bir satır daha okur. "Essalâtu hayrun minen nevm" dir. 2 defa okunur. Yani "Ey akli, fikri, düşüncesi, mantığı olan varlık! Menfaatinin nerede olduğunu düşün!! Rabbin

41

sana lütfediyor. Ve münadisine–namaz uykudan hayırlıdır–sözünü eğer duymazsan tekrar ettiriyor." Hayırlıdır, hem de çok çok hayırlıdır. Uyku sana gaflettir. Sonunda ateş olan bir gaflet. Rabbimiz muhafaza etsin.

Amma namaz ibadetinin sonu huzur, asalet ve manevi tatmindir. Sevgi, İlâh-î aşk, cennet ve cemaldir. İşte "horoz" denen o varlık da seni böyle hallere aşına etmeye sebep olan namaza kalkman için uyarıyor. "Kalkın artık, kalkın artık" diyerek müezzinin ezanından evvel, insânları uyandırmak için gecenin son üçte birinin evvelinde kendide uyarıyor. Yaz ve kış soğuk- sıcak demeden hiç aksatmadan Rabbinden aldığı o şerefli vazifesine hiç ücretsiz devam ediyor.

Müezzin efendi de ondan sonra ezân-ı Muhammediyi sonuna kadar okuyor ve namaz kılıyor. Az sonra yine horozların sabah namazımız için son uyarıları duyuruyor. "sabah oldu, uyan artııııııkkkkk!" gafil insân yine de uyanmaz. Uyanır, uyanır amma iş işten geçmiştir. O zaman kendini cehennem kapısında bulur. Bunu da

dünyadaki gafletli yaşamı ile hak etmiştir. Kimseye bahane bulacak hâli yoktur. eğer akıl sahibi insân menfaatinin hakikaten hangi tarafta olduğunu iyice araştırıp, düşünebilseydi yanlış telkinlere kapılıp, onların tesirlerinden kurtulabilseydi, kendisi için ne kadar da iyi olurdu.

İnsan eğer kendi iç âlemine dönebilse, kendine haksızlık etmeyip tam adalet ile yaşamını sürdürebilse o zaman az da olsa sabah horozlarına kulağını tıkamaz. Müezzin efendinin ne demek istediğini araştırırdı. Menfaatini o yönde kurardı. Bu kendi menfaatine olurdu.

Nükte:

Bir kimse özüne düşen nefsinin gölgesini kaldırırsa, insanlar onun gölgesinde yaşar. (Muhammed Nisaburi)

42

İlmin varlığı hiçbir varlığa benzemez.

Herhangi bir velinin ayıbını görmen, onlardan elde etmen mümkün olan ilmi bereketten seni mahrum kılar. (Muhammed Nisaburi)

Eğer hakikat umum insanlara keşf olsaydı, derhal ölürlerd. (Hallac-ı Mansur)

Ona göre ne ayrılık vardı ne de birleşmek. Derdi ki; ne ondan ayrıldım ne de birleştim. (Hallac-ı Mansur)

Kâlp bir başka âlem içindir. beden de burası içindir.
Bedeninle dünyada ol ama kalbinle ahirette. (Ebu bekir
Kitani)

Hakiki hayat yalnız marifet ehli içindir, başka yok.
(Ebubekir Deynuri)

Bir kimse duygularını İlâh-î emirlerin çemberi içinde
muhafaza ederse, o devamlı itikaf halinde sayılır.

43

İrfan sahiplerinin ağız, İlâh-î kudret yönüne açılan bir
müracaat kapısıdır.

Veli mesturdur ama meftun değildir. (ebu Osman
Mağribi)

Huzur ehlinin içtiği ile gaflet ehlinin içtiği ayrı ayrıdır.
Biri hayat verir, öbürü de bitirir. Özünü yitirmiş kişileri
içtikleri eritir. Ama huzur ehline içtikleri hayat verir. (Ebu
Abdullah Ruzbari)

Onu andıkça seviyorsun demektir. O seni anıyorsa, o
zaman da sevilen olursun. Sadık veli odur ki; her şeye

sahiptir amma ona hiçbir şey sahip değildir. (Ebu Abdullah)

En büyük belâ sana uymayan biri ile sohbet etmek zorunda kalışıdır. (Abdullah Rasibi)

Rufâi Hz. Keşfi şöyle tarif ediyor: O özelliği kendi içinde bir kuvvettir. Gayb âleminin feyzini alabilmek için o basiretin göz bebeğidir. Sonra gayb âleminin feyz nûru ile keşif kuvveti birleşir. Tıpkı saf ampulle ışığın birleşmesi gibi. bu hâl içinde tam feyze varmak için ortaya bir engel çıkar. Amma aradığını bulacak. Yeter ki o nûru sönmüş olmasın. Bu arada nûrunu kalbin sefa haline çeker, aydınlatır. Bundan sonra artık ona yol görünmüş olur. nûr

44

saçarak akıl âlemine doğru ilerler. Bu defa da akıl âlemi ile mânevi bir şekilde birleşir. Aklın nûrundan alır. Ve kalp sahasına saçar. İşte bundan sonra aklın nûru insânın ser gözünde parlamaya başlar. Artık o insanın gözü başka göz olur. yeri gizli olanları görür. Tasavvuru tahmin inceliğine sığmayan hikmetli işleri sezer. Görülmesi ağıyardan gizli olan yerleri de görür. (Ahmed el-Rufâi)

Ebrar zümresinin iyilikleri, mukarrebun zümresinin hataları meyanında sayılır. (İbrahim Rusuki)

Fakr: Kalben bütün dış bağları koparıp, Hak Teâlâ ile müstakil kalabilmektir. Fakr, ondan başka her şeyden müstağni hâlidir. (Beka Batur)

Her kim mevlâsı ile sohbe devam etmezse, Allah ona kullarla sohbet etme belâsını verir. (Osman-ı Kuşeri)

Vefa; gaflet uykusundan ve her şeyden Hakk'a yönelmek. Ezelde verilen ahde sadakattir. (Hayyat b. Kays)

Mürid efendisinin önünden cansız olmalı, tıpkı bir meyyit gibi hareketsiz ve sessiz. (İbrahim Rusuki)

Mülk âlemindeki cennete; cennet-i me'va, melekût

45

âlemindeki cennete; cennet-i naim, ceberut âlemindeki cennete; cennet-i firdevs, lâhut âlemindeki cennete; cennet-i tevhid denir. Mahalli fuaddir. Yani gönül noktasıdır.

Her kim nefsâni hazzından bir bâkiye vardır; açık mânâsı ile o, hürriyeti bulamaz. Tadını tadamaz.

İhlâs o dur ki; kimse onu göremez. Ancak O'nu gören ölür. O ki; gördüm dedi ve ölmedi, Hakk Teâlâ'yı hiç görmedi. Bu ölüm cesetle değil, nefsanî isteklerin ve arzuların kesilmesiyle.

Hakk ile huzur cennettir. O'ndan ayrılmak ateştir. O'na yakınlık lezzettir. O'na karşı yabancılık ölümdür.. (Ebu Medyen-i Mağribi)

Tecrit: Hükmen, dünya ve âhirete ait zaman mefhum-larını unutmaktır. Hâl olarak dünya ve âhiretten geçmektir. (Abdürrahim Mağribi)

Avama öğretilen itikat hakikatin sûretidir. kendisi değildir. Tam marifet olmalı ki; özün kabuktan ayrılması gibi hakikatler sûretten ayrılınsın. (İmâm Gazâli)

46

Allah'ü Teâlâ bir kulun kalbine yerleştirdiği nûr kadar büyük ve üstün bir ikram yapmamıştır.

Bir irfan sahibi ki; daldığı âlemden bir kelâm etti, dinleyenin fâni varlığı o kelâm içinde erir gider. Onun bu ettiği kelâm ve diğer çeşitleri aktif bir rol oynarlar ve erkek

sayılırlar. Dinlemek ise dişi. Bu durumda elbette "erkekler kadınlar üzerine hakimdirler." Mealini taşıyan Âyet-i kerimenin mânâsı tecelli eder.

Cenâb-ı Allah Kûr'ân-ı Kerîm'inde isra Sûresi/78. Âyette:

“Ekimüssalâte li dulûkiş şemsi ilâ gasakıl leyli ve Kûr’ânel fecr, inne Kûr’ânel fecri kâne meşhuda” buyuruyor.

Bu Âyetin devamında ise çok, çok yüceliklere temas ediliyor. Ancak biz Âyetin baş taraflarını anlayıp amel edelim

de Mevlâ’mızın lütfu ile sonra onları da inşallah idrak ederiz. Ve belirtilen Makam-ı Mahmudun sırrı bizlere de açılır.

Şimdi biz yine Âyet-i şerifin başına gelelim: “güneşin batışından gecenin karanlığına kadar namazını kıl” demektir. Çünkü Kûr’ân’sız namaz olmaz. Hattâ Âyetin devamında “fetehecced bihi nafi leten lek” buyruluyor. Yani sabah namazından evvel kalk, evvela teheccüd namazını kıl, senin için nâfile namazlardandır. Daha sonra farz olan sabah namazını eda et. Hiç olmazsa bunları yap. fakat aşıkların kendilerine has bunlardan daha başka ibadetleri de vardır. kendi zevklerine göre. Herkesin hiç olmazsa asgariden bunları yapması gerektir. Çünkü Âyet-i kerime

47

de meleklerin sabah vakti yeryüzüne inip, fecr de ibadet edenleri görüp onları kayda alırlar. yarın mahşer günü o saatte uyanık olduklarına ve namaz kılıp Hakk’ın emrini yerine getirdiklerine şâhit olurlar.

“İnne Kûr’ânel fecri kâne meşhuda” (İsrâ 17/78)

Bu hususta bazı hadîs-i şerifler de vardır. Mealen: “Cenâb-ı Hakk fecr vaktinden evvel yer yüzüne tenezzül eder. Yok mu bana dua eden, duasına icabet edeyim? Yok mu hasta olan, şifa vereyim? Yok mu ihtiyacı olan, karşılayayım? Der.”

Eğer kişiler uyanık iseler muratlarına ererler. Dünya ve ahrette huzurlu ve sıhhatli yaşarlar. Gecenin ve fecrin özelliklerini anlatmak kolay, kolay mümkün olmaz. Ancak bu nimete ermek için C. Hakk küçük mahlûkunu yani horozunu vesile kılmıştır. Aslında idrakimiz açık olsa her şey Hakkı anlamamız için bir vesiledir. Amma o mahlûk adeta her ötüşünde yani davetinde bize bunları hatırlatıp

ikaz ediyor. Müezzin efendi de davete mutlak icabet etmek gerektiğini beyan ediyor.

İşte ey insân! her şey senin felâh bulman için uğraşılıyor. Artık gaflette kalma. Uyan, zamanın değerini bil. Onu ele geçirmek bir daha mümkün olmaz. Son pişmanlık fayda vermez. Ebedi yolculuğa çıkmadan nevaleni hazırla. Zira yol çok uzun ve zorlu. Hazırlıksız yola çıkan yolda kalır.

Son olarak sabah huzuru hakkında onu anlayanlardan bir büyük zâtın iki mısraını yazayım: (Nusret Tura)

Sabahın zevkine canlar dayanmaz

Öter can bülbülü asla usanmaz.

Diyerek zevkini bildirmiştir. İşte onlar ki, bu hakikatleri bizlerden evvel çok iyi anladılar ve yaşadılar. Bizde onların izinde olmak ve yaşamak istersek, fecrden evvel kalkalım. Her tarafın sessiz sedasız olduğu bir anda sadece derinden Rabbine yalvaran bizim seslerimiz

48

duyulsun. Böylece güneşin doğuşuna kadar ibadet edelim. Ondan sonra güneşin doğuşundaki âlemin aydınlanmasındaki azamet-i ilâhiyyeyi seyreyleyelim.

Bu sefer guguk kuşlarına bir kulak verelim. Çünkü o saatlerde onlar ötmeye başlar. Çıkardıkları sesleri hep biliriz. Hani halk arasında şöyle tekerlemesi söylenir.

“Gugukçuk, gugukçuk, gugukçuk, yusufçuk, yusufçuk, yusufçuk..” diye söylenir. Öyledir de. İşte onlar da o saatte sana seslenmedeler. Eğer fecri uyanık geçirdin, güneşin doğuşunu idrak ettinse, o mübareklerin sana nasıl şiir okuduklarını, C. Hakk’tan nasıl senin için münacatta bulduklarını ve sana nasıl yol gösterdiklerini idrak edersin. Anlarsın ki onlar sana “insancık, oradan çık yusufçuk oradan çık...” derler.

Nasıl ki Hz.Yûsufu kardeşleri kuyuya attı. Oradan geçen bir kervan onu kurtardı. İşte senin de yûsufun gönül kuyusunda hapis. Yûsufun nefis kardeşleri onu oraya

kapattı. O kuşuk seni her güneşin doğduğunda ve diğer zamanlarda uyarıyor. "Yûsuf kuyudan çık, Yûsuf kuyudan çık." diye. Fakat bizler gafil ve ahmak insânlar menfaatimizin nerede olduğunu bilemeyiz. Biliriz de aramayız. Kuyunun dibinde elimize bir kemik geçmiş bir meta gibi kemirip dururuz. Dışarıya çıkıp, hür olup âlemlere sahip olmayı düşünmeyiz. Ne büyük gaflet, ne büyük suç, ne büyük iflâs yarabbi. Sen cümlemizi muhafaza et.

Eğer sabahın seherinin o muhteşem sessizliğini uyanık ve idrakla geçirdin ise o zaman guguk kuşlarının senin için sevinecek ve sana müjde vererek "yusufçuk kurtuldu" "yusufçuk kurtuldu" diye zikrettiğini duyarsın. Rabbine şükr edip huzura dolarsın.

(Not: İlim adamları her hayvanın kendine has bazı duygularının insânlardan çok daha fazla olduğunu müşahede etmişlerdir. Ancak insân her yönden ekmeldir yani mükemmeldir.)

49

Biz yine mevzuumuza gelelim;

Böylece güneşin doğuşunu ve âlemdeki sonsuz aydınlığı da görür ve anlar ki bir gönülde Nûr-u Muhammedinin doğduğunu, kişinin karanlıklar içindeki gönül âlemi böyle aydınlanmıştır. Her taraf pür nûr olmuştur. İşte kişi bu haller ile gönlünde meşgul olurken yine bir horoz sesi onu kendine getirir. O zamanlara kadar uyuyan insânlara "kalkın artık, kalkın artık..." diye yalvarmaktadır. Bir müddet sonra da (bazen) müezzin efendinin salâ okuduğu duyulur. Anlar ki bir kişi daha Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Evet, kavuştu ama acaba nereye kavuştu? Eğer kişi Cenâb- ı Hakk'ın çizdiği yolda ve ehli hâlin yolunda, izinde hayatını sürdürdü ise o salâ da kendisine büyük müjdeler vardır. ölen ister kendi olsun ister olmasın, eğer ölmeden önce öldü ise, bu sırta erdi ise her salâ onadır.

Uyanık insân her zaman uyanıktır, gaflette değildir. gaflette olan ise isterse gündüz uyanık olsun, gezsün, yürüsün, yeyip içsin gene uykudadır. Bunu bizlere anlatmak için "nas uykudadır, öldükleri zaman uyanırlar." Denmiştir.

İşte ey kardeşim, aklını başını topla. Bu dünya vuslat yeridir. Ayrılık değil. Son pişmanlık fayda vermez, vesselâm.

Nükte:

Allah'ü Teâlâ "veli" kulunu kıskanır. O kadar kıskanır ki; onu kendisinden başka kimsenin bilmesini tanınmasını istemez.

Veli ancak Cenâb-ı Hakk'a karşı marifet husulünden sonra tanınabilir ki, en uygunu da budur. Şayet C.Hakk'a

50

karşı marifet duygusu hâsıl olmadan evvel irfan sahibi tanınır ve bilinirse, bu bilgi ve irfan sahibi zat bilen için bir hicap olur. Yani, bundan sonra nûr-u İlâhî yi zor sezip bilebilir.

Senin asıl sermayen odur ki; salâh halinde bir ikbal sahibi olabilesin. Bunun mânâsı odur ki; bihassa sıhhatli hallerinde kalbin Hakk'a yönelmiş ola. Hastalığında zâten ister istemez O'na yönelirsin, başka çaresi varmı ki?

İrfan sahibi zat muztar kalarak bu halk libasına bürünür. Unutmamalı ki, onun niyeti ve vazifesi çok ulvidir.

MÂNÂ ÂLEMİNDE RÜ'YA 24-5-2003

*Rüyamda ye'cüc ve me'cücden bir kısımlarını görüyorum. Gerçekten de kısa insanlar gibi. fakat insanlar kadar simaları güzel ve düzgün değil. İyi yontulmamış kaba heykeller gibi idiler. Ayrıca kafaları çok seyrek saçları uzunca omuzlarına doğru sarkıyor, kafatası derileri saçların aralarından gözüküyordu.

*Bir müddet sonra kendimi Tekirdağ'ın Muratlı caddesi ile Hükümet caddesinin kesiştiği köşede (şimdi arada Mevlânâ pastanesi var) görüyorum. Yukarıdan Muratlı istikametinden gelip Hükümet caddesinden yukarıya (kurnalı) istikametine doğru yavaş, yavaş giden bir (kavim) topluluk gördüm. Bu topluluk 100-150 kişilik bir gurup idi. Vasıtaları iki tekerli, mandaların çektiği kağnılar idi. Kağnıların önlerinde ve yanlarında da insâna benzer

51

fakat o güzellikte olmayan kısa boylu kafa tasları görünecek kadar seyrek ve omurlarına doğru inmiş saçları vardı. Her kağnı arabası böyle idi. Sanki kuzeyden gelip batıya doğru göç ediyorlardı. Etrafa zararları yoktu. Ağır, ağır gidiyorlardı. Eşyaları iki tekerlekli kağnılara yüklemişlerdi. Bu görüntüleri kendilerinin yaşadığı medeniyet seviyesini de gösteriyordu. Peştamalçı caddesinden ve etraftan insanlar toplanmışlar, onları seyrediyorlardı. Ben de seyrettiğim köşeden onları izliyor ve kendi kendime "işte rü'yada gördüğüm ye'cüc ve me'cüc taifesi bunlarmış. Rabb'im onları bana gerçekleri ile gösteriyor" diyerek müşahede ediyordum.

Sabah kalktığımda iki görüşün de rü'ya olduğu ortaya çıkmıştı. Fakat iki rüya arasında çok fark vardı. Birincisi rü'ya ile rü'ya idi. İkincisi ise rüyada müşahede idi. Yani daha gerçek bir yaşam idi. **Nükte:**

Sırr-ı hubb-i ezeli behrem-i eşya sarist,
Oldu bu nükte gönülden gönüle.
Ve nefahtü demi kim âlemi ruhu efsadır
Nefyeder Hazreti Kerrar gönülden gönüle.
(Hazmi Tura)

Halk nefsinde görme işinde sana perdedir. Nefsin de, Rabb'ını görmeyi de sana perdedir. Halkı görmeye devam ettiğin süre, nefsinde göremez olursun. Ve nefsinde görmeye devam ettikçe de Rabb'ından perdeli yaşarsın.

Hâlinden Hakk'ı halka şikayet etme. (Abdulkadir Geylani)

52

Veli odur ki; hâlini hep gizler. Hâline gelince; her hareketi onun veli olduğunu anlatır. (Ebu Muhammed Şenbeki)

Bir gönülden âhiret zuhur edince, dünya orada kaybolur. Zikri İlâh-î başlayınca da dünya ve âhireti içinde eritir ve bitirir. Hakikat yönünden zikirler zikir olursa. İşte o zaman ne kul kalır ne de zikir. Sadece zikredilen kalır, bir de onun sıfatları.

Tevhid; insân duygusu içinde O'nu tek varlık kabul etmendir. İrfan duyguların yalnız onun için çalışmalıdır.

Allah'a giden yollar gökteki yıldızlar kadardır. Ancak, onlardan başka bir yol vardır ki o; fakr, yokluk yoludur. Bu yolların en güzelidir, en doğrusudur.

Tarikat ve hakikati nefsiyle arayan kimse, ilk adımda sapar. Şayet nefsinin bırakır, iyi niyetle yola koyulursa; önüne delil-i kandilinden çıkar. Sonra yolunda ona bir ışık görünür. Gayesine erişinceye kadar kaybolmaz.

Amelini beğenen yavaş, yavaş helâke gider. Kötü hallerini iyi gören, bir mekr yani hile içindedir.

53

Hâl itibariyle bir kulda bulunması gereken en güzel hâl, herkesin meçhulü olan ve yalnız Allah'ın bildiği hâldir. Ve kulların en iyisi de; yalnız O'nun varlığı ile ünsiyet eden ve O'na iştîyak duyandır. (Ali Müzeyyen)

İnsanın insan olduğunu iyi anlaması için şu dört esası bilmesi gereklidir: şeriat, tarikat, hakikat ve marifettir.

Şeriatı az çok bütün Müslümanlar bilir. Fakat bir kısmı tatbik eder, bir kısmı etmez. Tatbik etmeyenler daha

ilerisini zaten talep etmezler. Tatbik edenlerin çok azı ise daha ilerisini yani tarikat ahkâmını talep ederler. Şeriat; dini vecibeleri zâhiren yerine getirmek ve her şeyi âhirete bırakmak, o zamana kadar sabırla bedeni ibadetleri yapıp neticeyi beklemektir.

Bunlarla yetinmeyen ve daha feyizli, idrakli, irfanlı bir hayat yaşamak isteyenler ise ilk grubda ki insânları geride bırakarak daha ilerilere gidebilmek için tarikat denen bir takım vecibeleri ehlinden talep ederek hakikatlerine varmak için ellerinden gelen bütün gayreti sarf ederler. Âlemin ve kendinin hakikatini ancak böylece nefis terbiyesi ile öğrenirler. O bilgi ve aşk ile de marifetlere ererler. Bu dört esas korkulacak bir şey değildir. Hatta iftihar vesilesidir. Ancak bu merhaleleri aşabilenler kâmil insân olabilirler. Kim ki bir Hakk dostunun yanında hamur olup yoğrulmadı, aşk ateşinde pişmedi. İsterse zâhiren dünya hakimi olsun yine ham'dır. Yine nakıstır. Yani noksandır. Neticesi toprak olmaktır. Fakat insana toprak olmak yaraşmaz. Çünkü nurdur, ruhtur. Bunu anlaması gerekir.

Ey kardeşim, bilir misin hâlin, hakikatin nedir? Sana bunları hiç anlatmamışlar. Sen de boş vermişsin. Nefsine boş şeylerle vakit geçirmek kolay gelmiş. Yan gelip yatıyorsun. Ömrün geçiyor da haberin bile yok. O çok yakın olan ecelin aniden gelip çatacak da el elde baş başta sonsuz bir hüsrân içinde kalacaksın. Eğer mevlân lütfeder

54

de (bir gün eline geçerse) şu satırları okuma zahmetinde bulunursan rahatlamış ve içine batmış olduğun nefsanîyet çukurundan çıkmaya çalış. Sana uzanan bir hakikat zincirine iyi yapış. Yavaş, yavaş bulunduğun çukurdan çıkmaya çalış. Sonunda kurtulmuşlardan ol.

Evvela şunu kabul et ki bu âlemin bir hamisi var. O da Allah-u Teâlâdır. Seni de yaratan O'dur. Seni sadece yaratmakla kalmadı, aynı zamanda sana ruhundan, nurun dan, özünden nefyetti. Yani hamuruna, maddene, yapı

taşına karıştırdı. Daha da lütufta bulunarak kendi sıfatlarından da verdi. Seni çok mükemmel inşa' etti.

Düşünebilir misin böyle bir varlığın sadece bir tabiat kelimesinden kendi kendine meydana geldiğini?

Eğer böyle düşünüyor ve "haşa" Rabbini inkar ediyorsan başka sözüm yok!! hemen sayfayı kapa, hiçbir şey düşünme. Zannettiğin gibi yaşamana bak. Bak da gör. bakalım bu hâl ne kadar sürer? âkıbeti nice olur?

Fakat insafılı düşünür de hayatın, yaşamın ve kendinin sırlarını anlamaya çalışırsan, dikkatle okumaya çalış. Çünkü zor bulabileceğin bir hakikati ifade etmektedir. C. Hakk Kûr'ân'ı Kerîm'in müteaddit Âyetlerinde,

"biz insanı ana rahminde sûretlendiririz"

buyurmakla ana rahmine düştüğümüz ilk günden itibaren yapımız Allah-u Azim'üşşan'ın "Rabb" esması terbiyesi ile şekillendirmeye başlar. İlk 40 gün nutfe (meni), ikinci 40 gün alâka (kan pıhtısı), üçüncü 40 gün mudga (et parçası) hâlini alır. İşte bunların sonunda yani 120. gününde bir melek tarafından ona ruhu indirilir. Ana rahminde o küçük cenine rûh ilka edilir. Bu rûh-u insânî'dir. Konuşmasını ve büyüdüğü zaman normal yaşantısını sağlayacak faktördür. O ilk 40 günlük zamanda cenine rûh-u mâdeni gelir. İkinci 40 günlük zamanda rûh-u nebâti gelir. Üçüncü 40 günlük zamanda rûh- u hayvânî gelir.

55

İşte bütün bunlardan sonra rûh-u insânî gelir. O kimsenin yapı elemanları zahiren tamamlanmış olması için iş ete-kemiğe kalır. Bu da muhkem bir yerde yani ana rahminde durabileceği zamana kadar hücre, hücre gelişir. Nihayet bulunduğu mahalle sığmaz, vakti geldiğinde dışarı çıkarılır. Ve o beden gelişmesini "rabb" kontrolünde 20 yaşlarına kadar tamamlar. Ondan sonra da rûhi tekemmüle geçmesi gerekir. Eğer bedeni tekamülden rûhi tekemmüle geçemezse gelişmesi eksik kalır. Kendini ve hayatın hakikatini anlayamaz. Madde insân olur. sonu hüsrandır.

Kişi kendi hakikatini araştırırsa mânâ âlemini öğrenmek isterse gereğini yapar. Hiç vakit kaybetmeden Mevlâsına yüz çevirir. Yüce Mevlâ da ona lütfundan diğer rûhlarına ilâveten bir de rûh-u İlâh-î yani özel rûhundan nefyeder. Bu saadetlerin yücesidir. Bu cevhere sahip olmak için çok çalışmak gerekir.

İşte böylece insân ile Hakk'ın arasındaki yakınlığı izaha çalıştık. İyi bil ki sana her şeyden yakın Rabb'ındır. O kadar yakın olan bir varlığı kişi yok sanıp da nasıl inkâr edebilir?

Akıl, idrak, insaf kabul edebilir? Eğer bunlar olsa zâten inkâr etmeye imkân bulunmaz. Bunlar olmadığı için inkâr eder. Bunların kendinde varlığı olmayan kişiye de deli denir. O na da zâten tekellüfü İlâh-î yoktur.

Ey kardeşim, iyi anlamaya çalış. Teşbihte hata olmaz. Hani senin bir vücudun var ya işte o vücudun zerrelere, hücrelerden meydana gelmiştir. İnkâr edemezsin. Çünkü tıp ilmi böyle diyor. Hakikatte de zâten böyle. Nasıl ki senin her hücrenin sinir sistemin ile beynine bağlı. Vücûdunun bir yerine iğne ucu batsa hemen duyarsın. Vücûdunun her zerresi beyninin kontrolü altındadır. Neren ağrırsa orayı iyileştirmeye çalışırsın. İşte nasıl sinir sistemi ile vücûdunun bütün zerreleri beyinle alâkalı ise;

Ey insân sen de C. hakk'ın âlemde kurmuş olduğu

56

rûh sistemi ile ona bağlısın. Bunun dışına çıkman mümkün değildir. O nun için hiç debelenme de daha çok uzaklaşıp hüsrânına arttırma. Onu anlamaya çalış. Ona yaklaşmaya çalış. O zâten sana senden yakındır. Çünkü senin neyin varsa hepsi onun. Zannında olan ismin senin hatta o da onun. Ama işte öyle " senin olsun" demiş. SAKIN ALDANMA!! **Nükte:**

Baban senin bu keder ve sıkıntı âlemine gelmene sebep oldu. Ama üstadın yani hocan seni safâ âlemine çeker.

Her ne ki seni Hakk'ın zatından perdeliyor, işte günah budur.

Sen ki tam Hazret âlemine geçtin yani vahdete erdin, artık orada zamanın ve mekânın sözü olmaz. Ne yana istersen bak, sana kapalı bir taraf yoktur.

Kâmil kişi odur ki; dış cephesi ile iç âlemini örtmesini bilir.

İrfan sahibinin seni bir anlık terbiyesi, öbürlerinin yirmi yıllık terbiyesinden hayırlıdır. Sebebi de gayet basit. İrfan sahibi rûh yapını terbiye eder; öbürleri dış yapını, nefsinin.

57

Gayri Müslimler arasında ortaklık devam ederde Müslümanlar arasında kısa zamanda bozulur. Sebebi nedir? Diye düşünürsek şöyle olduğunu görürüz:

Onlar daha baştan ortaklığı yani şerikliği kabul etmişlerdir. İlk ortaklığı (haşa) "Allah" inançlarında göstermişlerdir. Yahudiler "Üzeyr" Allah'ın oğlu demişlerdir. Hıristiyanlar teslis yapmışlardır. Ve bu inançlarını hâlâ sürdürmektedirler. Hal böyle olunca onlara

ortaklık idrak ve anlayışı kolay gelip hemen kabul etmişlerdir. Nefsi yararlanmada istifade ediyorlar ve büyük ticaret işleri yapıyorlar. Bundan da maddi yönden yararlı çıkıyorlar.

Müslümanlar ise temel kaide olan C.Hakk'ın birliğini ve vahdaniyyetini bildikleri için kendileri de birer "vahid" olarak kalıp birleşemiyorlar. Birleşseler de kısa sürüyor.

Fakat yanıldıkları nokta şu ki; aynı İslam kaidelerinden biri olan "birleşiniz birlikten kuvvet doğar." Kaidesini unutuyorlar. böylece güçsüz kalıyorlar. Aslında son derece güçlüler ama gereğini yapmıyorlar ve o derece sorumluluklarımız artıyor. C. Hakk kolaylıklar versin, bu düşkünlükten kurtulalım. AMİN **Nükte:**

Cehennem ehli için cennet mahrumiyetinden daha büyük bir azab yoktur.

Hakk diyen zâkir Hakk'ı bilmezse, zikri şirk olur.

Bu Âdemlik sûreti var ya; işte o, putlar sınıfına mensuptur. Durum bu olunca, şüphesiz onu ikbal eder,

58

kölesi olur. Ondan i'raz eden de Allah'ı bulur.

İrfan sahibi kimse bir gün ve gecede yüz defa renkten renge girer. Ama âbid öyle olmaz. Bir hâl üzere kâim durur, hem de nice, nice yıllardan beri. İrfan sahibi tasrif dairesine yani tasarruf makamına yakındır. Ama âbid teklilik makamındadır. Oraya maildir.

Gönül açıklığına bir alâmet de odur ki; insânları uykuda bilesin, hem de hepsini.

“Nefsini bilen Rabbini bilir.” Hadîs-i şerifinin sırrına eren kimse; nefsini sokakta gördüğü köpekten daha aşağı bile.

(not: Bu anlayış, idrak mertebelerine göre değişir.) T.B.

Rasûlüllah (s.a.v.) Efendimiz her namaza başlayacağı zaman cemaatine döner, “saflarınızı düzgün ve sık tutun” diye hatırlatmada bulunurdu. Camilerde namaz kıldırın hoca efendilerde öyle derler. Ve cemaatte bu ikaza uyararak saflarını düzeltir ve sıklaştırır. Yalnız bazı Müslümanlar bu hareketlerde ileri giderler. Safları gereksiz yere çok sıkıştırırlar. Namazda yandakilerle sıkışmaktan namazın huzurunu bozarlar. Bir taraftan sünneti yerine getirmeyi arzu ederler fakat diğer taraftan miraca çıkış olan namazı heba ederler. Çünkü akılları sıkışan kolları ve dirseklerinde kalmıştır. Uruc edemezler.

59

İşte her şeyde olduğu gibi bunda da peygamberimizin hâlet-i rûhiyyesini anlamadan sünnet ve hadislerini tatbik etmeye çalışırız. Ve çoğu zaman aradığımız feyzi bulamayız. Çünkü kendimizi yarıp sünnet ve hadislerin özelliklerini, iç mânâlarını anlamaz. Onları sadece bir kalıp ve zâhir hâl zanneder.

Peygamber efendimizin “saflarınızı sık ve düzgün tutun, aranıza şeytan girmesin” sözünü zâhiren incelersek;

Camideki safları sık ve düzgün tutup nizam içerisinde namaz kılın ve daha çok ecir kazanın, anlamı çıkar. Fakat o mübarek söz ve tavsiyeyi iç anlamı, mânâ yolu ve bâtın duygusu ile gönülden ele alır, incelersek hakikat çok geniş ve derindir. Çünkü hakikat-ı İlahiyyeyi anlamak için evvelâ nefsimizi bilmemiz gerekir. "Nefsini bilen Rabbini bilir" buyrulmuştur. Eğer bir meseleyi sadece şeriat yönünden tatbik edersen iyi bir insân olabilirsiniz fakat meselelerin ve âlemin hakikatini anlamazsınız. Böylece göçüp gidersiniz. Oysa meselelerin hakikatini araştırırsanız görürsünüz ki bu kayıt ve kaidelerin içerisinde nice esrar-ı İlâhiyye varmış. İşte bunlardan biri de yukarıda belirtilen tavsiyedir. bilhassa ehli hâl için tasavvuf'ta "salâtun daimun" tabiri vardır. Yani "devamlı namaz" hâli. Ancak şu beş vakit namazda hem şekil hem de rûh ile diğer zamanlarda şekilsiz sadece rûh ile olur. beş vakit namaz ise hakkıyla ceset ve rûh ile kılınması çok büyük bir sanat isteyen bir iştir. Onu yapmak her kula nasip olmaz.

Evet, camiye gideriz, namaz kılarız, tesbih çekeriz. Hiçbir şeyden haberimiz olmaz. Gaflet içerisinde bir ölü olarak girdiğimiz gibi çıkarız. Eğer o namazı tam mânâsı ile huzur-u İlâhiyye ye çıkarabilmiş olsa idik muhakkak oradan bir hediye ve bir lütuf ile döndürülürdük. Çünkü o an-ı miractır, rûh-u miractır, salât-u miractır. Mirac'da lütuf ve ihsan vardır. eğer namazdan eli boş çıktın ise Rabb'in ile mânâ alışverişi yapamadın ise hakikaten o muazzam huzurdan ziyanla ayrıldın, demektir. O, yine de lütfundan ihsan eder amma sen anlayamazsın.

60

"Salâtu-n daimun" ki o salât bir rahmettir. Her yerde ifa edilir ve ona mani yoktur. O, gönülde kılınır, gönülde sükûn edilir, gönülde secde edilir, gönülde tesbih çekilir ve gönül gözünden yaşlar akar. İşte insân çalışırken, gezerken, yürürken hatta konuşurken bile ona devam eder. İşte bu idrakle geçirdiğin günün saatleri, dakikaları hatta saniyeleri arasında inkıta yani duraklama ve

kopukluk olursa, cereyan telinin kesintisi gibi akım orada kalır ve ileriye geçemez.

İşte cemaatin saflarının sık olması senin gönlündeki zikrullahın ve salât-u daimun'un kesintiye uğramadan devam ettirmenin gerekliliği hakkındaki tavsiyedir. Eğer zikrullahı devam ettiremezsen oralarda boşluk bırakırsan işte oralara şeytan girer. Huzuru bozar. Temizlenen gönlünü yer, yer tekrar kirletir. Bundan kasem camiinin kapısını yani gönül kapısını sıkı kapa. İçeriye nefsanîyet rüzgarları, şeytaniyyet maskaralıkları girmesin. İçeride zikrullah saflarını düzgün ve sık tanzim edip huzur-u İlâhiyye ye kadar uzat. Uzat da sana sırat köprüsü olsun. Huzur-u Hakk'a yol bulasın.

İşte ey can kardeş namazı böyle idrak etmeye çalış. Onu eğilip kalkmak gibi hareketler zannetme. Her hareketin bir zahiri bir de batını vardır. Anlamaya zâhirden batına geçmeye çalış. Bütün bu âlemin zâhiri mânâ âlemine geçmeye bir vesiledir. Oradan da huzurullah'a çıkış. Ümitsiz olma. Hiçbir hareketin boşa gitmiyor. İyi kötü her şeyin yazılıyor. Her an kontrol altındasın. Gaflette kalma. Salât'un daimun'un sırrına er. İyi namaz kılanlardan ol. **Nükte:**

Şöyle anlattı: Şu dört cümle dört bin hadîs'ten seçilmiştir.

1-kadına güvenme

2-mala aldanma

61

3-mideni hadden aşkın doyurma

4-ilim olarak yalnız sana yarayanını al yeter. (Abdullah ibni Mübarek)

Abdulaziz b. Revad halini gizler. Hep işlerini kendi görürdü. Çok ibadet eder ve ağlardı. Bu yüzden görmez oldu. Hiç de şikâyeti yoktu. Gözlerinin görmediğini ev halkı yirmi yıl sonra anladı.

Sağ el esmâ-i efaliyye
Sol el esmâ-i infialiyye
Sağ fâil sol mef'ul
Mübaşeret: başlama

Ruhlar=a'yan-ı sabite ana kaynak. İlmin lâtif hayat dokuları. Ruh-u azam a'yân-ı sabiteleri faaliyete geçirip zuhura doğru seyr başlatması bu mertebe hakikat-i Muhammedi ilk var edilen ilmi ve lâtif, hayali âlem.

Vuslat, marifettir.
Arif, Hakkın sıfatıdır, maruf ise zâtı
Vasıl, Hakkın sıfatı, mevsul ise zâtı
Ârif de ma'ruf da odur.
Gören de görülen de odur.

62

Nefsten murad varlıktır, vücûttur. Kendi varlığı ve âlemin varlığı.

Hayat felsefesi;

Muhabbet ve marifet-
Muhabbetullah ve marifetullah.

İslâm yaşantısının üç hali;

- (1) fiili islâm
- (2) duygusal islâm
- (3) İlâh-î-irfân-î islâm. **Nükte:**

Küfr-ü bâtil mutlak hakk'ı örtmüştür.
Küfr-ü Hakk kendini Hakk'la örtmüştür.

Sen kendini sandın küçük,
Halbuki sen de âlem var en büyük. (Hz.Ali)

Cem; parçaların bir araya gelişidir. Farka gelince, oda toplu şeylerin dağılışıdır. Cem haline varınca koca varlığa bakıp ALLAH. Diyeceksin. Aksi halde fark âlemine dalınca dünyayı, ahireti görürsün. (Abdullah Ebheri)

63

Bir kimse meşayihe saygıyı bırakırsa, yalancı iddialara kapılır ve bu kapıldığı iddialar kendisini rezil eder. (İbrâhîm Şeyban)

Hakikatler zâhir olunca, fehmin ve ilimlerin verdiği izler silinir. (Ebu bekir b. Saddam)

Hürlerin gayreti daha ziyade ihvan için olur.

Şayet bu âleme gelen ilâh-î yardım iki irfan sahibi zattan müsavi bir şekilde akıp gelecek olsa, gizli şirk olur ki; tarifi ancak zevke dayanır. Anlamaya çalış. Her asırda esas

mertebe tek şahsa verilmiştir. Arta kalan zatlar buna yardımcıdır.

Hikmet kelimesi keramet babından bir gelindir. Dengini bulamadığı zaman babasının evine döner.

BİSMİLLÂHİRRAHMÂNİRRAHÎM

"Yes'eluneke anir rûh. Kulir rûh-i min emri Rabbi"

"Ey Habibim, senden Rûh-u soruyorlar. De ki; Rûh Rabbimin emrindedir." (İSRÂ 17/85)

64

Bu Âyet-i kerime biz fakiri, hakiri zaman zaman düşündürür idi. Zannediyordum ki onu her okuyanda düşünür. Düşünülme bile o rûh onu da düşündürür.

Fakat kısaca yukarıdaki mealde olduğu kadar zannedilip geçilir, araştırmaya girilmez. Fakir haddimiz ve vukufumuz olmadığı halde bu Âyeti Kerîme'yi kendi

halimizde acizane kendimiz kadar, başkasına yük olmayacak şekilde idrak etmeye, yazmaya çalışacağız. Okuyan ve duyan olursa, anlayamadığı yerler olursa oralarını bize iade etsinler. Kendileri amel etmesin ve bizi de ikaz etsin. Şimdiden herkesten Mevlâ'm razı olsun, amin.

Ey nefsim, bu işler hep seni yola getirmek içindir. Çünkü yer yüzünde senden daha günahkâr senden daha gafil, daha azgın bir varlık görmedim. Beni de helâke sürüklüyorsun. Hiç olmazsa biraz dinle de belki yola gelirsin. Çünkü umud ediyorum ki sen de terbiye olmaya müsaitsin. Hani faydasız da değilsin. Amma zararın faydandan fazla olduğu zaman

senin yularını sıkıkmak icap ediyor.

Rûh-u anlamak için evvelâ nefsi bilmek gerekir.

Nefis nedir?

Rûh nedir?

Sırası ile yavaş yavaş araştırmaya başlayalım.

Nefis:

Mahlûkatın sadece dünyevi yaşamını sağlamayı ön gören ve tezahürü en şiddetli olarak insânda vuku bulandır. Hakk'tan gayrı ne kadar boş sevgi varsa onun peşinde koşturan menfi bir kuvvettir. Yeri yani merkezi mide üstündeki göğüs boşluğudur.

Nâs Sûresi 5. Âyetinde "fi sudur-in-nas" yani göğsünün içindedir.

65

Çocuk buluş çağına erince şiddetlenmeye ve tesirini icra etmeye başlar. Eğer tedbir alınmaz da ona mâni olunmazsa bütün vücûdu sarar. Artık o vücûdun iflâhı mümkün olmaz. Karanlıktadır ve aydınlanmaz, sonu hüsrandır.

Yediğimiz gıdalar bilindiği gibi vücudumuza kuvvet olurlar. Bunların bir kısmı günlük çalışmalarımızla erir, gider. Bir kısmı et, deri olur ve bizi şişmanlatır. Bir kısmı da midemizde hazm olunduktan sonra bir buhar halinde göğüs boşluğumuza doğru yükselmeye başlar. Orasını doldurur. İşte nefsimizin merkezi ve gücü bu buhardır. Orada toplanan bu buharı zikir ile eritip her yemekten sonra orasını boşaltmak gerekir. Eğer boşaltılmazsa zamanla orası dolar. O buhar oradan çıkacak yer arar. Sıkıntı yapar.

Hani bazı kimseler her şeyleri yerli yerinde olduğu halde "öf, aman, sıkılıyorum.. "derler ya, o nefis buharının göğsünü içeriden tazyik etmesindedir. Göğüs boşluğunda sıkışan buhar evvela kalbe doğru yol alır. Ve orasını istilâ eder. Eğer durdurulma çareleri düşünülüyorsa kalpten kana karışarak vücûdun her tarafını sarar. Artık o vücûd sureta insân'dır. Mücerred dilinde "imân" kelimesi dolaşsa bile bâtinen putperest, müşriktir. Çünkü içindeki kuvvet benlik babasıdır. O da onun kuludur. O vücudun zâhir ismi ne olursa olsun asıl ismi "Ebu Cehil"dir. Çünkü hiçbir sûrette hakk ve hakikatleri anlamaz. Yaptığı işler hep onun hilâfına'dır, bâtıldır.

Buna nefsi emmâre denir. Her türlü kötülüğü ve düşüklüğü yaptırır. O kimse artık dünyayı kapkara görür. Hiçbir şey onu tatmin etmez. Hiçbir şeyden memnun kalmaz. Dünyası zindan olmuştur. Bütün dünyayı da zindan zanneder. Eğer kendine dönebilir de özünü araştırmaya çalışırsa kurtulması mümkündür. Bu da 7 merhaleden tamamlanır. Ve nefsanîyetinden eser kalmaz.

İşte gözümüzde zorlaştırdığımız nefsin boyu, boyumuz

66

kadardır. Başımızın üstü âlem-i nûr, hattâ altımız da nûr, sağımız, solumuz hepsi her tarafımız (cihet-i sitte) yani 6 cihet nûrdur.

Sen de kara küpünü kır, içindeki karanlık dağılsın. Çünkü o, dışarıdaki nûra göre bir zerredir. Fakat nefsin

sana kendisini çok güçlü gösteriyor. Sakın aldanma. Ondan korkmaya, mağlup olmaya gerek yoktur. Aklını başına topla. Aydınlanmaya ve aydınlatmaya bak. Elektrik ampulü gibi ol. Kömür çuvalı gibi olma. Gündüzün ortasında kömür çuvalını meydana çıkar. Her tarafı aydınlık fakat çuvalın içindeki kömür yine karanlıktır. Ta ki onu yakacak bir ateş bulunup da onu yakıncaya kadar. Yanınca hem aydınlanır hem ısıtır...

İşte ey can, kendine çeki düzen ver de bu işleri baştan yap. Eğer yapmazsan çok daha şiddetli bir ateş, cehennem ateşinde bu işler mutlak yine olacaktır. O güne bırakma dayanamazsın. Fırsat elde iken narını nûr yapmaya bak! Az ye, az iç, az konuş, az uyu. Çok düşün, nefsinin gıdasını hesaplı ver. Yediğin her fazla lokmayı kendine düşman yapma. Ne zaman ki nefsini terbiye etmiş, onu yola getirmiş olursun. O zaman istediğin kadar ye, korkma. Çünkü nar değil artık sana nûr olur. İşte böylece kendini kullanmayı öğren, hedefine yönel.

Kısaca nefsi anlattıktan sonra şimdi sıra rûha geldi.

Rûh mevzuu içine girilmeye cesaret edilemeyecek kadar derin bir mevzuu imiş. Fakat elinde Cenâb-ı Hakk'ın verdiği adres ve pusula olan kimseler az da olsa o deryaya dalıp, oradan bazı inciler çıkarmaya çalışıyorlar. Yine baş tarafta belirtilen Âyet-i kerîme'ye gelelim.

"De ki ey habibim, rûh rabbimin emrindedir." Şifre buradadır. Meselenin yükü ve yumağın ucu buradadır.

Mevlâ'm onu kısaca "emrindedir" dedirtmiştir. Şimdi düşünelim; "rûh", "emir" kelimesi ile açıklanmıştır. "Emir" ise kuvvet, iş, fiil demektir. Hâl böyle olunca demek ki rûh'un açıklanması "O rabbinin işlerindedir, fiillerinden bir

67

fiildir, demek olur.

Bunu teyit eden başka bir Âyeti kerimede de Cenâb-ı Hakk "Ve ilâllahi türceul umur" "Bütün işler Allah'a dönücüdür." (Hadîd, 57/5) ve bir çok benzerleri.

“Öyle ise bütün işler Allah’tan çıkar ve Allah’a döner.” Demekte sakınca olmayacaktır, fakat biz yine onu şöyle diyelim: “Bütün işler Allah’ın verdiği kuvvetle olur.”

Yine düşünelim, Bakalım C. Hakk’ın işi, emri bu madde âlemine nasıl erişiyor? Aradaki bağlantı nasıl kuruluyor? Yavaş, yavaş anlamaya çalışalım. Etrafımıza şöyle bir bakarsak bir sürü yenecek nesne görürüz. Her türlü varlığı görürüz. Bunlar nasıl meydana geliyor? İşte Rabb’ımın emri ile yani işi ile iyi anla. Meselâ, bir elmayı ele alalım. Elma emir ile elma olur. emir de iş olduğuna ve iş de hesapla olduğuna göre onun oluşması birçok tebeddülât geçirmesini gerektirir. Netice de elma kemâle erer fakat; elma, elma olduğunu bilmez. Onu ancak yaradan-halkeden ve insân bilir. Bunun gibi çiçek çiçekliğini, rengini bilmez. Gül, kokusunun farkında değildir. o kendinde bulunan ve kendi sahip olduğu kokuyu koklayamaz. Onu sadece insân koklar. Ne kuş, ne çekirge onun renginden ve kokusundan istifade edemez. Ancak ondan insân zevk eder. İşte eğer insân da gaflette ise kendini ve kendinde olan İlâh-î “rûh”u (iş), “nûr” u idrak edemez.

Cemadat, nebatat, hayvanat hayatı yaşar. Gafil olarak herhangi bir varlık gibi hayatını sürdürür. Fakat kendine akıl nimeti verildiği ve bu akılla hakikatleri araştırması gerektiği için onu yerinde kullanmadığından şiddetle cezalanır. Eğer o kul araştırma yapar, evvelâ kendini bilir, bulursa o yoldan da rabbini bilir, bulur.

“Men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu” yani “kendini bilen rabbini bilir” buyrulmuştur. Bu hakikat tecelli eder. İşte insân’ın diğer yaratılmışlardan farkı budur. Yani farkı, idraktır. Diğer varlıklar kendilerini idrak etmezler.

Şimdi birazda kendi kalıbımızı inceleyelim: İçimizdeki

68

organlar kâlp, ciğer, mide, adale... kendinden ve yaptığı hizmetten haberdar mı? Hatta düşünen ve hisseden dediğimiz aklımız, beynimiz, onun sınırları, hücreleri, eti, kemiği, kanı, iliği... acaba içerisine aldığı o kadar bilgiyi,

sırları, renkleri, şekilleri idrak edebiliyor mu? Onlardan kafanın içersindeki et parçasının yani beynin haberi var mı? Hayır!

Parmakların bir iş yaparken ne yaptığının bilincinde mi? Hayır!

Senin cismâni vücudunun hiçbir zerresi yaptığı işin bilincinde değil. Ancak onun içersine yerleştirilmiş olan rûh, bunlardan kısım kısım haberdardır. O da sınırı kadardır. Meselâ; rûh'un kalbi çalıştıran kısmı sadece onu biliyor. Ve kaç saat kuruldu ise onu o kadar çalıştırıyor. Sonra bırakıyor. Ancak onu idrak edebiliyor. Bütün organlarda böyledir.

Fakat beyindeki rûh öyle değildir. o her şeyi anlıyor, biliyor, idrak ediyor, ayırıyor, fark ediyor. Renkleri tanıyor. Göz görüyor fakat ne gördüğünü idrak edemiyor. Gözün gördüğünü ancak akıl idrak ediyor. gözün yağı, siniri, göz bebeği değil. Onun için denmiştir ki;

Yegâne vasıtayı rû'yet iken

Göremez kendini dide bile.

Göz aklın bir penceresidir. Dışarıyı gören içerisidir. Cam da bütün gün sokağa bakar fakat bir şey göremez. Ancak içerideki insân dışarıyı görür.

Şimdi gelelim diğer meseleye: eğer camın önünde oturan insân "kör" ise, bir şey göremez. Eğer idraki noksan ise yani deli ise yine bir şey idrak edemez.

Ancak o camdan bakan kâmil bir insân ise gelen geçen her şeyi ayrı ayrı bilir ve tanır. İşte bütün bunlardan hisse kapıp düşünürsek, biz de bir mekânız amma neyin mekânı?

Vücûd binamızı ya nefis istilâ etmiştir, ya nûr ya da

69

rûh. Ya da aşk-ı İlâh-î ve zât'ullah ihata etmiştir.

-Eğer içimizi nefis istilâ etmişse dışarıya hayvanatın baktığı gibi bakarız.

-Eğer içimizi insân-ı nâkıs ihata etmişse biraz daha idrakli bakarız.

-Eğer içimizi insân-ı nâtık idrakli ihata etmişse o daha kemalli bir görüştür.

-Eğer içimizi aşk-ı İlâh-î ve zât'ullah ihata etmişse onu sözle anlatmak mümkün olmaz. Ancak yaşanır.

Beyazid-ı Bistami "cübbemin içinde Haktan başka kimse yoktur" sözü bunu anlatır. Bir hadis-i şerifte "zaman gelir ben kulunun gören gözü, duyan kulağı, tutan eli olurum."sırrına erişilir.

İşte ey can! O gözü bul, ondan yana ol, ondan sakın ayrılma ki Hakk'ın tecellisine sende mazhar olasın. Zevkini tadasın. Aşkına yanasın.

Ey can! Epey yukarılara çıktık. Haydi bakalım tekrar geriye dönelim de yavaş yavaş yürüyerek yolumuza devam edelim. Zira en güzeli ve emniyetlisi budur.

Buraya kadar öğrendiklerimizden anladık ki âlemde hiçbir şeyin kendinden haberi yoktur. O halde nasıl oluyor da bütün bu âlem bu kadar nizam ve intizam içinde akılları durduracak, çatlatacak kadar düzenli hareket ediyor??

Neden mi?

Çünkü tek elden tek kumanda altında da onun için. Eğer bu saltanatta müşriklerin düşündüğü gibi; bir çok ilâh olsaydı işler karma karışık olurdu. Tek elden ve güzel bir idare sistemiyle idare edilen bu kâinat düzeni kurucusunun koyduğu zamana kadar faaliyetini sürdürecektir. Zamanını da ancak kendi bilir.

Şimdi düşünelim: bundan 20 bin sene evvel doğan güneş aynı. 10 bin sene evvel olan elma, portakal aynı. Milyonlarca senedir yağın yağmur aynı. Niçin değişmiyor?

70

Yüz sene evvel ki fasulye de aynıdır.

Bu devamlılığı acaba çekirdek mi yoksa kabuk mu yoksa dal mı sağlıyor? Yoksa ustadan çırağa geçen bilgi gibi birbirlerine öğretiyorlar da, toprak altında bizler

görmeden o tohumlar yenilerini mi imal ediyorlar? Bu işler nasıl oluyor?

Bir tek otomobilin meydana gelmesi için yüzlerce dönüm arazi fabrika şekline getiriliyor ve binlerce işçi ile çalışıyor.

Bir damla ilacı meydana getirmek için koskoca fabrika bir sürü işçi ile çalışıyor. Fakat buğdayın, fasulyenin, meyve-lerin, sebzelerin, çiçeklerin meydana gelmesine ne fabrika ne işçi ile ne de mühendis iledir. Geri kafamızın inkârcı görüşüne göre ekip, kazıp ilaçlamamızdır.

Evet, insân'a bu küçük vazife verilmiştir. Onun gücü ancak ona yeter. yani sebeplere yani ekip, toplamaya kadardır. Peki; ekilen tohum nasıl oldu da bir müddet sonra yumuşadı, uzadı, renklendi, gövdelendi, köklendi. Kuvvetlendi, çiçek açtı, meyvelerini verdi. Tekrarını sağlamak için özünü de aslını da yani tohumunu da yine verdi. Peki, ben ektim, biçtim, yaptım dersin. Hiç ekilip biçilmeden, dikilip kazılmadan çıkanlar yok mu? Onları kimler çıkarıyor, onlar nasıl oluyor, olgunlaşıyor? Yeryüzünde insan yok iken ağaçlar, nebatlar, meyveler hepsi vardı. Adem (a.s.) yeryüzüne indiği zaman onları hazır buldu. O zaman onları kim ekti, dikti, kazdı, suladı?

İşte ey insân! Aldanma sen sadece sebepleri yerine getiriyorsun. Onu damı, yapmamalısın. Zâten hazırcısın. Biraz yorulman için seni bunlarla vazifeli kıldılar. Mümkün olsa onları da yapmayıp yan gelip yatacaksın. Kendi nefsi menfaatin için daha çok kazanayım diye sulayıp, gübreleyip, kazıyorsun.

Şimdi düşün bakalım! O tohumun toprak altında

71

geçirdiği safhaları bir laboratuarda uygulamaya çalışsak kimyagerler, laborantlar, hademeler, mütehassıs cihazlar, binalar lâzım gelecekti. Ve yine o özellik olmayacaktı.

Bir an olduğunu düşünelim; acaba o bir avuç buğday sun-i olarak yapılırsa idi insân oğluna kaç bin liraya mal olacaktı? Belki bir ömür çalışması ona ancak bir gün karnını doyurmasına kâfi gelebilecekti. Her laboratuardan çıkanlar birbirinin aynısı olmayacaklardı. İşte gördüğümüz bu kocaman dünyanın dört bir tarafındaki nebatat aşağı yukarı iklim farklarına göre az bir şekil değişiklikleri ile birbirlerinin renk, koku ve tatta aynıları oluyor.

Çevresi 40 bin km. ve yüzölçümü 510 milyon km kare olan bu dünya bahçesinde hangi bahçıvan bu bahçeyi son derece bereketli yapıyor. İyi düşün de aklın başından taşsın. Anlayıp kendi hiçlik ve hakirliğini idrak et. "ben yaptım, ben ettim. Şu kadar buğday, bu kadar çiçek çıkardım" deyip şirke düşme.

Bütün bu izahlardan sonra insânoğlu bunları yapamıyorsa ve de hiç bir şey kendi kendine var olma İmkânına sahip değilse;

Bu görünen hareket, bereket ve renkler içinde olan, dolup boşalan âlemdeki hayatı kim meydana getiriyor?

Bir mümin için onun tek cevabı: Muhakkak ki Allah-u azim'üş-şandır.

Eğer kişi kısır bir hayat sahibi ise daha fazlasını araştırmaz. Bu kadarı ona yeter. Çünkü gaflettedir. Camın arkasından dalgın gözlerle bakmaktadır. Gelen geçeni pek ayırt etmez. Amma gözü açık olan işin teferruatını anlamaya ve onları da bizzat nefsinde yaşamaya çalışır.

Evet, âlemdeki her şeyin tasarrufu C. Hakk'ın kudretindedir, ilmindedir, ilgisindedir. Fakat madde ile arasındaki ilgi nasıl kuruluyor? C. Allah nasıl oluyor da yarattığı her şeyini en küçük teferruatına kadar kontrol

72

ediyor ve kemâlini sağlıyor. İşte mânâdan maddeye olan bu ilgi bağlantı ve kontrol "**emir**"le yani rûh ile oluyor.

Evvelâ bilelim ki hâkiyyet rûh-u 4 kısımdır.

- 1-Rûh-u mâdeni
- 2-Rûh-u nebâti
- 3-Rûh-u hayvâni
- 4-Rûh-u insânî'dir.

Başta belirtilen Âyet-i kerîme'de "yes'eluneke anir rûh. Kul'ir rûh-u min emri rabbi". "Ey habibim sana rûh-u soruyorlar. De ki; rûh rabbimin emrindedir." (17/85)

Emir; iş'tir. İş de her zerrede vuku bulduğuna göre demek ki yeryüzü dünyamızda zâhir hayatımızda C. Hakk'ın "er-Rahmân" ismi şerifi altında oluyor. Bütün zerreler, varlıklar durmadan "er-Rahmân, er-Rahmân" diye zikredip ondan medet umuyorlar. Çünkü kemalleri onunla sağlanıyor. Hastanın doktor aradığı gibi "aman ya rûh, aman ya rûh, aman ya iş, aman ya iş! işle de bizi tamamla. İnsânlara hizmet edelim. Çünkü biz onlar için birer fayda sağlayıcı ve fedaiyiz. Onların vasıtası ile miracımızı yapalım" diye yalvarıyorlar.

İşte C.Hakk'ın "rahmân" isminin coşmasıyla bütün âlem baharda canlanıyor ve kendi mihverinde raksa başlıyor.

Ey can! Gözünü aç, her zerrede Rabbinin Rahmân ismini her an her saniyede gör.

Akıt gözünden yaşı, gör kimler işler işi.

Kul olursa bir kişi, bu mülke sûltân olur mu?

İşte sûltân olmak istersen kölelikten kurtulmaya çalış. Sûltân olmak istersen ince işlere akıl erdirmek gerekir. Eğer iyi anlamaya çalışırsan Rahmân'ın ne kadar yakınında seni her taraftan ihata etmiş olduğunu görürsün. Rahmân öyle gani öyle hoş görülü öyle zengin ki kendisini inkâr eden de doyrur, inkârını yüzüne bile vurmaz. Çünkü

73

rahmânın şanı vermektir. Almak onun sıfatı değildir.

Bir gece İbrâhîm (a.s.) a misâfir gelir. Geceyi yanında geçirip geçiremeyeceğini sorar. bunun üzerine İbrâhîm

(a.s.) misafirinden dinini sorar. Mecûsi olduğunu öğrenince misâfir edemeyeceğini kendisine bildirir. Bunun üzerine misâfir üzülerek gecenin karanlığına doğru gider. Fakat tam o anda İbrâhîm (a.s.) C. Hakk'ın sesini duyup;

-Ya İbrâhîm! ben o kulumun Mecûsîliğine bakmadan tam 60 senedir besliyorum. Sen bir gece mi besleyemedin!!

Hitabını duyuyor. Bunun üzerine İbrâhîm (a.s.) hemen konuğun peşinden koşup, onu bulup getiriyor. Özür dileyip ihtiyaçlarını giderdikten sonra yatırıyor. Sabah kalkan misâfir kendine gösterilen bu hüsn-ü kabulden son derece memnun olup,

-Ya İbrâhîm, bana dinini öğret.

Deyip, o günün İslamiyetini kabul ediyor.

Yine bir gün Süleymân (a.s.) düşünceye dalmıştı. Bu arada dünyanın durumunu ve kendi zenginliğini hatırına getirerek "Ey Allah'ım, müsaade et de senin mahlûkatını ben doyurayım." demiş. Bunun üzerine C:Hak "Ya Süleyman, doyuramazsın" dediyse de ısrarı karşısında "peki öyleyse doyur." demiş. Uzun hazırlıklardan sonra meydan sofraları kurulmuş, bütün mahlûkat'a haber verilmiş ve hepsi gelmeye başlamışlardı. Fakat onların hepsinden evvel bir karınca sürüsü gelip bütün yemekleri yeyip bitirmişti. Bunu gören Süleyman (a.s.) C. Hakk'a tövbe edip, bu işin kullar için imkânsız olduğunu anlamış.

İşte C. Hakk ne Müslüman, ne kâfir, ne sağcı, ne solcu, ne kâtil, ne zâni... demeden bütün insânları "rahmân ve rezzâk" isminin tecellisiyle besliyor. Yalnız insânlarını değil bütün mahlûkatını, kurtlar, kuşlar, sebzeler, meyveler..her şey beslenmektedir.

Bir yaprağın büyümesi için birçok fiziki değişiklik ve besine ihtiyaç vardır. çiçek, sebze ve meyve de öyledir.

74

Mâdenler yerin altında ne kadar safhalardan geçer de ancak ondan sonra özelliğini bulur. İşlenecek hale gelir.

İşte "rahmân" yer altında mâdenleri olgunlaştırmasaydı bugün hiçbir mâden cevheri çıkaramazdık. İhtiyaçlarımızı karşılayamazdık. Ne petrol bulur ne de kömürümüz olurdu. Eğer onları kendimiz imâl etmeye çalışsaydık, acaba kilosunu kaç binlerle liraya mal edebilirdik. Onu da yapamazdık ya, neyse.

İşte er-Rahmân'ın işi mâdende, nebatta, hayvanda ve insânda başka başka tecelli eder. Madende rûh-u mâdeni, nebatta rûh-u nebâti, hayvanda rûh-u hayvâni, insân cesedinde ise rûh-u insânî hayvanî'dir.

Rûh-u mâdeni; mâdenleri basit cevherden kullanılır, işlenir hâle getirir. Onun kemâli rûh-u nebâti'dir. O da mâdeni yenilecek hâle getirir. Onun kemâli rûh-u hayvâni'dir. Onun da kemali cesed-i insân'dır.

Bunları kısaca anlatmak istedik. İzahları uzun sürer. Ancak şunu diyebilirim ki ilim adamları toprak altındaki taşların nefes aldıklarını ve büyüdüklerini tespit etmişlerdir. İşte böylece rûhta da yani emir-işde de kemalât olduğunu anlamış olduk.

İnsân vücûdunda kemâle eren rûh yani "er-Rahmân" ismi şerifi ve tecellisi, insân'ın kemalâtı için "er-rahim" ismi şerifinin tesirine girmesine zemin sağlar. Zira Rahmân tecellisi olmadan Rahîm tecellisinin sırrına varmak mümkün değildir. kemâle eren Rahmân tecellisi yerini Rahîm'e bırakır.

Eğer kişi tam insân yani şekil ve mânâ yönünden insân-ı kâmil olmak isterse, Rahmân'dan Rahîm'e yol bulması gerekir. Bunun da kapısı, yolu ehlullahın eşiğidir, gayrisi yoktur.

Kâmile hizmetten murad ne ki bilesin seni.

Sıdk ile öyle sarıl tâ ki dilesin seni.

Denmiştir. Yol o dur. Rahîm sırrı ancak ondan tahsil edilir. Fakat çok çalışma ve fedakârlık gerektirir. Yoksa Rahîm ismi şerifi âhirette tecelli eder diye bekleyip durursun.

Kısaca anlatmak gerekirse Rahmân yani rûh ismi şerifi varlıkları yokluktan meydana çıkarır, var eder. Benlik kazandırır. Rahîm ismi şerifi ise kendinde bir varlık bulan benlik iddiasındaki canlıyı eski haline yani yokluğa götürür. İster bu hâli kendi idrak etsin isterse etmesin.

Yani bir nesne kemâle erer Rahmân ile; ortadan kalkar, yok olur, aslına döner Rahîm ile.

Yalnız insânda tecelli eden Rahîm ismi şerifi 2 yönlüdür.

Biri gafil insândaki tecellisidir. O hayatını boşa geçirmiş ve hayattan hiçbir şey anlamamıştır. O toprak olur ve toprak içinde çürür, gider. Mesuliyeti vardır. Bir müddet toprağın Rahminde gizli kalır sonra hesap vermek için tekrar diriltir.

Diğeri bir mânâ ehline bende oldu ise bu dünyada daha ölmeden hiçliğini anlar ve ona göre yaşar. Rahîm ismi şerifi onda tam mânâsı ile ve istenilen şekilde tecelli eder. Onun cesedi vardır fakat içini Rahîm ismi şerifi ihata etmiştir. Yani kendini, nefsinin boşaltmış oraya Hakk'ın nurûnu doldurmuş, maddeden mânâyâ geçmiş, ölmeden evvel ölünüz hadisinin sırrını yaşamıştır.

İşte o insân artık ölümden korkmaz. Komşu kapıya gider gibi hatta ondan da kolay gider. Önlerinde "Ve lâ havfün aleyhim ve lâhüm yahzenun" (Bakara 2/12) yani "onlara korku yoktur, mahzun da olmayacaklardır." Âyet-i kerîmesi'nin sırrı zâhir olur.

Bu iş ise ancak bir kâmilin önünde diz çöküp uzun zaman hizmetinde bulunmakla olur. böylece Hakk'ın muradı da yerine gelir. Onun muradı dünyayı yaratmak-var etmek ve orada insân-ı yaşatmak. İnsân-ı da kendi cemâlini seyretmesi için bir ayna yapmak ve oraya tecelli edip, temaşa etmek istemesidir.

İşte "talâk" Sûresinde belirtildiği gibi "innellahe hâlikun emrihi" yani "muhakkak ki Allah işini tamamlar" kavli şerifi ile yukarıda kısaca anlatılan neticeyi hasıl eder. Bu bir piramittir. Ağırlıklar altta kalır. Daha tecrübeli, daha ustalar, daha hafifler yukarıya doğru çıkarlar. Çıktıkça da iş zorlaşır. Nihâyet "yanarsam ben yanayım" denir. Ve yola devam edilir.

İşte yine bir Âyet-i kerîme de "Ve ilâllahi türceul umur" yani "Bütün işler Allah'a dönüçüdür." (Hadîd 57/5) Buyrulmuştur. Eğer bu Âyeti kerîme' yi idrak edebildin ise "Tebârekenin" sırrına erdin demektir.

"Rahmân" ismi şerifi ile her şey bâtından zâhire çıkar. "Hay" ismi şerifi ile de hayatiyetlerini devam ettirirler. Daha sonra hayatiyetlerini sona erdirenler "Rahîm" ismi şerifi kontrolü altında zâhirden bâtına giderler. Meselâ buğdayı ektik. Filiz oldu, sap oldu, başak oldu, tane oldu. Kökü saman oldu. Ya hayvan yedi ya da toprağa girdi, çürüdü. Rahîme karıştı. Tohum ise aslına kavuştu. Ve her şeyi içinde sakladı. Ta ki tekrar yere ekilip üzerinde yine Rahmân tecellisi başlayınca kadar. Bu hâl maddede böyle devam eder gider.

Fakat insânda böyle değildir. eğer insân kendini kurtaramamışsa cesedi toprak olur. Rûh-u ise hüsrandır. Kurtarabilmişse rûh olur, oradan nûr'a yükselir ve artık ölmez. Zâhirde çürüyen vücûd o değildir. O posadır, öz değildir. Onu görüp de aldanma. O da öldü deme yanılırsın.

"Ölen hayvan imiş aşıklar ölmez" denmiştir. Onun için Yüce Mevlânâ da "mâden oldum, öldüm. Nebat olarak dirildim. Nebat olarak öldüm, hayvan olarak dirildim. Hayvan olarak öldüm, insân olarak dirildim. Fakat bir daha ölmedim" diyerek bu hakikati çok güzel bir şekilde ortaya koyuyor.

İşte sende öyle bir hayat yaşa ki bir sefer öl, bir daha ölme. Bu dünyaya gelenler iki şeyden hâli kalmadı.

**Ya rûhunu ten eyledi gitti,
Yahut tenini rûh etti gitti.**

İşte ey insân, yediğin madenlerden tuz ve benzerleri gibi mâdeni rûh alırsın. Yediğin nebatlardan sebze ve meyve gibi nebati ruh alırsın. Yediğin hayvanlardan et, süt, yumurta gibi hayvani rûh alırsın. Bunlar sana yediğin gıdalardan geçer. Ve sende bunların tamamı mevcut olur, sana lütuf olarak fazladan rûh-u İlâh-î verilir. Ancak gönlünü onu kabul edebilecek temizlik ve erginliğe erdirmen şartı ileler.

Hani Rabbin Âdem (a.s.) hakkında "ve nefahtü fîhi min rûhi" yani "ben ona rûhumdan üfledim" (Hicr 15/29) buyurmuştur. İşte o hitab insân oğlu için çok büyük bir şereftir. Yalnız bunun kemâli vardır. maddi rûh derecelerinden sonra mânevi rûh başlangıcıdır.

Daha sonra "Meryem" anaya (Tahrim 66/12) hitab edilen rûh-un kemalât-ı gelir. Âdem'e "ben rûhumdan üfledim" yani emrimi onda yerine getirdim. Benim rûhum yani emrim yani işim her zerreye idrak edeceği ve ihtiyacı kadar verdiğim akıl ve irade vardır. Onlar ona göre hallerini tayin ederler.

Bir çiçek rengini, kokusunu rûh-u nebâti ile araştırır, bulur. Toplar imâl eder ve rûh onun dışına çıkamaz. Bir hayvan yiyeceğini çayırdan onunla araştırır, onunla yükünü taşır, yürür. Vücûdu gelişir. Her zerresi, her hücreyi o rûh ile yani akıl ile olur. O da Hakk'tan kendilerini istilâ eden bir cereyan gibidir. Her taraflarında sârîdir. Onu çektiği anda yani o vücûdun emrini, işini ve her köşedeki aklını aldığı vakit idraksiz kalır. Azalar iptal olur. Onları hareket ettirecek başka bir kuvvet olmadığı için yenileşemiyorlar ve dağılıyorlar. Buna da ölmek, çürümek, gözden kaybolmak diyoruz.

İşte C. Hakk Âdem'in çamurdan sûretini yaratınca-halkedince, ona rûhundan üfürdü. Ona hayvandaki rûhtan daha kemâlli bir rûh verdi. Bu rûh ile iki ayak üstünde

durdu. Muvazenesini temin etti. Daha mükemmel olanı ise kendisini de idrak edip anlatabilecek bir anlayış, anlatış verdi. O zaman kadar yeryüzüne gönderilen ruhların yani işlerin en kemallisi Âdem (a.s.) a verilen rûh idi. Daha sonra gelen işlerin yani rûhların kemâli arttı.

Ta ki Meryem anaya ulaştı. Ona olan hitab-ı izzette değişti. "Ve nefahna fiha min ruhina" yani "biz ona ruhumuzdan nefyettik" sözü ile Âdeme yapılan "ben ona rûhumdan nefyettim" sözünden daha kemâl ile zâhir oldu. Yalnız iyi anla bu kemâl bizlere göredir. C. Hakk her zaman kemâlde'dir, mahlûk zevaldedir. Yavaş yavaş kemâle eren mahlûka Rab da daha kemalli hitab etti. Çünkü onu anlayacak duruma geliyordu. Böylece mahlûk'un terbiyesi devam edip gidiyordu.

Âdem'in çamuruna üflenen nefha, onun toprak vücûduna hayat verdi. Fakat Meryem'e üflenen nefha, zaten hayatı olan bir yere üflendi. Yani Âdemin toprağı hayat buldu. Meryemin ise canı hayat buldu. Ve ondan gelene (ruh-u kutsi) ruhûllah dendi. Âdem'e ise "safiyullah" dendi.

Muhyiddin-i Arabi "fûsûs'u-l hikem" adlı eserinde ;

"senin Îsâ'n gelir, gider de haberin bile olmaz" diyerek bizleri her zaman uyanık olmamız için ikaz ediyor. Üfürülen rûh sonunda en kemalli halini Rasulüllahda buluyor. Çünkü artık o vücûd her şeyi idrak edecek hâle geldi. Gaye ve matlub o idi. Onun için son oldu. "Levlâke levlâke limâ halaktül eflâke" diyerek şanını yüceltti. Artık iyi anla. Bunları ve kendi durumunu düşün.

Âdem (a.s.) ile Meryem anaya yapılan hitab her ne kadar aynı gibi gözüküyorsa da, birinde müfret diğerinde cemi' hitabı vardır. sebebini arif olan anlar, sen de anlamaya çalış.

Çünkü sen de bir Âdem'sin. Diğer Âdemler'den farksız. Fakat sen bu âlemde diğerlerini düşünme. Sadece Âdem baba gibi dünyada yalnız olduğunu farz et ve bütün

hitapların mutlak sana olduğunu bil, gaflette kalma.

İşte can kardeşim, gözünün perdesini birazcık aralayabil-dikse ne mutlu! Çünkü perdeler çok kalın ve sıkı sıkı kapalıdır, kolay açılmaz. Öyle binalar vardır ki içinde sultan oturur, camdan dışarı bakar da kimse farkında olmaz. İşte sen bir binâsın, beytsin, evsin. Senin içinde bir sultan vardır. fakat sen o sultana yardım et, kurtar ki mülkiyetine sahip ol. Çünkü saray sultana yakışır. Senin gönül sarayında şeytan taht kurmuş. Onu oradan kovmak için

“Bismillâhirrahmânirrahîm”

diyerek vakit geçirmeden işe başla. Rahmân ve Rahîm’i iyi anla. Eğer bu isimlerde yaşadığımızla çok yakından ilgili özellikler ve hususiyetler olmasa idi, C.Hakk ismi a’zâm ile zikrettirmez ve “her şeyinize “besmele” ile başlayın” tavsiyesinde bulunmaz idi. İyi anla. Ve besmeleyi o idrak ile oku. Gafletle okursan belki fayda sağlayamazsın. Hani mevlüd-ü şerifte Süleyman Çelebi yazmıştı ya,

“Her nefeste Allah adın de müdam, Allah adıyla olur her iş tamam”. İşte sen de Rahmân ve Rahîm olan Allah-u Teâlânın ismi ile gönül deryasında yüzmeye başlarsan, başarırısın. Çünkü gök yüzünde kuşlar Rahmân sayesinde uçmaktadırlar.

Mülk/19:“Onlar üstlerinde hava boşluğunda kanat çırparak saf, saf uçan kuşları görmediler mi? Onları orada hiç kimse tutmuyor. Ancak Rahmân olan Allah tutuyor.”

Rahman/1,2,3,4:“rahmân olan Allah, Kûr’ân’ı öğretti. İnsânı halk etti. Ve ona beyanı öğretti. Yani öğrendiğini başkasına öğretmeyi de öğretti.”

Bu Sûre-i şerif çok derin İlâh-î hakikatleri kendinde toplamaktadır. Bunları incelemek bu mevzuun konusu değildir. Ancak baştaki dört Âyetin kısaca özelliğine değinmeden geçemiyoruz.

“Er-Rahmân öyle bir er-Rahmân ki önce Kur’an’ı

öğretti. Sonra insân-ı halk etti.” Burada belirtilen insânın halk olması ceset yönünden değil, rûh ve can yönündendir. Âdem’e kadar geçen zamanda cesetler kemâle erdi. Âdem’den Muhammed Mustafa’ya kadar da gönüller, canlar kemâle erdi. Ta ki kişiler kendilerinin ne olduğunu anlasınlar sonra da anlatsınlar diye.

Er-Rahmân cesetlere öyle mükemmel ve muazzam tecelli etti ki sonunda ona “Kûr’ân’ı” öğretti. Burada Kûr’ân’dan maksat İlâh-î aşk’tır iyi anla. O İlâh-î aşk ile de hakikat-ı insâniyye’yi halk etti. Ve ona bunları diğerlerine öğretmesini de öğretti. Yani evvelâ İlâh-î aşk ile yanacaksın sonra da yakacaksın ki aslına Rahîm olan Rabbinin huzuruna girmek mümkün olsun. Böylece insân ölmeden evvel ölme sırrına da ermiş olur. gerek maddi gerekse mânevi ölüm ile insândaki Rahmâniyyet tecellisi sona erer. Onda artık Rahîm tecellisi başlar. Yani o kimse artık Hakk’da fâni olmuş onda gizlenmiştir. O kimsenin tasarrufu Hakk’ın elindedir. Eğer bunları daha derinlemesine idrak etmek istersen

“Furkan” Sûresinde/ 59. Âyetinde tavsiye edileni uygulamaya çalış.

“Er-Rahmân fes’el bihi habira” yani “Rahmân nedir bilirmisin? Onu bir bilenden sor!” buyrulurarak aramız gerektiğini bildiriyor.

İşte ey kardeşim, bir kemâl ehlini bul da ar etme, oku, ilmi ehlinden.

Her şeyin ilmi güzeldir cehlinden. Kendi hakikatini aramak için yollara düş. Fakat yola yalnız çıkma. Hedefe varamazsın. Çünkü yollar tehlikelidir. Bir kılavuz gereklidir. “Ütlubul vesilete” yani “vesileyi taleb ediniz, arayınız.” (Mâide 5/35) Buyrulmuştur. Varlık yükünü çöz hafifle. Yaşanan İlâh-î hayatla uyum sağla. Başına gelenlere isyan etme. Tâbi ol. Çünkü onların hepsinde senin için fayda vardır. Bu âlemde faydasız bir şey olmaz. Hadiseleri yanlış değerlendirip farkta kalma. C. Hakk’ın emrine muti olursan

dünya ve âhirette huzur bulursun.

Nasıl ki büyük bir musiki korosunda her bir enstrüman çalanın yeri ayrıdır. Hepsinin aynı ahenk içinde mızraplarını vurması gerekir. Biri "do" notasını çalarken diğeri "mi" notasını çalarsa ona ne denir? Her bir kafadan başka ses çıkıyor. Neticede dinlenmeyecek kadar berbat bir iş meydana gelir.

İşte ey insân bu yaşadığın âlem muazzam ve müthiş bir koroy-u Muhammedidir. Sende hayatın olduğu müddetçe o koronun bir ferdisin. Eline verilen notaları iyi ezberle. Herkes "ra" yani "rahman" notasını çalarken sen "fa" yani "fark" ayrılık notasını çalma. Çalma ki dinin tevhid dini olsun. Bütün mızraplar aşk teline dokunup yüreklerimizi yakmalı. Hepimiz aynı idrak ve sevgi ile yaşayıp birbirimize uyum sağlamalıyız.

İşte kim ki korodaki rolünü iyi oynayamadı, huzursuzluklar ve sıkıntı içinde kaldı, hayatından zevk ve şevk alamadı. İsterse maddi imkânları geniş olup dilediği gibi dünya hayatı yaşasın. Bu ona ancak içinde açıldıkça açılan bir boşluk olur. Sana verilen küçük rolleri iyi oynarsan yavaş yavaş daha mühim rollere namzet olursun. Hatta bir gün gelir sabır ve sebatla çalışırsan, seni de bir koro şefi yaparlar. Çünkü sende zâten bu özellikler vardır. Yeter ki "ben ona tevekkül ettim, dayandım" de.

İşte ey can! Daha fazla uzatmayalım. Önüne konan ve yediğin her nesnenin sadece madde, kalıp olduğunu zannetme. Onun maddesi, kalıbı perdedir. Onun için de C. Hakk'ın rûhu, emri yani idrak edemediğimiz sırlı işleri vardır. O yiyecekleri hakir görüp zâyi etme. Her kısmını değerlendir. Ve onlardan aldığın enerjiyi, gücü, kuvveti nefis yapıp fuzûli heveslerle zâyi edip, onların bedduasını kazanma. O enerji ile ki o rûhtur, yaratanına ibadet et. Zâten gaye budur. Yediklerin ile hayatının devamını sağlayacaksın, zaman kazanacaksın. Zaman, rabbinin sana verdiği en büyük nimetlerdendir. Ve sorumluluğu vardır. İyi kullanırsan kurtulursun. Eğer kötü kullanırsan çok

büyük hüsrana uğrarsın. Sen âlemin iftihar ettiği bir varlıksın.

Şeyh Galib;

“Hoşça bir bak zâtına kim,
zübde-i âlemsin sen”

(Ey insân kendini insaf ile incele, sen bütün bu âlemin özüsün) demiştir. Böyle mükemmel bir varlık nasıl olur da öyle süfli işlere gönül verir. Akıl ermez vesselâm.

Elden tesbihi, dilden tevhidi, gönülden aşkı sakın bırakma ey insân oğlu !!!

Ey Âdem oğlu nereden gelirsin
Geçmekte ömrün her dem erirsin
İdrak edersen sen bir emirsin

Durmaz gidersen kemale doğru. NUSRET TURA UŞŞAKİ

Velhasıl netice olarak her şeyin dışı halk, içi ise hakk'tır. Senin de ey insân dışın halk, için hakk'tır. Yani dışın Rahmân, için Rahîm'dir. bu ikisinin cem'ine ne demek lâzım gelir? Onu sen düşün, bul ve hakikatine er. **Nükte:**

Dünyada marifet makamlarının en alâsı; gönülde hakiki bir fütuhatin var olmasıdır ki; bu hâl velâyet makamı sayılır. Bir kimseye ki velâyet yani Allah'ın dostluğu verildi, o daha ne ister. Affı da bulur mağrifeti de.

Kâmil kişi yaptığı terbiyeyi iki yönden yürütür: Babalık ve analık. Yani insân kemali bulunca, terbiyesine aldığı kimselere hem ana olur hem de baba.

Huzurlar âlemine katılanlara ne isim bulunur ne sıfat.

Muhabbet şerik kabul etmez. (Ahmed ibni Mübarek)

Allah'ı Teâlâ özellikle seçme kullarına öyle bir kisve giydirecektir ki; onun ne belli bir rengi vardır ne de deseni.

Bir kimse ki gönlünden dünya sevgisini siler atar, onun adı abiddir, zâhittir. Ve bir kimse ki nefsinden ve cümle âlemlerden çıkar gider, onun adı da Âriftir.

Unutma ki; hakk'ı idrak eden herkes O'nun verdiği idrak nispetinde eşyaya hakimdir.

Cennet öyle bir hakikattir ki; vusul âlemindeki nurun doğmasıdır.

Allah'ı Teâlâ'yı ve onun ahkâmını öğrenmekten daha faziletli bir ilim dalı tanımıyorum.

Evliya ile sohbetin tadını evliya ile sohbet edenler bilir.

Bir kimse Rabb'inin hakikatini kible yapmazsa, namazı fesat olur. (Ebul Hüseyin Bendaî Şirazi)

Vuslat halinde fasıla yoktur. araya fasıla girince
vuslat kaybolur. (Ebubekir Tomistani)

İnsân'ın hayvanlığı Allah'tan kaçmaktadır, insânlığı
dünyadan kaçmakta.

Ey tâlib-i hakk, yol almak istersen bilmen gereken çok mühim bir husus vardır. Nasıl ki benim cismâni bedenimi yaşatan kalp ve onun etkisiyle çalışan kan dolaşımı vardır. O kalbin kapakları da vardır. Onlardan biri arızalı olursa, kan dolaşımı normal olmaz. Sen hasta olup, ölürsün. İşte iyi bil ki senin bir de rûhani bedenin vardır. Onun içinde aşk-ı İlâh-î yani "Allah" sevgisi dolaşmalıdır. Eğer Hakk'a kurbıyyet istiyorsan bu mânevi vücûda sahip ol, çünkü bu cesetten sıyrıldıktan sonra sana o yoldaş olacak. Eğer onu hayata kavuşturamazsan hâlin haraptır. Bütün bu işler zâten o beden-i rûhaniyye'ye sahip olmak içindir.

Evvêlâ o veled-i kalp olarak dünyaya gelir. Fakat onu nefsin bin bir hile ile boğmaya çalışır. Nasıl ki Fir'âvn Mûsâ (a.s.) ı yok etmek için binlerce çocuğu yok etti. Takdir-i İlâh-î onu yine kendi sarayında büyüttü. Bu esrar— ilahiyeyi incele. Hakk'ın yardımını ve rahmetini iste. Bir veled-i kalbe sahip ol. Onu büyüt. Kalp kapaklarını muayene et. Çalışmasını sağla. Bu senin yapabileceğin en güzel ve en verimli iş olacaktır. Aşk-ı İlâh-î o mânevi kalpten bütün vücuduna dağılsın. Devrini tamamla. Sen de dünya ve ahiret huzurunu al. O kalbin atması "zikrullah" iledir. Zikrullah'a devam et, mânevi hayatın neşv-ü nemâ bulsun ve kemâle ersin. **Nükte:**

Sen cevhersin, her iki dünya da sana karşılık arazdır.

Her şey bir şeydir, hiçbir şey hiç değildir. Tanrı önce bir inci yaratmıştır ki; uzunluğu on bin, genişliği bin yıllık yoldur. Heybetle ona bakmıştır da, o inci eriyivermiştir. Bu âlem meydana gelmiştir. Rûh ile maddenin birleşme imtizacından iki çocuk doğdu. Biri babasına uyarak vatan-ı asli ve makam-ı ulviye talip olan kalp, diğeri anaya uyarak süfli hazlara talip olan nefistir.

Rûh'un mebdei Nûr-i arştan. Yerin toprağı da cism-ü bedeninin aslıdır. Rûh gurbette, cisim vatandadır. Garip, hazin ve vatandan uzak olan rûha merhamet et.

Cenâb-ı Hakk tarafından insânlara verilmiş bir ihtiyar-ı cüz'î vardır. bu ihtiyarı sarf sebebiyle bir kısım bal arısı gibi diğeri de yılan gibi oldu. Müminler bal arısı gibi bal kaynağı, kafirler de yılan gibi zehir ve şer ocağıdır. Zira mümin nebatın beğenilmiş olan "tevhid"i yedi. Bal arısı gibi tükürüğü hayat ve sebab-i necat oldu. Kâfir şedid'den şerbet yedi ve içti. Kul ve nafakasından onda zehir zâhir oldu.

Müminler 3 kısımdır. Avam, havass, ehass. Avam: şeriat ehli, havas; daha ilerlemiş tarikat ehli, ehass ise; hepsinden üstün hakikat vasıllarıdır. Son mertebedir.

Ey can Yûsuf'u, niçin beden kuyusunda kalırsın? Bu Kur'an ipini tut da arş-ı Rahmanın üstüne gel.

Firar; halktan ve vasıtalarından Hakk'a kaçmaktır.

Hakk Teâlâ insânlara o kadar yakın ki herkese ayrı,

ayrı tecelli makamlarından lütufta bulunmaktadır. Fakat biz gafiller farkında değildir. Eğer her şey mânâ âleminden hesaplı ve kontrollü gelmese dünya bir anda karma karışık olurdu. Her gönüle ancak çekebildiği kadar yük verilir. Gerek maddi gerek mânevi bakımdan olsun her şey kontrollüdür.

Bir kimse bir şeyi anlayıp hazmederse daha incisini ancak o zaman verirler. Eğer onu idrak etmeden daha ince bir mesele verilse şaşırır kalır ve işin içinden çıkamaz. Nasıl ki bir öğretmen talebelerine dersini sıra ile veriyorsa C. Hakk'ta bütün mahlûkuna idrak edip anlayacağı şekilde yapacaklarını sıra ile veriyor. Anlaşıyor ki C. Hakk her an her kulu ve yarattığı ile alış veriş halinde ve ilgilidir. İşte bunu anlamak ve idrak etmek büyük kazançtır. **Nükte:**

Ey Davut, benim için bir ev boşalt ki, ben orada olayım.

Sâlikin hakikati: kalbi ağyar düşüncesinden boşaltmaktır. Bu da havas-ı hamse kapılarını kapatmakla hasil olur.

Sen çık aradan, hânesini sâhibine ver.

Sen iki deme, iki bilme, iki okuma; efendisiyle beraber bulunan kulu mahıv ve yok bil.

Veli, hâlimden fâni ve Hakk'ı müşahedede bâki olup kendisinden haberi ve C.Hak'tan gayrıyla kararı olmayandır.

Zâhir necaseti su temizler, bâtını ise ancak gözyaşı temizler.

İrade; kalben eşyadan sıyrılıp, eşyanın Rabb'ı ile olmaktır. (Azzaz Betaihi)

Tek kalmayanlar tek'i bulamaz. (Ebu Yazıl Mağribi)

Zâhit nefsanî hazzını tatminle meşgul olur.
Sofî ise Rabbanî hazlarla meşguldür. (Ebu Abdullah Ruzbarî)

Tevekkül odur ki; bütün iş Vâhid olan Allah'a havale edile.

Bir kimse ibadet esnasında Rubûbiyyet sıfatını müşahede ederse, nefsinde meyilden kesilir; Rabb'ı ile huzura erer.

Sen, zât ve şahsiyetin cihetinden sen; tasarruf
cihetinden O olmalısın

Tatbikatsız ilim ekilmemiş tohuma benzer. Tohum
ekilmedikçe kimsenin işine yaramaz, zamanla çürümeye
mahkûm'dur.

Kûr'ân-ı Kerîm'de "iğne deliğinden devenin geçmesi"
biçiminde bir tabir vardır. işte insân'ın gözü de gözbebeği
de küçüktür. Bir delikten oraya bütün dünya girer. Acaba
göz mü büyür? Yoksa dünya mı küçülür?

Sen bu gözle hakikat-i İlâhiyye'yi anlamaya çalış.
Evvelâ kendine hâkim olmaya çalış, sonra da idrakini,
bilgini, aşkını, şevkini arttır. mânâ âleminin derinliklerine,
sonsuzluklarına dalıp hayran kal. İşte bu işlere başlamak
için o göz bebeği gereklidir. Eğer idrakin açıksa değil deve
bütün âlem oradan içeriye girer. **Nükte:**

İnsân'a sadakat yakışır görse de ikrâh
Yardımcısıdır doğruların Hazreti Allah

Perde kalksaydı ilm-i yakîn'im artmazdı.

Eğer veli olmak istersen, elbisene yokluk nakışı dik.
Eğer deli olmak istersen varlık nakışı dik.

Ben bir insanım sözü sözüm oldu. sen o tümsün, bir iş için şu cansızlar arasındasın.

Fikir ona derler ki bir yol açsın, yol ona derler ki bir gerçeğe ulaşsın.

Bayram özünü bildi, bileni anda buldu.
Bulan ol kendi oldu, sen seni bil sen seni.

Vücut-u insâniyye'de "Yakup" akıldır. "Yûsuf" ise aşktır.

Aşk yola düşer, menzilleri aşar, Mısır'a yani beden mülküne sultan olur. Sonradan aklını yani Yakub'unu da yanına çağırır. O da kabul eder ve gider. Birlikte yaşarlar. Nefis olan kardeşler de onlara tabi olur. sulhu sağlarlar. Hep birlikte yaşarlar. **Nükte:**

Dünya sultanları taht üstünde, ahiret sultanları da baht üstünde oturur. Biri bir anlık, diğeri ise ilel ebeddir.

Kıyamet; zatın zuhuru, sıfat saltanatının sönmesidir.

Hiçbir şey görmedim ki, ondan evvel Allah'ı

görmeyeyim. (Ebu Bekir Sıddık)

Neye baksam, onda Allah'ın nurunu görürüm. (Hz. Osman)

Tecelli ve zuhur için hayır ve şer müsavidir.

Biz birkaç mahpusun kurtulması için bu dünya zindanında hapsolmuşuz.

Asıl olan nefisteki kabiliyettir. Nefis başkadır, can başka. Görmez misin insân uykudayken nefis nerelere gider, cansa bedendedir. Nefis döner dolaşır başka bir şey olur.

Mahşer günü bir takım insânlar bölük bölük olacaklar. Bunlar halis insân bölükleridir. Bir de seviyesiz insânların bölükleri vardır ki onların halleri çok başkadır. Halis insân bölüklerine gelince; bir bölük zühd-ü takva sahipleridir. İçlerinde hangisinin zühd ve takvası fazla ise onlar o cemaatin en önündedir.

Bir bölük ilim sâhipleri gelir; onların da hangisinin ilmi fazla ise onlar da onların ön safındadır.

Bir bölük amel sahipleridir; onların da amelleri hangisinin daha fazla ise ön saflardadır. Bir bölük gelir, bunlar hem ilim hem zühd-ü takva hem de amel sahipleridir. Bunların da ilimde, amelde, takvada ileri

olanları o safın önlerindedir.

Bir bölük vardır; bunların ilimleri azdır. Fakat sevgileri vardır. sevgileri fazla olanlar ön safhadadır.

Aşk ehli olan bölükte en çok aşkı ve coşkusu olanlar o safların önündedirler. Bu bölük mensuplarının ilim ve amel miktarına bakılmaz. Onların ölçüsü aşktır. Aşktan ağır gelen bir nesne de yoktur. Bu bölük diğer bütün bölüklerin üstünde ve Hakk'a en yakın olanlardır.

Bunlardan başka "Hakikat-ı Muhammediyye ve insâniyye'ye vakıf esrar-ı Hakk olmuş ve Hakk'ın zâtında ifna olmuş" lara ait bölük vardır. hesap, kitap, mizan, sorgu, sual onlardan daha dünyada iken kalkmış bulunan zevat-ı A'li'yi kiramlardır ki bunların her biri bir göz olmuşlar, Hakk'ın zatından esrarı (mahşeri) seyretmedirler. Hem dünyada hem ahirette bezm-i Hakk, esrar-ı Hakk, sıfat-ı Hakk olmuşlardır. Zata mahsus kadehlerdir. Dünyadaki yerlerini ancak C. Hakk, ve onun bildirdikleri bilir. Bu zevat için mahşerde o bölgede bir makam yoktur. Çünkü onlar daha dünyada iken yok olmuşlardır. Yok olan bir şeyin de hiçbir şeyi olmaz.

Nükte:

Buradaki "necat" HU'nun necatıdır. Aradaki necat sûri sudan necattır.

Harem-i mânâ'da bigâneye yol vermezler,
Aşınay-ı ezeli yarı kadim isterler.

Zât-î ilme Mustafa, esmâ'ya Âdem'dir emin. İkisinden zuhur etti ilmüddîn.

Olsa istidadı salik kabil-i idrak-i vahiy
Emri Hakk irsâline her zerredir Cerâîl

İlahi tecellilerin mertebeleri
Ef'âli İlâhiyye, Asâr-ı ilâhiyye, sıfat-ı ilâhiyye, zât-ı İlâhiyye

Hep kitab-ı Hak'tır eşya sandığın,
Ol okur kim seyr-ü evtan eylemiş.

Esmâ-i müteakabile ve sıfat-ı mütezaide, ceminin
ehadiyyetine ALLAH denir.

SALÂT'UL VUSTA: Orta namazı

Orta namazı, "ikindidir" derler. Öyledir de. Diğer bir mânâ ise "Hakk yolcusunu maddeden mânâyâ geçiren, idrakle kıldığı" namazdır. Çünkü o namaz ile kendi öz benliğini anlar. Ve onun hakikatine erişir. Daha sonra bu namazın ismi "mi'rac" namazı olur.

İnsân'a en çok lâzım olan budur. Hatta gâye budur. Hatta âlem'in gayesi budur. Mânâ âleminde madde âlemine gelen varlıklar nereden geldiklerini bilmeleri gerekir. Eğer bilmezlerse kendilerine yazık ederler. İşte bu varlıkların en ekmeli "insân"dır. O da hakk'dan gelmiştir.

Ona yakışan geldiği yeri unutmaması ve tekrar oraya dönmenin yollarını aramasıdır. Bu yol da namazdır. Kendini ve âlemi anlamaya çalışarak idrakle kıldığı

namazdır. Bu namaz orta namazdır. Namaz-ı vusta'dır. Kişiyi maddeden alır ve mânâ âlemine doğru yükseltir. Madde ve mânâ arasında vasıta olduğu için orta namazdır.

Bunu idrak eden insân'a mi'rac yolu açılmıştır. Ne mutlu namazlarını böyle kılmaya çalışan canlara selâm olsun. **Nükte:**

Bir fâre köyden nasıl kaçarsa, şeyh de dünyadan öyle kaçar.

Şeyh nedir?

Varlık.

Mürit nedir?

Yokluk.

Mürit yok olmayınca mürit olamaz.

Nemrud-u nefsin gizli ateşi vardır ki; akl-u can halini o

ateşe düşürür. Eğer C. Hakk inayet ederse, o ateşi akl-u canına gülzar olur.

Nefsine o iyi gelir ki; daimâ zindanda olsun.

Ehl-i irfanım deyu hiç kimseyi ta'n etme sen,
Defter-i divana sığmaz söz gelir divaneden.

Nefsin hazları belânın başıdır.

Tasavvufta insân, varlığın sonu ve gayesidir.

Tasavvuf nefsini pak eylemek, fenâ ile onu Hâk-toprak, eylemektir.

Bir kimse İlâh-î varlıkta zengin olursa, bütün insânlar ona muhtaç olur. (Said b. müseyyib)

ALLAHÜ Teâlâ zâtından halkına üç yüz doksan nazar etmiştir. Umarım ki o nazarların biri ile beni senden korur. (hz. Ali'nin oğlu Muhammed b.hanefi)

Zikir ehli, zikir meclisine dağlar misali günah yüklü girseler; çıktıkları zaman üzerlerinde zerresi dahi kalmaz. (sabit b. Esed'ül beneni)

Hürleri ziyaret Allah'a şükür sayılır. Orada ne bir korku vardır ne bir istek. (Ali Zeynel Abidin)

ALLAH AĞACI

Bazı şeyler vardır ki geçicidir. Onları tutmak mümkün

olmaz. Devamlı değişir. Zaman geçer gider. Dere akar, geçer gider. Dere aynı dere gibi görünür ama aslında o geçmiştir. Her an yenisi gelmektedir. Yanan cereyan da böyledir. İşte senin gönlüne bazı şeyler gelir gider, eğer onlarla ilgilenmezsen hiçbir iz bırakmadan unutulup gider. Eğer onları bir yere kaydedersen senin malın olan bir ilim olur.

Hani demişler "hatırda kalmaz, satırda kalır."

İşte ey kardeşim, senin hayatın zaman parçaları gibi akıp gitmekte. Ne zaman ki o zaman parçacıklarında çalıştın, ibadet ve fikir ve zikir yaptın; işte o zamana ancak öyle sahip oldun.

Onları düşünerek korumazsan elinden kayar, giderler. Sonunda ömrün de biter. Elin boş kalır. İflâs edersin. Dere akarken, yağmur yağarken alır da bir depoya koyarsan; işte o senin malındır. Ancak ona sâhip oldun. Yokluğunda sıkıntısını çekmezsın.

Senin gönlüne gelen ilhamat akar gider. Eğer gaflet içinde isen onlardan haberin olmaz. Uyanık isen onları bir tarafa depo edersin. Yani yazarsın. Sonra zaman zaman istifade edersin. Böylece o akıp giden ilhamat senin malın olur. Gönüle öyle İlâh-î tecelli olur ki onu ne kitapta ne herhangi bir yerde bulmak mümkün olmaz. O sana özel verilen bir lütuf olur. Bütün bu uyanık gönüllerde böyledir.

Allah-u Teâlâ bir tecellisini aynen diğer kuluna yapmaz. Herkesteki tecelli başkadır. İşte uyanık ol, Rabbin sendeki özel tecellisini idrak et. Ona göre şükür ve hareket et. Zira bu âlem'de "Hakk" hakkında ne öğrendin, ne anladın, ne hissettin isen senin malın sadece ve sadece odur. Ev, bark, dükkan, han, hamam, evlât, eş...bunların hepsi çok az bir geçici zaman içindir. Aldanma onları da al. Onlar sana sadece emânettir. Ona göre değer ver, bağlan. Senin hakiki hüviyetin gönlüne gelen ilhamata ve rabbinin tecellisine ayna olmaktadır. Bunu anlayıp yapabildiğinde gaye tahakkuk etmiş olur.

Nasıl ki elma ağacından elma toplanır, ayva ağacından ayva toplanır. Bazı ağaçlardan ise hiçbir şey toplanmaz. Meyveleri yoktur. Fakat yine de başka yönlerden faydalanılır. Gölgesinden istifade edilir. Odunu yakılır. Fakat bir insân'ın içine girip de hayat veremez. Onun benliğine dâhil olamaz. Sadece dışına yararlı olur ve onunla birleşemez.

O ağaç bir ustanın eline geçerse aşılır ve nice değerli meyveler zuhura getirir. Kendisinden zuhur eden o nadide meyveleri birçok kimse yer. Hepsisi de ayrı ayrı zevk duyar. O meyveleri gaflet ehli yerse hiçbir şey anlamaz. Sadece işkembesini şişirir. Bu yüzden kendisini, meyveyi ve zamanını boşa harcamış olur.

Amma bir idrakli kimse alır yerse, işte o zaman her şeye faydalı olur. Çünkü o kimse evvelâ Rabbine şükreder. Böyle nimetleri kendine sunduğu için onu yaratana hamd eder. Bunlar "tabiatın işidir" deyip, cehâletin en aşağı, en kabasını yapmaz. Ayrıca onları yeterince yer, fazlasını yemez. Yediği meyve ve diğer nesnelere aldığı gıda ile de Rabbinin huzurunda durup, namaz kılar. İşte o namaz esnasında ağızdan ve gönlünden dökülen dualar, niyazlar sebebiyle o yenen şeylerde hakkın huzurunda mi'raclarını yaparlar. Böylece tur tamamlanır ve gayeye erişilir. Her şeyin hakkı verilmiş olur.

Şimdi iyi dinle! Sana küçük bir ipucu, sır vereyim:Hani yukarıda belirtmiştik ya; elma ağacından elma, armut ağacından armut ..toplanır bu âlemde. Acaba sen ne ağacısın bu âlemde???

Düşünmedinse fakir söyleyeyim de iyi dinle! Ve çok düşün! Sen bu âlemde "aşılanmamış bir Allah ağacısın."

Sakin yanlış anlayıp da bu nasıl iş deme. Yaşadığın hayat senin köklerini bazı yönler çekmiş, bulunduğun durum ve hâle göre olmuş, sen de gafletinden üzerinde oynanan oyunları anlayamamışsın. Özel hâl ve benliğini kaybedip, gayeden uzak bambaşka bir iç yapıya sâhip

olmuşsun. Böylece dışına vuran meyvelerin de tatsız, tuzsuz, katı, kuru bir şeyler olmuş. Hayatından ne sen huzur duyabiliyorsun ne de senden istifade ediliyor. Kendine, ömrüne, âhiretine yazık etmişsin. Vakit varken istikametini düzelt. Korkarım yarın çok geç olur.

Şimdi gelelim işin diğer yönüne;

Sen yine bu âlem bahçesinde yeşermiş taptaze bir fidansın. Değerini bil ve sabırlı ol. Bir gün o bahçenin bahçıvanı gelip de seni aşılama için dallarını, budaklarını keserse feryat etme. Sabırlı ol. Yeterli İlâh-î kader seni o bahçıvanın yoluna çıkarır. Ve seni sevgi ağacının aşısıyla aşılarsın. İtiraz etme.

Yalnız bu aşı oldukça zordur. Onu çok kollamak gerekir. Zâten onu her ağaca da aşılama. Sen yine de o bahçıvanı gözle, öyle de seni de "himmet" çakısıyla lüzumsuz dallarını kessin. "Kadir" eliyle aşı gözünü açsın. "Kudret" eliyle sevgi ağacından aldığı aşığı o gözüne Kûr'ân ipliğiyle sıkıca bağlayıp aşılarsın. Bir müddet sonra oradan iyi bil ki aşk tomurcukları çıkacak ve arkasından İlâh-î meyveler zuhura gelecektir. İşte o zaman sana aşı "Allah ağacı" derler. Rabb Teâlâ sende, yani senin gönül ağacında nice isimlerinin meyvelerini zuhura getirir. Senden daha sonra senin yapraklarından ve meyvelerindeki nice nice Allah ağaçları bu bahçeyi dünyada meydana getirir.

Eğer düşünüp de idrak edersen bunlar sana yön verir. Ona göre yaşamını düzenle. Önünden ve varlığından geçmekte olan vaktini boş yere gaflet ile harcama. Gözlerini bu dünyaya kapatıp da öteki dünyada açtığın an işlerin ne kadar değişik ve değer yargılarının da ne derece yanlış olduğunu anlarsın. Fakat heyhat hiçbir çare kalmamıştır. Ne dost ne arkadaş, ne ana ne baba, ne evlât ne varlık hepsi silinip gitmiştir. Ancak "lillâhil vahidil kahhar" olan Allah-u Teâlâ vardır. Artık her şey onun reyine kalmıştır. Ne varlık ne benlik... hiçbir şey kalmamıştır. El elde baş başta milyarlarca pişmanlık ve

rezillik vardır.

İşte ey akli mantığı olan insân, kardeşim! Hiç vakit geçirme, hemen pusulanı düzelt. Ve bir daha da eğiltme. Çünkü istikamet ve hedef tekdir. O da sırat-ı müstakim'dir. Başka hiçbir yol yoktur. sakın aldanma, gaflete dalma. Yanarsın, çok pişman olur, yanarsın. Fakat fayda etmez. Hiç etmez. **Nükte:**

Onun ruhu benim ruhumdur.
Benim ruhum da onun ruhudur.
Bir bedende yaşayan iki ruhu kim gördü?
Nas nazarında sabit oldu ki; ben aşıkım,
Şu kadar ki; kime olduğunu bilmediler.

İnsân'ın sûretinin evveli hakir bir su, ahiri toprak altına gömülen ciyfedir. vücûd-u gayrından nefis noktasını kaldır, geriye ayn kalsın. Her şey ayan olsun.

Uyumadan ve yemeden biraz tasarruf et de Hakk'a kavuşmak için armağan götür.

Âlem-i mânâyı mir'at eyleyenler zâhida
Seyreder Allah'ı halk'ta , halkı Allah'da
Seyredüp kullukda mahv ol sıdk ile kim lâcerem
Abd-i mahzı şah ederler bu ulu dergâh'ta.

Bir mecliste eğer herkes aynı zevki paylaşıyorsa gerek nefsi gerek Rahmân-î olsun, o mecliste zâhir ne kadar çok gözükse de mânâ yani görünmeyen kısım tekdir. Hepsi o tek'in görüntüleridir. Eğer öyle olmasa zâten bir arada duramazlar. **Nükte:**

Baktım ki cihane Hakk ile dolmuş,
Hakk'ı bilmeyenler tamuyu bulmuş.
Cevabı, dünyadan terki terk olmuş,
Çıkmaz gayrı felek meyhânesinden.

Çok yaşayıp minnet ile ölmeden
Az yaşayıp bir dem sürmek yeğ imiş.

Şeref-i mekân bil mekân. Mekânın şerefi içinde ki,
iledir.

Senin varlığın sen de oldukça, ibadet bile etsen Kâ'be
meyhaneye döner.

Tasavvuf, Hakkın esrarına hayran olmaya derler,
Tasavvuf, cümle âlem cismine can olmaya derler.

Mevlânâ Hz. leri Mesnevi-i şerif'e "DİNLE" diye başlar.

İşte hakikat-i İlâhiyye'yi anlamak için evvelâ mutlak dinleyici olmak lâzımdır. Sonra dinlediklerini görmek için "göz" daha sonra da "ağız" olacaktır. Çünkü C. Hakk Kûr'ân-ı Kerîm'e "ikra" oku diye emrederek başlattı.

Daha sonraki Âyetlerde ise efendimiz (s.a.v.) e "kûl" yani söyle diye hitab ederek bu kelimelerde bazı esrâr-ı İlâhiyye'yi zuhura çıkardı. **Nükte:**

Sünnet dünyayı terk,
Farz da Allah ile olmaktır.

Sivadan kalbini pak et
Gönül mir'at-ı Rahmân'dır.
Riyadan sine-i çak et
Gönül mir'at-ı Rahmân'dır.

Sürersen masivallah-ı
Bulursun Hakkı billâh-i
Talep kıl beş vakit billâh-i
Gönül mir'at-ı Rahmân'dır

Gel ey Nusret şikâr eyle
Gönülden içre seyreyle
Bu sırra aşikâr eyle
Gönül mir'at-ı Rahmân'dır.

Ya kardeş, ya bir gönle
Girip ol er, budur matlub
Veyahut dilde kal bul per
Gönül mir'at-ı Rahmân'dır.

Bu âlem nüsha-i sügra
Gönülse Sûre-i kübra
Basılmış tura-ı kübra
Gönül mir'at-ı Rahmân'dır.

Seherlerde figân eyle
Bu neş'e bir ulu neş'e
Senin inler simaından
Gönül mir'at-ı rahmân'dır.

Eğer bir gönle erdinse
Heman haccı eda eyle
Temiz bir abdest al evvel
Gönül mir'at-ı rahmân'dır. Hz. Nusret.

Hz. Mûsâ'ya "len terân-î" yani beni göremezsin
diyerek henüz daha o mertebedeki gözün hakiki hüviyetine
kavuşmasına zaman olduğu belirtilmiştir. **Nükte:**

İsâ (a.s.) buyurdu ki; şaşarım canlıya, nasıl oluyor da
bir canlıyı yiyor?

Olgunluğa eklenen fazlalık, noksanlığın ta kendisidir.

Ben çekerim, O'nun yükü canımdır benim. Söyle, bir kimse kendi canını nasıl olur da çekemez?

Ey oğul! Bağlı çöz ve azad ol
Altın ve gümüş bağında ne kadar kalacaksın?

Vallahi bu âlem bir ah etmeye değmez.

İnsân iki sefer doğar. Biri anasından diğeri kendindedir. Anasından bedeni, kendisinden de rûh-u aslisi doğar, mürşid ebesi vasıtasıyla.

O, kendini arayanla beraber elini tutmuş yürür, beriki de onu bulacağım diye aranıp durur.

Hız. Cüneyd'e soruldu ki; Kul ne zaman Cenâb-ı Hakk'a hâlis kul olur?
O da; C. Hakk'ın maadasından hür olduğunda, buyuruyor.

Peygamber efendimiz bir hadîs-i şeriflerinde "kişi namaz kılariken iki gözünü yummasın" buyuruyor.

Bu hadîs-i şerif insânı dört şekilde düşündürüyor. Yani onun hakikati şeriatta, tarikatta, hakikatte ve marifetteki olan cihetleriyle;

(1) şeriatta; kişi eğer namaz kılariken gözlerini yumarsa gaflete düşer. Vesvese ve şeytan onu aldatır. Dünya halleri ona musallat olup namazı heba olur. Bunlardan az da olsa kurtulmak içinde gözlerini yummakla iyice gaflete düşme, gözlerini aç. Hiç olmazsa zâhir şeylere yani önüne bakıp gafletten kurtulmaya gayret et demektir.

(2) tarikatta ise; insân mânâ yoluna sülûk edince onun artık gözü iki olur. Yani bir dış gözü bir de iç gözü olur. Bu makamda kişinin dış gözü maddeye karşı kapalı, iç bânın gözü ise mânâyâ karşı açık kalmalıdır. Ta ki yoluna devam edip hakikate yaklaşmaya kadar...

(3) Üçüncüsü ise; dış iki gözü kapatıp iç iki gözü açmaktır. Çünkü artık o kimseden zâhir kalkmış bânına geçmiş olur. Bânında bânın göz görür. Gözünün biri kendini biri Hakkı halk da müşahede eder.

(4) Dördüncüye gelince;o hepsinin hakikatının marifetidir. Artık burada hem dış gözler hem iç gözler açıktır. Çünkü kendinde ve bütün âlemde sadece Hakkı müşahede etmektedir. Ondaki başka kimse hiçbir şeyi görmez. Hadîs-i şerifin en mühim ifadesi budur. Bunu anlatmak için efendimiz "iki gözünü açsın" buyurmuştur. Çünkü namaz her şeye camî'dir. Ve görmek için iki göz lâzımdır. **Nükte:**

Bir gece Seriyi Sakati Peygamber efendimizi rüya'da görüp "tasavvuf nedir?" diye sorduğunda "davayı terk, mânâyı saklamaktır." Diye cevap almıştır.

Halep'te derisi yüzülürken Seyyit Nesimi şöyle demiştir:

" Bir cefakeş aşika mey yar, senden dönmezem
 Hançer ile yüreği var, senden dönmezem
 Gel Zekeriya tek beni baştan ayağa sarsalar
 Başını koy yere ey neccar senden dönmezem
 Ger beni yandırsalar, toprağımı savursalar
 Külüm oddan çağırsalar,Settar senden dönmezem."

Rıza makamı "cem" makamıdır. "darbul habibi zebibün, kahrın da hoş lutfun da hoş" gibi sözler bu makama aittir. Nüfuz-u beşeriyenin mutmainneden sonra "râziye" ve "merziyye" derecesine yükselme makamıdır.

Vettin vez zeytun:

İncir; Zâtullahtır. Onu ifade eder. Makam-ı ehadiyettir. Zeytun; Makam-ı Muhammediyyeyi ifade eder. "O mübarek bir ağaçtan çıkar" denmesi o şecere, efendimizin nûru'dur. Ona kibrit çakılmasa bile hemen yanacak gibi parlamaktadır.

Nükte:

Meyhanede kaldık bu gece, sarhoşuz efendim
 Bir şeyle mukayyed değiliz, serbestiz efendim
 Tan etme bizi sofi gibi, hoş gör efendim
 Bir şey ile mukayyed değiliz, serbestiz efendim.

Ölüm, için aramışsın, sağ olasın, yokluğumda
Dirim için de ararsın belki, kendini bulduğunda.

Nükte:

Kuvvetlerin kuvveti, nefsinin mağlup etmektir.(Sırrı
Sakati)

"ene celisi men zekerni" H.Şerif
"Ben beni zikreden kimsenin celisiyim, oturanıyım."

"Men sâre bil ilmihayyen lem yemüd ebeden" H.Şerif
"İlim ile diri olan ebeden ölmez."

Bir kimse kalben Allah'a dönerse, bütün kulların
kâlbini kazanmış olur. Allah bütün kullarına onu
sevdirir.(Muhammed b.vasi)

Bir kimse ayaktayken, yatarken, yerine göre kalbinde
veya dilinde Allah zikri olmazsa, Allah'ı çok anan zümreden
sayılmaz. (Mücahid b.hanin)

Dua yapılırken manevi zevk veriyorsa, kabul olacak

106

demektir. (Said b.cübeyr)

Bir avuçtur bu avuç ki, vermeye alışmıştır almaya değil.

HACET NAMAZI:

Her kim pazartesi gecesi 4 rekat namaz kılsa ve;

1.rek'atta;1 fatiha ve 10 ihlas suresi

2.rek'atta;1 fatiha ve 20 ihlas suresi

3.rek'atta;1 fatiha ve 30 ihlas suresi

4.rek'atta;1 fatiha ve 40 ihlas suresi okuyup sonra oturup selâm verdikten sonra 75 ihlas okuyup ve kendi nefsi ve valideyni için (iğfirli ve livalideyye), 75 istiğfar ve rasûlüllah (s.a.v.) üzerine 75 salâvat-ı şerife getirirse sonra haceti her ne ise Allah'ü Teâlâ Hz. lerinin üzerine onun istek ve hacetini bağışlamak vâcip olur.

Gece uzundur, uykunla kısaltma; gündüz ışıktır, suçlarınla bulandırma, karartma.

Ey oğul horozdan da gafil olma, sabahları uykuya dalma.

107

Huzur-u kalp olmadıkça namaz tamam olmaz.

Kendimizden faniyiz
Hakla bakiyiz bugün
Uşşaka sakiyiz
Derde devayız bugün

Hüsamiyiz uşşakiyiz
Canlara sakiyiz bugün
Aşk dilinden yanmaktayız

Gönül telinden çalmaktayız bugün. **Nükte:**

Bezmi elest âleminden
Şeyhim Nusret'in gönül evinden
Rahmiye anamın nûrlu elinden
Ezel şarabı içmekteyiz bugün. **Nükte:**

Ehlullahın izin tuttuk
Bizde olduk biz de iz

Sende olmak istersen
İzin iste bugün biz de iz. **Nükte:**

Nusret'ten ruhsatımız var bugün
Rahmiye annemizden rahmetimiz var bugün **Nükte:**

Şu sevimsiz iki şey ne kadar hoştur; Ölüm ve fakirlik. (Abdullah b. Mesvel)

Bir saatlik tefekkür kırk yıllık nafil ibadetten hayırlıdır.

CENNET LEZZETLERİ

Bilindiği gibi cennetler iki türüdür:

- 1-Nefis cennetleri
- 2-Rûh=zât cennetleri

Nefis cennetlerinde yaşayanlar aldıkları zevkleri nefisleri yönünden tadarlar. Zât ve rûh cennetlerinde olanlar ise zevkleri zât ve rûh yönünden tadarlar. Böylece aralarında çok büyük tadış farkları vardır. Birinci'lerin aldıkları zevkler, bireysel nefisleri miktarınca, diğerlerinin ise sonsuz zât-i ve İlâh-î mertebeleri yönünden tadarlar. İşte bunlardan tadış tecellisini ortaya koyan Hakk'ın ta kendisidir. **Nükte:**

109

Bir din kardeşinin azarı yani azarlaması, onu kaybetmekten hayırlıdır. (Ebu'd derda mueymin)

Dara düştüğün zaman "Ya şafii, Ya Kâfi" zikrine devam et.

Ebu Abdurrahman:

Halini anlattılar. Biri merak etti, tam kırk gün gözetledi, gece gündüz demedi. Bu kırk gün içinde hiç uyuduğunu görmedi.

Müslim b. Meymunül Havas:

Kûr'ân okuyordum. Bir tadını alamadım. Nefsime şöyle dedim: "bunu tıpkı Peygamber (s.a.v.) Efendimizden öğrenip okuyormuş gibi yap." yaptım, güzel oldu, tadı geldi. Biraz daha ileriye gideyim dedim, dedim. Nefsimi muhatap aldım ve şöyle dedim: "Bunu tıpkı peygamber (s.a.v.) Efendimizin Cebrâîl Aleyhisselâm'dan alıp okuduğu gibi okumaya çalış." Yapmaya başladım, daha iyi oldu. Sonra biraz daha ileriye gideyim dedim. nefsimi muhatap aldım. "Tıpkı âlemlerin

Rabb'ından alıyormuşsun gibi oku" dedim. artık o yoldaydı, aldığım tat sonsuz idi.

Divan dediğin nedir? Orada divan kûr'ân velilerin
hepsi benim gönlümdedir, göğsümdedir, buyurdu. Gökler
ve yerler bana nispetle ovaya atılmış bir serpinti gibidir,

110

buyurdu. (Abdülaziz Debbağ)

Bu mealde fakir de Efendi Babamdan epey söz
dinledim. Şöyle ki; bu âlemi, güneşi, ayı, yıldızları
gönlüme sokuyorum. Gene de çok boş yer kalıyor derdi.
Allah onlardan çok hem de pek çok razı olsun, biz ölü
kalpleri nurlandırıp aydınlatıyorlar. **Nükte:**

EY Âdem oğlu, dünyaya kalıbınla sahip ol, fakat
kalbini ve himmetini ondan ayır. (Abdullah b. Ömer)

Hayırlınız; ahiret için dünyayı terk eden değildir. Asıl
hayırlınız ikisinden de nasibini alandır. (Huzeyfe yeman)

Amir b.Abdullah b. Kays'ın ibriği vardı. Abdest almak
istediği zaman su; acıktığı zaman da arzu ederse, süt
akardı. "Allah'ı anmak şifa, ondan gayrını anmak ise
kederdir," derdi.

Bu yolda en zor şey; bir insân'ın ibadeti özüne

içirmesidir. (Esved b.zeydünnehai)

Hangi iş Allah için yapılmazsa, o mutlaka yok olur.
(Rebi b. Haysem)

111

Bir kimse nefisini terbiyeden acizse, başkasına edep öğretmek için de daha acizdir. (Sırrı sakati)

Kim koku almazsa burunsuzdur.

"Vemâ erselnâke illâ rahmetel lil âlemin."
"Levlâke levlâke lemâ halektül eflâk."

"Dünyanızdan 3 şey sevdirdi." Düşündüren sözler.
Cuma gece saat:3,30. **Nükte:**

"İki yön:

(1) Gönderenin genel yayından farkında olmadan verdiği

(2) Gönderenin özel olarak alıp verdiği."

"özel yönelmede yapılacak işler: Karşı tarafı zamansız rahatsız etmemek." **Nükte:**

Cumartesi, 12,40.

“oyunun içinde olan hem oyuncu hem de sahnesin. Daha ne oyunlar oynanacak bunu bilesin. Evet oynayan ben, seyreden ben.”

112

“Azamet ve kibriyanın celâl ve kemâlinden kalkması hali yani bâtına çekilmesi cehennem ehlini meydana getirir.

Celâl tecellisi, azamet ve kibriyanın tam zuhuru Allah ehlini meydana getirir.

Cemâl tecellisi de cennet ehlini meydana getirir.” **Nükte:**

Akl-ı faâl araçsız olarak göğü döndürüyor. Ayrılık korkusunun kalmaması için olmak gerek.

“festekim kema ümirtu”: saçları ağartan Âyet.”

Pazar sabah, öğlen, gece devamlı aklımda (Halette)

“Besmelenin sonunun yani rahîmiyyet’in her yerde neticede zuhur edeceği.”

“Muhyiddin-i Arabi ağırlıklı geliyor. Pazartesi gündüz de devam ediyor. Gece de Salı sabah ufku da yine o.

Tavsiyesi:

Zât-î müşahedededen ayrılma. Mutlak zatınla ol. Esmâ ve ef’âl haline bakma. Zât müşahedesini her mahalle tevdi etmek olmaz. Azamet ve kibriya özellikleriyle gelen hal, zât müşahedelerine erdirir. Azamet sahibi mutlak varlık sensin. Bu zuhura kemaliyle mazhar ancak sensin. Beni tanı. Yalnızlığa alış. Her hâl ve yaşantıda kendinle ol.

Her ne hâl olursa olsun kendinden ayrılma. Büyük adımlarla yürümeye çalış. Ne kul olarak ne esmâ ne sıfat... Tam Allah olarak yaşa. Bu yaşantı hiçbir kayd altında olmadan fakat her mertebenin hakkını vermek için kayıtlı gibi görünüp, hâlin gereğini yerine getirmektir."

113

"Zül celâli vel ikrâm; Allah ehlinin karşılığı.
Ve ecrun kerim; Cennet ehlinin karşılığı.
Azabun elim; Cehennem ehlinin karşılığı."

"Bütün varlık uykuda. Uykuda olanlar var kabul edilir. Uyananlar ise varlığı kabul edilenlerdir."

"Seyr eden uyanık, seyr edilen ise uykudadır." **Nükte:**

Nusret babam: "Rabbin sana ne dedi bana onu söyle" dedi. **Nükte:**

Âdem'in mânâsı insân, insân'ın mânâsı ise ism-i a'zamdır. **Nükte:**

İşi sûrette sanıp aldanma
Sûrette sıret gizli gözünü aç. **Nükte:**

Kûr'ân oku, Kûr'ân oku
Duyarsın Hakk'tan bir koku
Gönlüne batsın oku
Helâk olsun nefsin. **Nükte:**

Sevgi ile geldik cihane sevgi oldu bahane,
Yandı gönül külhane, Hadi diyelim hu.

114

Sen uyanıklık dedikodusunda oldukça, uyku
sohbetinden nasıl koku alabilirsin?

Hiçbir gün sabah güneşi üstüme doğmamıştır.

Dünya hayatı ölümden sonra mahşer dahil. Orada
geçen zaman, cennete giriş ve sonrası. Bütün bunların
tecellisi ve zuhuru ayrı ayrı şekildedir. Dünya insanlık
mânâsının zuhur yeridir.

Ölümden sonra, mahşer dâhil, orada geçen zaman ise
imân nurunun parladığı ve zuhur bulduğu bir mahaldir.
Cennete girişten itibaren de irfan sırrının zuhuru başlar.
Orası da bu sırra mahaldir.

Ölümü özüne sevdirebilir, nasıl olsa gelecek. (Hz.Ebubekir)

Dünya bir cifedir. Ondaki bir şey isteyen, köpeklerle
dalaşmaya dayanıklı olmalıdır. (Hz. Ali)

İnsân'ın yaşlanıp, Rabb'ını bildikten sonra ölmesi;
küçükken ölüp, hesapsız cennete girmesinden hayırlıdır.
(Hz.Ali)

115

Bilgisiz yapılan ibadette hayır yoktur. anlayış
vermeyen ilimde hayır yoktur. tefekküre götürmeyen
Kûr'ân okumada hayır yoktur. (Hz.Ali)

İlim kaynakları olunuz. Gecelerin aydın lambaları
haline geliniz. Elbiseniz eski de olsa, kalpleriniz yeni ve
temiz olsun. böyle olunca semalarda yaşayan melekler
âlemini görür, yeryüzündekilere anlatırsın. (Hz.Ali)

Hz. Âdem (a.s.) Hz. Havva ile cennette zevk ederlerdi.
Şeytan aleyhilla'ne kemâl-i hasedinden bunları iğfal
eyleyip dedi ki: eğer siz buğdaydan yerseniz çok hoş
olur."dedikte hikmet-i bahri Havva iblis-i lâ'neden bu sözü
işittikte sabra mecali kalmayıp buğday ağacına teveccüh
edip gitti. Buğdaydan birkaç tane yedi. Ve bir tane koparıp
Âdem (a.s.) a götürdü. Yalvarıp ona dahi yedirdi. Ol saat
Allah'ın emri hatırına gelip kemal-i hicabında nâdim ve
pişman olup mübarek ellerini başına koydu. Böylece
başına mesh etmek farz oldu. Ve sonra Hz. Havva buğday
ağacına teveccüh edip gittiği için ayaklarını yıkamak farz
oldu. Eller ile kopardığı için kollarını ve yüzünü yıkamak
farz oldu. Bu dört azanın birini mesh üçünü yıkamak farz
olduğu sebab-i hikmeti budur ve şerhi kayede yazar. Ve
her uzvu 3 kere yıkamaya sebab budur ki ;

bir kere yıkamak,nefs-i emmâreyi tethir içindir.

iki kere yıkamak, nefsi levvâmeyi tethir içindir.

üç kere yıkamak, nefs-i mülhimeyi tethir içindir. Bunu dahi şerh-i hudüste yazar. Hz.Nuh (a.s.) zamanında tufan vaki oldu. Gemiye girdiler ama gemide su yoktu. Gadep suyu ile abdest alınmaz. Bizzaruri Hz.Nuh (a.s.) esvabının

116

tozu ile teyemmüm etti. Dergâh-ı izzete kabul olundu. Sebeb-i hikmeti budur. Ve dahi abdestte dört aza ile iktifa olundu. Teyemmüm abdestin bedeli olsa gerek, elverir mi?

Fukaha-i izam cümle azanın yüz ve el eşrefidir. Ona binaen bu iki aza teyemmüme tahsis edildi. Sebeb-i hikmeti budur. Ve dahi teyemmüm ne zaman icab eder? Su bulunmazsa veya abdest almaya kudreti bulunmazsa teyemmümün sebebi budur.

Hak Teâlâ habibinin nurunu kendi nurundan halk etti. Bir tavus şeklinde halk etmiştir. Dürrü beyaz icabında beyda hicabında yetmiş yıl tesbih ve tehlil eyledi. Badehu Hak Teâlâ mir'at-ı hayatı ol nura mukabil kıldı. Cemâlini müşahede edip Mevlâsından müşahede edip beş defa secde eyledi. Ol secde beş vakit namazın farz olmasına sebep oldu. Bunu şerh-i Vekaye'de yazar.

Ezan okumaya sebep şudur ki; Hz. Muhammed (s.a.v.) miraca teşrif buyurdukta Kûdüs'ü şerife geldi. Hz. Cebrâîl (a.s.) ezan okuyup bütün ervahı ve ervah-ı enbiya cem olup Rasûlüllah (s.a.v.)'e iktida edip iki rek'at namaz kıldırdı. Badehu mir'acda 5 vakit namazların vakitlerini meşveret ettiler. Abdullah-i ensari (r.a.) gelip "Ya Rasûlüllah, düşümde gördüm bir melek, gökten indi. Kâ'benin duvarına kondu. Ezan okuyup ikamet eyledi."dedi. Hz. Ömer (r.a.) " bu halet bana vaki oldu", dedi. Sonra Bilâl-i Habeşî'ye ezan talim ettiler. Bunu dahi envar'da yazar.

Sabah namazının iki rek'at olmasının nedeni budur. Âdem (a.s.) cennetten çıktıkta gece idi. Bir rek'at namaz kıldı. Karanlık bulduğu için ve bir rek'at sabaha dahil olup aydınlığa eriştiği için kıldı. Dergâh-ı izzete kabul olup, sabah namazının iki rekat olmasının sebebi budur.

117

Öğle namazı

1-Hz.İbrahîm (a.s.) Hz. İsmâil (a.s.)'ı zebihten halâs eyledi. Öğle vakti idi. İbrahîm (a.s.) dört türlü hukubetten halâs oldu.

2-Kâfirlerin kiliselerinin hali ne oldu böyle? Cümle putları kim kırıp, baltayı büyük putun boynuna kim astı? Kafirler görüp bunu Azer oğlu İbrâhîm yaptı deyip çok cevri cefa eylediler.

3-Nemrud ateşe attı. Hakk Teâlâ ateşi gülistan eyledi.

4-Mısır'a hicret eylediğinde hane-i saadetlerine kâfirler çok cefa ve teati ettiler. Hakk Teâlâ hıfz edip cevri ve te'di edenlerin elleri kurudu.

Bu dört türlü hukubeliyeden halâs olduğu için 4 rek'at namaz kıldı. Dergâh-ı izzette kabul olup sebab-i hikmeti budur.

İkinci namazı

Hiz. Yunus (a.s.) kavmine incinip (yarı kavmi imân edip, yarı kavmi imân etmedi) imân edenlerle birlikte gemiye binip giderken bir balık zuhur edip, hikmet-i Hüdâ emriyle ol gemiye yol vermedi. Hiz. Yunus (a.s.) "beni deryaya bırakın, size selâmet olsun" deyu bin türlü nali ile figan ile Yunus (a.s.)'ı derya'ya attılar. Ol balık yuttu. Ve gemi selâmet buldu. Yunus (a.s.) balığın karnında nice eyyam durdu. Bir ikinci vaktinde balık karaya çıkardı. Halâs olup 4 rek'at namaz kıldı. Dergâh-ı izzette kabul olup bu ümmete farz oldu. Sebeb-i hikmeti budur. Bunu dahi İnaye'de yazar.

Akşam namazı

Hz. İ̇sâ (a.s.)'a kâfirler "tanrının oğlusun" dediler. Hz. İ̇sâ "horoz ötmeden, sabah olmadan beni pek az paraya öldürmeye bakarsınız. C. hakk'ın emri ile Hz. İ̇sâ oradan

118

çıkıp gitti. Akşam namazının vakti idi. C:Hakk'a şükretti, 3 rek'at namaz kıldı. Bu ümmete farz oldu. Sebeb-i hikmeti budur. Bunu dahi İ̇naye'de yazar.

Yatsı namazı

Hz. Mûsâ (a.s.) Medine'den çıkıp giderken dört türlü hüznü müstevli olup Tûr-u Sinâ'ya geldikte kendi karındaşı Harûn (a.s.) ikisine nübüvvet verildi. Hüznü def olduğu yatsı namazı vakti idi. Mûsâ (a.s.) dört rek'at namaz kıldı. Dergâh-ı izzette kabul olup bu ümmete farz oldu. Sebeb-i hikmeti budur. Bunu dahi inaye'de yazar.

Vitir namazı

Hz. rasûl (a.s.) miraca teşrif buyurdıklarında, Ebu Bekir siddik (r.a.) dergâh-ı izzette benim için namaz kıl. deyu emanet eyledi. Hz. Rasûl (a.s.) vâsi'yet âlemini müşahede ettikte kendi nefsi için bir rek'at namaz kıldı. Cebrâîl (a.s.) Hz. Ebubekir'in emanetini hatırına eda eyle deyu getirdi. Yine kıyam edip bir rek'at namaz kıldı. Cenâb-ı Hakk Teâlâ :ya Muhammed, benim içinde bir rek'at namaz kıl, dedi. Kıyam edip bir rek'at namaz dahi Allah'ı Teâlâ için kılıp, fatiha ve zammı sûre okuyup ruküa varacak mahalde cehennem ehlinin azablarını gördükte, ümmetine merhameten vücûd-u şeriflerine bir hâlet gelip Cebrâîl (a.s.) kevserden vech-i saadetlerine saçıp kalb-i şeriflerine hayat ve sefa geldikte, ellerini kaldırıp "Allahu ekber" deyüp kunut duasını okudu. Rukuu, sücûdu tamam ettiler. Kendi için kıldıkları bir rek'at sünnet oldu. Ebu Bekir için kıldıkları vacip oldu. Hakk Teâlânın emri ile kıldıkları farz eyledi. Salât-ı vitrin sebeb-i hikmeti budur. Bunu dahi Mesabih'te yazar.

İkinci namazının vakti aşkın kemale erdiği zamandır.

119

Kûr'ân-ı çok tefsir ettiler, ama az kişi Kûr'ân'daki maksadı tefsir edebildi. Onlar ki inandılar, herkes kendi imânını tefsir etti.

Düzeh-i hicrinde buldum nurunu vaslında hem,
Bak gözüme dinle benden ya Muhammed Mustafa
Tut elimden at yemini esfele ister isen
Senle oturmaktır muradım Ya Muhammed Mustafa
Ben vücudu ariyette kalmak arzu eylemem
Canım ol aslıma ver ya Muhammed Mustafa
Aslı neslim haşrı neşrim gerçe hep zatındadır
Asrımızda bir garibim Ya Muhammed Mustafa
Kanlı yaşlar döktüğüm kırk yıl sen çündür benim
Yakma hicran ellerinde Ya Muhammed Mustafa
Cümle yaranla geldim boynumuz büktük sana
Vechinin meftunu olduk Ya Muhammed Mustafa
Rahmetel lil âleminsin Ya Muhammed Mustafa
Sen harim-i ismetinde hak-i pak et bizleri
Razıyız amma ki Ya Muhammed Mustafa
Cümle âlem senin zâtında can vermeyi
Canlara nimet bilirler Ya Muhammed Mustafa
El ele verdik huzur-u izzetinde biz bugün
Gamzenin meftunu olduk ya Habib-i Kibriya
Vuslatı Nusrette bulduk biz aşığı kullarız

Neşemizden eyleme dur ya Muhammed Mustafa
İrtihal eylediğin şehri Medine sandılar
Nusretin gönlünde haysın Ya Muhammed Mustafa

Nusret Tura

120

Ailesiyle birlikte küçük yaşlarında halasına Rahmiye anneye misafirliğe giderlerdi. Nusret baba ona "pehlivan hoş geldin" derdi.

Sonraları nefis pehlivanı olmaya çalışmak... **Nükte:**

Abdest alırken dikkat et ki; farzı dördtür. 2 el ayak ve başa mesh, ellerini hırsı hevadan çekip başını benlik hayali, bizlik düşüncesinden temizle. Ayağını Hakk yolunda sabit tut ki senin namazın ve orucun kabul olsun.

Taharete efendimizin sünneti 10 dur ki yol adamı olan her kişi bunu bilir. Ey Hakk'ı tanıyan aziz o vücudundaki zahiri ve batını olan 10 histir. Ondan sonra git esrara mahrem ol. Nefsin tahareti turuk-u Aliyyede pek mühimdir. 8 esasla belirtilir.

1-Ağızdan içeriye giren ve çıkan soluk.

2-devamlı öne bakıp sağa sola bakmaktan kalbini muhafaza etmek.

3-Vatanda sefer, süfli sıfatlardan ulvi sıfatlara seferdir.

4-Halvet. Cemiyette boşluk, zahirde halk ile batında Hakk ile olmaktır.

5-Lisan ve kalp ile Cenâb-ı Hakk'ı her zaman zikirdir.

6-Halis niyetli olup, kalbi havatırdan muhafaza edip, "Ey Allahım sen maksudumsun ve rızan da matlubumdur." Demektir.

7-esrarlı halini ağıyardan gizlemektir.

8-Cenâb-ı Hakk'ı hiçbir zaman hatırdan
çıkarmamaktır. Bütün müminlerin namazı günde 5 vakittir.
Fakat aşıkların hali ale-d- devam namazdır.

121

Sende halka dair bir görüş varsa, şirk içindesin.

Kalben halktan çıkarsan O'nu tevhid etmiş olursun.

ŞİİR

Bir anlatayım dedim O'nu

Nasıl anlatayım dedim O'nu.

Gider kendinden kendine.

Sülûk makamında esef etmemek ve ağlamamak iflâs
bayraklarından bir bayraktır. (Ukayli Münbici)

Şayet sebeplere takılır gidersen, o zaman rızkını
yerden ara. Bu halinle sana semadan rızık gelmez.

Bu harabı niceler çalıştı mamur etmeye

Bir yanı tamir ederken bir yanın oldu harab

“ İlk çocuğum olduğunda uzun zaman yüzüne bakamadım. Rabitam ve Hakk muhabbetine engel olur diye” **Nükte:**

“Muti kable en temutu”

122

Sen içine yönel dışından seni habigane sansınlar
Ne güzel haldir ki o, sen akıllı ol seni deli sansınlar.

Dostun dosta nazarı, nazar-ı İlâh-î'dir
Postun posta nazarı, nazar-ı nefsanî'dir. **Nükte:**

Şayet her halinle Allah'ü Teâlâ ile huzurda olursan, kâinat senin için bir vatan olmaktan çıkar. Ve sen kabzada tutulu kalırsın. Artık kâinat, içindekiler sende ve senin için olur. (Adiyy b. Musafi Emevi)

Bir gece Beriye denilen yerin dışındaki mescitte ibadetimden sonra uyuyorken bir rüya gördüm. Hz. Ebubekir (r.a.) geldi. “Ya Ali ben emir oldum, şu takkeyi sana giydireceğim.” Buyurdu. Koynundan bir takke çıkardı, başıma giydirdi. Aradan birkaç gün geçti, Hızır (a.s.) geldi ve şöyle dedi: “Ya Ali halk arasına çık. Senden istifade edecekler.” İşimde bir sebat belirmeye başladı. Aradan bir müddet geçti, yine Hz. Ebu bekiri rüyada gördüm. O da Hızır gibi konuştu. Uyandım, yapacağım iş daha belirli bir hal aldı. Sonra üçüncü gecede Rasûlüllahı gördüm. O da;

halk arasına karış, senden istifade edecekler, buyurdu. Uyandım. Halk arasına karışmaya hazırlandım. Fakat o gecenin sonuna doğru ne hikmetse uyumuşum. Bu defa Hakk Teâlâyı gördüm. Bana şöyle hitab etti: Ey kulum! Yarattığım bu yerde seni seçtiğim kimse kıldım. Bütün hallerinde seni ruhumla teyit ettim. Seni halkıma bir rahmet kıldım. onların arasına karış. Sana talim ettiğim hikmetlerimin gereği ile onlara hikmetler söyle. Seni teyit

123

ettiğim Âyetlerimi onlara açıkla" Uyandım, halk arasına karıştım artık. Her yerden koşu koşu bana gelinmeye başladı. (Ali b.Vehb-i Sicari)

Zat-ı hakk'ı anla zatındır senin
Hem sıfatı hep sıfatındır senin
Sen seni bilmek necatındır senin
Gayra bakma, sen de iste sende bul.

Terki gafletse ey gönül maksat,

Zevki vahdetse müntehay-ı emel.
Barigah-ı Cenabı Mevlayı,
Asumanda arama kendine gel.

Hac ona derler ki gönül içre yol ola,
Hacı ona derler ki Mevla'ya yol bula,
Bu bir sırdır nasip olmaz her kula,
Erenler meclisinde Kabe'yi gösterirler sana. **Nükte:**

"feveylün lil musallin ellezine hüm an salatihim sahun:" (Mâûn 107/5)

"Yazıklar olsun namaz kılan ve vaktini heba ediyor gafillik ile." Ayrıca vay o musallada yatan kişiye. Her şey onun için son bulmuş ceza veya mükâfat günü başlamış an; salâtihim sahun namazdan çıkarlar, uzaklaşırlar gafil

124

olarak gafil namaz kılarlar.

Nasıl kristal avizelerde kristal parçası ne kadar çok olursa ışık ve şekilleri o kadar çok yansıtır. kim karşısına geçerse her bir yontulmuş köşesinde onun cemâlini gösterir binlercesi. İşte Kâ'be-i şerif te öyle bir mücellâ kristaldir. Her bir noktası senin cemâlini aksettirir. Eğer senin de gönlün yansıtıcı ise sende o cemâlleri alır ve verirsin. İyi anla. Kâ'be-i şerif öylece gördüğün gibi sadece taştan tuğladan yapılmış ve üstüne bir siyah örtü örtülmüş yapı değildir. O bir makam simgesidir. Seninde gönlünde öyle bir yapı vardır fakat putlar istilâ etmiştir. Putları kır, içini temizle sana ayna olsun, cemâlini gör. Gör de gözün açılsın. Neye, nereye, kime baktığını ve orada kimi, neyi gördüğünü anla. Senden bakan bir başka bakan vardır. İşte hakiki bakan da odur. Sen onun perdesisin. Benliğin içinde kendini bir şey zannetmede ben, ben deyip durma. Kendi idrakinde olmazsa hu, hu yani o, o de de doğru söyleyip yalancılıktan kurtulmuş olasin."" **Nükte:**

Sûfiyye'ye göre namaz 5 kısma ayrılır.

- 1-Cesedin namazı
- 2-Nefsin namazı
- 3-Kalbin namazı

4-Ruhun namazı olup "fenâfillâh" ve "bekâbillâh" makamlarına varmaktır.

Şurası bilinmelidir ki her müslümanın vazifesi olan 1. derecesi cismani namaz kemâle erdiğinde 2. sonra 3. 4. ve 5. dereceye varır. Bu sûretle terakki ve tecelli zuhur eder.

125

Varımı ol dosta verdim hümanım kalmadı
Cümlesinden el yudum pes dü cihanım kalmadı
Çünkü hubbullah erişti çekti beni kendine,
Açtı gönlüm gözünü artık humarım kalmadı.

Dost cemali aksini saldı bu gönlüm iline
Anı görelden beri sabru kararım kalmadı
Aynı tevhid açılıp Hakkal yakın gördüm onu
Şirki sürdürdüm aradan şekkü günahım kalmadı.

Enbiyanın himmeti yaktı beni kül eyledi
Sofiyem buldum safa artık günahım kalmadı
Ahmedi eder İlâh-î sana şükrün oldurur,
Hamdü lillâh aşk-ı Hakk'tan gayrı varım kalmadı.

Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde ve canlarda nihan hep sen imişsin.
Senden bu cihan içre nişan ister idim ben,
Ahır bunu bildim ki cihan hep sen imişsin.

Hayali bir yerdesin,
Sen arada perdesin,
Hakk sende, sen nerdesin?

İhtilâfatında dehrin zevk yok,
126
Zevk onun mir'at-ı ibretten temaşasındadır.

Senin maddi dostların hakikatte senin düşmanlarındır.
Zira seni C. hakk'tan meşgul ederler.

Dostların hakikatte senin gibi ten ehlidirler. Daima ten rahatlığında kahil ve tembeldirler. Kim ki aşık değildir, o ten besleyicidir. Onun canı öküz ve merkepteki candır. Bir kimse Allah'tan başka Allah'ı bilen yoktur dese, doğrudur. Bir kimse Allah'tan başkasını bilmem dese, o da doğrudur. Zira vücutta Allah'tan ve onun ef'alinden başka bir şey yoktur. (Mevlânâ)

Rahmânın Rahminden doğmayan
"bismillâhirrahmanirrahîm" olamaz. **Nükte:**

Şakiler şeytanirracîm'in mağlubu, veliler
Rahmânirrahîm'in mahbubu'dur.

İbn-i vaktem ben ebu'l vakt olmazam
Abd-i mahzem ben tasarruf bilmezem
An-ı dâimem ben doğmazam, ben ölmezem.

Fikir donarsa onu zikir açar.

127

Mücâhit nefsiyle Allah yolunda mücadele edendir.
(İmam-ı Ahmed)

Aşk ile geçen bir an 60 senelik ibadetten hayırlıdır.

İnsanlara yaklaşırken seni yakmamalarına dikkat et.

Edep bir tac imiş Nûr-u Hüdadan
Giy ol tacı emin ol her kazadan

Hiç kimse bulamaz rahatı ölmekte,
Asıl marifet diri diri ölmekte.
(Ebu Said Hasan-ı Basri)

Takdir-i Huda kuvvet-i bazu ile dönmez,

Bir şem ki-Mevla yaka bir vech ile sönmez.

Yeter oldu bu hicaba büründün,
Enaniyyet libasıyla göründün.
Soyun imdi bu libastan beri ol,
Nice menzil kat eyleyip insan ol.

128

Ben O'yum, O da ben.(Abdullah b.Sab'ın)

YAKAZA

Bir yerde oda gibi. duruyoruz zannediyorum. Ahmed
usta da yanımda. Yakında büyük bir patlama olacak, kapıyı
pencereyi açık bırakmayın. Evde gaz tenekesi bulundur-
mayın, diyorsun.

YA RASÛLÛLLAH

Sağ solu nice yıllar gözledim
Akranımdan gözyaşımı gizledim.
Kitabınla seni buldum izledim,
Huzurunda kainatı birledim.

Cenâb-ı Kibriya'nın son libası
On sekiz bin âlemin Mustafa'sı
Senin aşkın ile sararıp soldum,
Güya aklımca bir olgun arardım

Seni buldum cihanı arkaya attım
Mübarek ismini andıkça andım.
Ey Allah'ın Habibi Mustafa'sı
Biçare Nusret'in tek aşinası.

Sana vardı yolum en son, yoruldum,
Duruldum asla vardım senle oldum.

129

Cemâlin nuruna daldım nur oldum,
Beni terk eyleyip aşkınla doldum.

Şefaat kıl ey Allah'ın Habibi
Ey dertliler ey fakirler tabibi
Nice yıl hasretinle ben yanarken,
Seni gönlümde bulmuştum ararken.

Bana sen öl dedin, öldüm yaşarken,
Nigahın çün şifahen hem gıyaben.
Bize rahmet ey gönüller tabibi
Ömrünün yaklaşmakta faslı haribi.

Senin lutfun ile ben arşa çıktım,
Temaşayı kemalinle ayıldım.
Gözümde on sekiz yıl yaş akıttım,
Bugün ilmü irfanı sende tattım.

Seninle gönlümün geldi sefası
Ümmetinin biricik Mustafa'sı. Nusret Tura.

Kuş kanatlarıyla uçar, inanç sahibi de himmetiyle. Her meyve cihan bahçesinde yetişti, olgunlaştı. Ey taş gibi katı kalp, sen hâlâ olgunlaşıp pişmeyecek misin?

Melek bilgi ile kurtuldu, hayvan bilgisizlikle kurtuldu, insanoğlu ikisinin arasında çekişe dövüşe kaldı gitti.

130

A'MA:

- (1) ehadiyet
- (2) Hüviyet (hu)
- (3) İnniyet (ene)

SÂNÎ: ikinci tecelli makamında ceberût ile melekût arasındaki fark, kendini sıfatları ile bulma. Ceberûtla kendini sıfatları ile tanıma durumudur ki varlık esmâ mertebesine tenezzül eder. Bu noktada âlem-i hayal, âlem-i misâl başlar. Bu isimlerin müşahedesini hali hayal âlemi'nin içindedir. Her ne kadar isimlerini müşahede ediyorsa da kendi yarattığı- zuhur ettiği durumdadır.

Ben bilmez idim gizli ayan hep sen imişsin
Tenlerde ve canlarda nihân hep sen imişsin
Senden bu cihan içre nişan ister idim ben
Âhır bunu bildim ki cihan hep sen imişsin

MEN LEM YEZUK LEM YEDRÎ: Tadan bilir:

Mevlânâ: sâdk ı tû rehberi tû senin doğruluğunun
rehberidir.

Ey can bûlbûlü ötte bütûn can kuşları uyansın
Buna âşıklar nasıl dayansın

131

Varsın âlem aşkınla yansın
Her yer kane boyansın
Figânlar arşa dayansın.

İlhamların 5 nev'i;

1-şeytani

2-nefsani

3-meleki

4-kalbi

5-rabbani

Ya Fettah "nasrun minallah ve fethun karib" Efendimiz
Mekke'den çıkarıldı. Hicretin 8. senesi orayı feth etti. İşte
senin de gönlünün fethi böyle olur. Araştır. Herkesin kapısı
kendi kuvvetine göre ayarlıdır. Onu kullandın mı sonuna
kadar mutlak açılır. **Nükte:**

Ay ışığını saçar, köpek de ürür durur. Ayın ne suçu
var, köpeğin huyu bu.

Yüksel ki yerin bu yer değildir,
Dünyaya gelmek hüner değildir.

Aynan bilir misin neden gammaz değil? Yüzünden
tozu, pası silmemişsin de ondan.

132

Her odunun kokusu dumanından meydana çıkar.

Geçen geçmiştir, gelecek ise müphemdir.
Nasibinde olan şu geçmekte olan demdir.

Bu Âdem dedikleri, El ayakla baş değil, Âdem mânâya derler, Sûret ile kaş değil,	Gerçi eti deridir, Cümlelerin serveridir, Hakkın kudret sırrıdır, Gayre bakmak hoş değil,
---	--

Âdem manayı mutlak, Âdem dediğin nutku Hakk, Âdemden gafil olma, Nefsi serkeş değil,	Kendi özünü bilen kişi, Maksudunu bulan kişi, Hakkı bilen doğrudur, Yalancı kalles değil,
---	--

Bu kaygusuz abdal'a,
Aşık demeyin dünyaya,
Nakşî sûret gözetir,
Maksûdu nakkaş değil.

İt ürür kervan yürür.

133

Bu yolda çalışanlar kazanmadı fakat kazananlar da
çalışanların içindedir.

İstiridye kumları midesinde inci eder.

İslâmı kabul etmeyenler hakiki taassup sahibidirler.
Çünkü eski hallerinde ısrar etmektedirler. Yenilik
İslâm'dadır. Ehl-i kitap yeniliği kabul etmedikleri için
dinlerinde taassupta kaldılar. Gerçi zâhiren yenileniyorlar
gibi görünseler de hakikatte tam tersi şuursuzlaşıyorlar.
Ve içinden çıkamayacakları bir karışıklığa, hayat görüşü
karışıklığına düşüyorlar. **Nükte:**

Tam bir Ârif vasfını alan kimse mahlûk olamaz.

Nefsine karşı irfan duygusu olmayan anadan doğma
ködür.

Allah'ın benlik ve şirk zulmetinden vahdet nuruna çıkardığı zata veli denir.

AZİZANDAN BİR CELVETİNİN DEDİKLERİ
HZ. ÜFTADE

134

Yazan: İlhan Yardımcı (sh. 45-50)

Sultan-ul meşayih, mazharı eltaf-ı bari, ol şeyh Mahmud Efendi El Üskürari ks Hz. İbrahim'in Müsafi Efendi biat eylediklerinde, kendilerine sorulan sualler ve cevapları yazıldığı tarzda ve eserden aynen alınmıştır.

Sual:

Tevhid-i şerife bidayet olundukta, nefiy hangi tarafta ve isbat hangi tarafta olmak gerekir?

Cevap:

Sağda nefiy, solda ispat tarafı kalpte olmak üzere gerektir. Ehl-i tevhide ve dervişe icab-ı evveldir. Anda cemil mürada-tını tevhidde bulur. Tevhidde rağbeti ve müdavemeti kadar meratib bulur. Hemen dervişe "La ilâhe illâllah" deyu daima tevhid etmek gerektir. Tevhid ise ismi (HU) arasında bir makam vardır. ikinci esmâ ona derler. İsmi (HU) üçüncü esmâ'dır.

Sual:

Sufi tevhid ederken ismi HU'yu zikretmeyi ne kadar olduğuna bir had var mıdır?

Cevap:

Tarik-i seferde de hemen tevhid-i muttasıl etmek gerekir.

Sual:

Halvette perhizlik şeraiti nicedir? Perhizliğe varacak miktar nice yemek ve içmek gerekir?

Cevap:

Sâfi buğday unundan bulamaç edip tuzu cüz'î koya, bir gecelik bir miktarlık ekmek, akşam ile yatsı arasında def'î kesel (uyuşukluğu gidermek için) iftar etmek gerektir. Ve sa'y ede bulamacı toprak çömlerde pişire ve toprak çanaktan tenavül ede.

Sual:

Âdem halvette oldukça artık neyle meşgul etmek gerektir?

135

Cevap:

Salevat-ı farizayı ve masnun olan nevacılı bir hoş eda ettikten sonra her ne imkânı olursa tevhidle meşgul olmak gerektir. Ve tevhidde ziyade şevk gelmedikde, kıbleye karşı gözlerini yumup muhkem bir miktarlık Hakk Teâlâ hz. lerinin ulu kudretlerini düşünmek gerektir.

Sual:

Rüyadan nesne tabir olmasa, ne yüzden tabir lâzımdır?

Cevap:

Rüya tabiri müşkül bir haldir. Akılla nakille bu iş keşfolur değildir. Tevhid ede ede Âdemde bir hal zâhir olur. Rüya hali sâlikin aklına ve diline Cenâb-ı Rabbül İzzetten ezel olur. Rüyaya göre tâbir olunur.

Sual:

Saliki mübtediye evvelden ne telkin etmek gerektir?

Cevap:

Hemen tevhidî ibtidadan ismarlayıp muhkem tembih etmek gerektir. Haline göre ümmisine ve âlimine her türlü hal vardır. Tarikten bazı hususu anlatmak gerektir.

Sual:

Mahuf (korkulu) ve müşevveş (karışık) rüya görse veya tabir ettirse onu nice tabir etmek gerektir?

Cevap:

Korkulu rüya dervişe görünse, kendi nefsinden ona bir işarettir. Kendi nefsinin tesfiye edip ve hilm ile terbiye eyleye. Ondandır murad tenbih-i İlâhidir. Mürid gafletten agâh olmak için irşad olunur.

Soru:

Tarikimiz HALVETİ midir? CELVETİ midir? HALVETİ, CELVETİ beraber oldukta bunların bir farkı var mıdır?

Cevap:

Halveti olan sûfiler daim rüya âlemine meşgul olurlar.

136

Anınla işde sa'y ederler. Amma celveti olan, hikmet-i İlâhiyyeyi müşahede edip mücerred hali rüyaya tenezzül etmeyip, varidat-ı ilâhiyye ile tariklerine cilâ hasıl olur. Nûr ile eşyayı seyreder. Velâkin rüya âlemini dahi inkâr etmezler. İki ile tarik-i Hakka erilir, deyu mezhepleri vardır. İki ile bu mezheplerin cem'ine sahip olmuşlardır. Nihayet Halveti-den Celveti mükâşefe ve irşadda yukarıdır. Zirâ Celveti her şeyi KEMA HÜVE HAKKUN (herşeyin hakkını vererek) gözü ile görür. Rüya te'vili gibi değildir. Zira rüya te'vili isabet ve gayri isabetten hali olamaz. İmdi tarikimiz hem halvetidir hem de celvetidir, buyuruldu.

Sual:

Müride bir müşkül tari olsa ve şeyhi irak olsa, sormaya mecal olmayıp, himmetinden istifade etmek istedikte nice itmek gerekir?

Cevap:

Onun gibi vakitlerde şeyhi hatırdaki tutup diye ki: Ya Rabbi, iyilerin iyisi Habib-i Ekrem (s.a.v.) Hürmetine bu müşkülü inayet eyle, diye vakit mühim olunca pak abdest alıp kıbleden yana şeyhi olduğu cihetten yana üç adım ata ve üçüncü adımda iki rek'ât hacet namazın kıla ve ber vechi meşruh üzere istimdat ede. Cümle müşkülü hal ola bi iznillâhi Teâlâ.

Sual:

Kendi tarikdaşları olmayanlar ile bir yerde sohbet caiz midir?

Cevap:

Kitap ve sünnete muvafık olan sohbet caizdir. Hilaf-ı kitab ve sünnet olmayan mevzularda münasebeti terk etmek gerektir. bu tarikin iktizalarındandır.

Sual:

Tevhid-i şerifi ne vakitlerde etmek gerekir?

Cevap:

137

Tevhid cemii zamanda güzeldir. Gündüz de, gece de, tenhada, otururken, gezerken, yatarken, abdestli ve abdestsiz hiç tevhide manii yoktur.

Sual:

Kûr'ân'ı şerifi ehli tarik olanlara ne zaman okumak "O'na" evlâdır?

Cevap:

Kûr'ân zikrullahıdır. Her vakit iptidası okumak güzeldir.

Sual:

Bazı tasavvuf kitaplarında bazı ibadat yazılıdır. Anların cümlesi ile amel caiz midir?

Cevap:

Kitap ve sünnete muvafık olan ibadat cümleten güzeldir. Lâkin müride şeyhinin tayin ettiği ibadat ona hayırlıdır. Zira şeyh müridin hakiki olan istihkakını görür ve ona göre ısmarlar. Kudreti yetmediği cihete sûfi yeltenmez olur. Ve belki sûfi mühim olan ibadati eder ve meratibi kat eder.

Sual:

Halveti iken Âdem tevhibi cehr ile mi ihfa ile mi etmek gerekir? Hangisi evlâdır?

Cevap:

Cehr şu mikdara denir ki kendi özü ve kendi yanındaki-nin de kesbi ve cehrden tab'ı ziyade safa eyledikte, safası iktizasına göre cehri andan ihfa ve tefekkür muteberdir.

Sual:

Gece teheccüdlerde Kûr'ânı ihfa ile mi okumak evlâdır?

Cevap:

tefekkür ve tedebbür ve Rabbül izzete münacata hangisi ona müfid görünürse onunla ibadet eder. Beraber ise gâh cehr ile gâh ihfa eyleye. İki tarikata riayet

138

bulunsun diye.

Sual:

Âdem dua ettikte tatvil-uzatmak-mi , ihtisar mı evlâdır?

Cevap:

Dua Hakk sübhanehu ve teâlâ Hz. lerinden bir istektir. İstedîğine ve hacetine göre ve kalbini münacata ziyade teslim hangisi ile olursa onunla ede. Ve dua mealini gözetmek gerekir. Bazı yeri tevsî, bazı yeri ihtisar eder. Mealine riayet lâzımdır.

Sual:

Tevhid ve zikir kıyamda oldukça nazariyeyi hal için bir miktar devir olursa caiz midir?

Cevap:

Edep ve riayeti ebsem oturup veya durup Hakkı zikretmektir. Aheste aheste zâkirler dönseler, zikre şevk ziyadeli-ğinden ötürü câiz görmüşler. Lâkin bu mikdara icâzet verildikte hadden birununa ve tarikten efzununa kat'a câiz değildir. Bi edebane işten akıl başta iken hazer lâzımdır. Akıl baştan gittikten sonra bilmeyecek ona dahle mecal yoktur. ve ehl-i insaf eylemez.

Sual:

Bir tarike sâlik olup Şeyhden irade ve icazete vasıl olan sûfiye, müfti olanlara fetva vermeye cevaz var mıdır?

Cevap:

Mü'minin ve müsliminin ızdırab ve ıztırarından fetva ile cevap edip tarik-i din ve şer'î mübin beyan olunup dine ve ehl-i dine fetva vermek ve müslümanların müşküllerini hal etmek gayet makbuldür. Böyle niyet olup ve hakikatte vaki oldukça caizdir. Temme kelâm

Kutbu'l Arifin ve Fahr'ül vasilin
Mürşid ve mürebbi el şeyh Mahmud Efendi el Üsküdari
Kuddise sirruhul aziz.

30/10/1980 - Atikalipaşa/Fatih

139

Ehl-i Hakkı zâhir işlerinde görürsün. O zaman o her kişidir. Fakat sohbeti Hakk başladı mı işte o zaman onlar, hakiki hüviyetlerine dönerler, bürünürler. Artık sen onlara "sen" deme. "Hu" de. Çünkü onlar o anlarda kendinden fâni Hakk'da bâkidirler. Söyleyen Hak'tır. İyi anla. Böylesini buldun mu ayrılma... **Nükte:**

Gülün tasvir-i hüsnü sine-i bülbülde kalmıştır,
Anın çün ateş-i bülbül derun-u gülde kalmıştır.

Saf kıldinsa gönül ayinesin ab gibi,
Görünür nur-u ezel abda mehtab gibi.

Bahar bülbülleri gibi feryad edelim de, bu feryadla
bülbülleri avlayalım. Onun ii naz, bizim iimiz niyaz.
Feryad etmeyelim de ne yapalım?

Bir sevda uğruna peyda olan ızharı sev,
Geç bu tefrik âleminden, yarı sev ağyarı sev.

Hacc hacc dersin, hacca gitmek istersen,
Kâ'be sende sen nerdesin? **Nükte:**

140

Yanmı bir mum yanmamış bir mumu per gider,
O muma zati bu yeter, maksat hasıl olmuştur.

Bilmem ki neyim, bir deli mi? Belki de yle.
Bilmem ki neyim, bir veli mi? Belki de yle.
Divanemi yim, divanda mı? Anla ve dinle.
Al sazını geç karıma, gönlüm gibi inle. N.Tura.

Yaratıktan Őikâyet, yaratandan Őikâyettir.

Temiz dostlarla düşüp kalkmaktan daha geçtin hiçbir
savaŐma yoktur. Çünkü onları görmek, nefsi bedeni eritip
yok etmektir.

Peygamberler sırası ile nüzulü öğretti. Son peygamberimiz ise urucu öğretti. Diğer bütün ümmetler nüzul sahibidir. Ümmet-i Muhammed ise uruc sahibidir, iyi anla.

Nükte:

Kim Allahı severse, tanırса dili söylemez olur.

Gönlünüze bir yumuşaklık, bir merhamet geldi mi fırsat bilin de duaya koyulun.

141

Geç geldin, yanımdan da tez gittin. Geç gelmek, tez gitmek gülün harcıdır.

Nusret babam getirdiğim hediyeye karşılık "almazsam sen küçük düşersin, alırsam ben küçük düşerim. Onun için alayım da ben küçük düşeyim" demişti. **Nükte:**

Toprak ol toprak ki, üstünde gül bite
Zira topraktan başkası gülün mazharı değildir.

Fakirliğe herkes, zenginliğe ise ancak siddıklar sabreder.

Giremez hayleyegi vasla ebed bigâneler. Aşinâ-i ezeli yari kadim isterler.

Uyumadan ve yemeden biraz tasarruf et de, Hakk'a kavuşmak için armağan götür.

Adet itibariyle sabrın 6 kısmı vardır.

- 1-"Sabr-ı lillâh"tır ki; sabır mertebelerinin en zayıfıdır.
- 2-"sabr-ı billâh" tır ki; C. hakkın kudret ve yardımıyla olur.
- 3-"sabr-ı alellah"tır ki; C. hakkın hükmü üzere sabr

142

etmektir.

- 4-"sabr-ı fillâh"tır ki; Allah yolunda sabırdır.
 - 5-"sabr-ı meallah"tır ki; Maiyyet-i Îâhiyye sırlarını bilenlerin sabırlarıdır.
 - 6-"sabr-ı anillâh"tır ki; C. Hakk'a vuslattan sabırdır. Bu sabır sabırların en güçlüsüdür.
- Bütün arzuları sabır getirir, acele değil.

Her hırs sahibi fakir ve her kanaat sahibi zengindir.
(behlül)

Gülleri solmayan gülistanın bülbülleri susmaz.

Rûhunun röntgenini çektir. Fakat onu ancak İnsân-ı Kâmil'in gözünün merceğinden çıkan şuaı yani nûr'u çekebilir. Nasıl beden röntgenini çektilip rahatsızlıklarını anlamak için uğraşıyorsun da ruhun baştan aşağı hasta dünya müptelâsı. Onu kurtarmaya neden çalışmıyorsun. Akıl sahibi insan bu kadar gaflete düşer mi hiç? **Nükte:**

Cehennem dedi ki: "Ya Rabbim, sana itaat etmesem beni de muazzeb eder misin?" C. Hakk buyurdu: "Evet, büyük ateşimi sana musallat kılarım." Cehennem dedi ki: "Ya Rabbi benden büyük ateş var mı?" C. Hakk, "vardır, o da beni seven kullarımın kalbinde yaktığım aşk ve muhabbet ateşidir," buyurdu.

143

Zuhuru perde olmakta zuhura
Gözü olan delil ister mi nura?

Kudret kaf'ının ankasıyım
İzzet arşının pervazıyım
Hayret denizinin gavvasıyım
Bana gelesin bana gelesin,
Ayi mera ayi mera.

Şarabın sarhoşu gece yarısında, sâkinin sarhoşu kıyamet günü sabahında uyanır.

Sevgiyi ve muhabbeti; kalb-i kâim, meyl-i dâim, diye
tarif ettiler.

Güzellerin şekline girip onlardan görünen sensin.
Aşıklar'ın gözü ile onlara bakan da yine sensin.

AŞK
Her Aşıklar'ın al canını,
Ver onlara cananını,
Aşık neyler can-u teni,
İster heman cananını.

144

Noktası bir kitaptır aşkın,
Gark olur katresinde kevnî mekân.
Zerresi afitabtır aşkın,
Gizlenir zerresinde her dü cihan.

varlık ibtilâ halinde sevdiği şeye aşık olmuş demektir.

Aşk gönülde bir ateştir ki, mâsivâ denilen Hak'tan
gayrı ne varsa yakar.

Aşk söze gelmez, ben ol da gör.(Mevlana)

Bir sinek bir kartalı salladı vurdu yere
Yalan değil gerçektir ben de gördüm tozunu

"Er-Rahmânu alel arşisteva;" "Rahmân arşı istiva etti.
Âlemi kebir zâhirde insân ise, zâhirde âlemi sağır batında
âlemi kebir. İnsân ise zâtının istiva ettiği yeridir. Çünkü
Allah Âdemi kendi sûreti üzre halk etti."

Aşk davasına girişmek kolay, fakat o davaya kesin
delil gerek.

145

Ey garip bülbül, diyarın kandedir?
Bir haber ver, gülizarın kandedir?

Sen bu elde kimseye yar olmadın.
Var senin elbette yarin, kandedir?

Arttı günden güne feryadın senin,
Ahu figan oldu mütadın senin.
Aşk işinde kimdir üstadın senin?
Bu senin sabru kararın kandedir?

Bir enisin yok acep hayrettesin,
Rahatı terk edip mihnettesin,

Gece gündüz bilmeyip hayrettesin,
Ya senin leylü neharın kandedir?

Ne göründü güle karşı gözüne,
Ne belirdi bak deyince gözüne?
Kimse mahrem olmadı razine,
Bilmediler şehsuvarın kandedir?

Gökte uçarken beni indirdiler,
Çar anasır bentlerine vurdular,
Nûr iken adım Niyazi dediler,
Şol ezel ki itibarın kandedir? Niyazi.

146

Değer bakımından iki dünyadan da artıksın, fakat
neyleyeyim ki değerini sen bilmiyorsun. Kendini ucuza
satma, çünkü değer pek fazla senin.

Esmâ-ul Hüsnâ da ki sıra ile, başta Allah ve Rahmân
isminden sonra sırasıyla "VELİ" İSMİ 53. dür.

Esmâ-i İlâhiyye deki ağırlıklı ismimiz VELİ'dir.

Silsilede nasıl saymaya Hz. Ali'den başlanıyorsa,
esmâ-i İlâhiyye de de saymaya "Rahim" esmâsından
başlamak doğru olur. Nasıl silsilede Allah ve Muhammed
asil ise, esmâ'ul hüsnâ silsilesinde Allah ve Rahmân asıldır.
Ondan sonrakiler sıradadır. O yüzden rahîm esmâsı bâtın
tecelli yönünden 1. Oradan başlayarak 53. "VELİ" esmâsı
yerimiz olmaktadır.

Veli ise "dost ve yardımcı" demektir. İki vechesi
vardır. Medineliler; ensâr-yardımcı, Mekkeliler;

“muhacirler” dostturlar. Hepsine birden SAHABÎ, sahipler yani dostlar ve yardımcıları denir, bu da VELİDİR. **NÜKTE:**

Hilâfet'te her haliyle Hz. Ali'ye benzer. Nusret babamın dört halifesinden yaşca en küçüğü Terzi Babam olduğu halde emânetler kendisine verilmiş, yol oradan devam etmiştir.

Diğerlerinin hilâfetleri- Halife-i şahsiyye'dir.

Halifelik mertebeleri şunlardır.

Mutlak halife

Vekil halife

Yardımcı-rehber halife

Halife-i şahsiyye

Terzi Babam. Mutlak halife'dir. Ç. Hüsamettin.

147

Hayalin gözümde, adın ağzımda, anışın gönlümde. Nereye mektup yazayım.

“Ahmedühü hamdühü fi nefsihi”

Zât-ı bahtın Ahmediyyet sırrı ile kendi zât-ı akdesini medih etmektedir.

Anlatır bütün âlem insân kıssasını

Almalı dervişân bundan hissesini

Soyarak üstünden varlık elbisesini

Ancak duyar (İrcii rabbik) sözünü. **NÜKTE:**

Aşık maşukunu hangi libas içinde görse tanır.

Bu neyin sesi ateştir, hava değil; kimde bu ateş yoksa yok olsun.

Her şey maşuktur aşık bir perdedir; yaşayan maşuktur aşık bir ölüdür.

Sevse benim sevdiğimi kamu halk-ı cihan
Gece gündüz sözümüz kıssa-i canân ola.

148

Evet, sevdiğim zatın hayali geceleyin geldi de beni uyandırdı.

Yüzseler cümle vücudum kalmasa tende deri,
Dönmezem bab-ı Ali'den Hayderiyyem Hayderi.

Peygamber efendimiz Hz. Ali'ye şöyle buyurmuşlardır:
"insânlar halıklarına "yaradıcısına" türlü türlü hayırlarla yaklaşmak istedikleri vakit sen akılla yaklaşmaya çalış. Bu, dünyada insanlar'ın, ve âhirette Tanrının, indinde daha çok makbuldür."

Canân bulunur, sohbet-i canân ele girmez.

Meydan bulunur, sohbet-i canân ele girmez.
Canân bulunur, sendeki idrak ele girmez.

Hakk yolunda aşka bağlanmak gerek,
Söyleyenden dinleyen ârif gerek.

Harmân-ı âlemde ben bir daneyim,
Sen başak ol, halkı doyur efendim.
Bir garibim desem eğer inanma,
Yar ile hem dem olmuşuz efendim.

149

Beşer şeklinde sizlere göründük,
Mânâ da ulu sûltanız efendim.
Kalem kırıldı susmayı düşündüm,
Mevlâ'm "durma yaz" demekte efendim.

Ya sen beni mat edersin âlem de,
Ya ben seni var ederim efendim.
Bizi gören hayretlere düşerek,
Kuvvet kudret Rabbimin'dir efendim.

Bu sözleri nerden buldun demeyin,
O söyledi, fakir yazdım efendim.
Daha nice hazineler var bizde,
Şifremizi bulun çözün efendim. N. Tura.

İnsân isen gel maşuku seyret,
Fâni vücûdu bâkiye devret.
Mahbub-u Haksın, ilminde zevk et,
Yorulma gitme, celâle doğru. N. Tura.

Toprakla Rabbü'l erbab'ın münasebeti nedir?

Şeriatta fiil ile,
Tarikatta muhabbet ile,
Hakikat ve marifette irfaniyetle ibadet edilir. **NÜKTE:**

150

Cihanın yücesi engini sensin
Yerler ne, bilmem, mâdem varlık sensin.

Her bir kelime delâlet ettiği mananın o surette taayyününden başka bir şey değildir. "Mânâ" o sûretin ruhudur. Şu halde cism-i İsâ bu âlemde zâhir olan Allah Taalânın kelimelerinden bir kelimedir. Ve onun delâlet ettiği manâ rûh-u İsevidir ki o da onun Rabbi hası olan batınıdır.

Cismi İsâ, Meryem tarafından ma-i muhakkak'tan, Cebrâîl tarafından da bu nefhin rutubetinde sari -ma'i müte-vehhem'den- mahlûk oldu.

Böylece Hakk'ın ilmi malûmuna tabi olarak zâhir oldu. Kûr'ân'da geçen her hadisenin zuhuru böyledir. F. Hikem.

Dostlara bir sofraya kurdum, gönlüm içre bir makamdır bu,
Ehl-i aşkı davet ettim, bir makam-ı Mustafa'dır bu.

Davetim Hak daveti, ümmet-i Muhammed ümmeti Ya Hu,
Gelmeyenler kendi kendin yer, bir rıdvan cennetidir bu.

Gel ey dünyanın ilmin bilmek ve bildirmekle zevk bulmuş,
Bu bir ilm-i ledündür ki; rasûlun armağanıdır bu.

Eğer bir can verir olsan, sana bin can verir Allah
Buna olmak yolu derler, bilip bulmak değildir bu.

151

Bu ilmin mektebinde diz çöken bir tıfl-ı edebhan
Yarın başlar üzerinde gezen bir padişahdır bu.

Eğer bir damla yaş versem sana, derya verir canân
Yarın arş üstüne tahtın kurar, can-ı cihândır bu.

Bu bir Hakk ilmidir kim, digeran toprakta kalmıştır,
Seni davet eden gönle, ezân-ı Nusretadır bu.

İşit artık behey canım, seni davet eden kimdir?
Habibin nutkuna sahip nidayı Murtazadır bu.

Ne âlimler, ne başbuğlar bu yolda kalmıştır,
Hüda mihmanıyız, anlar isen zevk ve sefadır bu.

Bu dünya ilmine mağrur olan başlar yarın mahzun,
Öbür gün ateş-i düzehde, darul imtihandır bu.

Seni dil haneye davet eden, bil hubbu Mevlâdır,
Halâs ol sen sanemlerden, Samed'den bir nidadır bu.

Senin gönlünde bir kâşâne kurmak istiyor Nusret
Harab etmek gerek evvel, emin ol adetullahtır bu.

Kabul oldun ise Hakkın huzuruna sevin, şükret,
Ve illâ her seferde ağla, sanırsam lutf-u Hakk'tır bu.

Bütün ihvan seni gözler, yanında saf saf olmuşlar,

152

Yaman bir el tut, abdest al, makam-ı aşk-ı Hakk'tır bu.

Tavaf eyler durur herkes, o kâbe bil mekânımdır,
Bize ehl-i dilân derler, makam-ı evliyadır bu.

Yok oldu girdi girenler, var oldu çıktı menzilden,
Ne türlü kelâm etsem bilinmez, beyt-i Hakk'tır bu.

"Leyse fiddar, gayruhu deyyar" demiş âşık ve sâdıklar,
Emre fermân cümle âlem, makam-ı kün fekândır bu.

Anlamış olsan gerek ey duheri pakize geç kalma,
Bildiğin cümle hevadır, bir makam-ı terki terktir bu.

Bir cihansın âleme cansın, bütün esrara mahremsin,

Sen sana gel, sen seni bil ; emr-i Hakk'tır, bir oluşturun bu.

N. Tura.

İsâ (a.s.) niçin gelecek? Çünkü yeryüzünde onun kavmi çok olduğundan ve ona atfen yanlış uygulama yapılan seviyyetin hakikatini, Hakikat-i Muhammedi içerisindeki gerçek hâlini ve yerini anlatmak içindir.
NÜKTE:

Rûh'un zâhir ismi, HAYAT VE HAREKET.

Nûr'un zâhir ismi, AYDINLANMA VE İLİMDİR

153

İlm-i ledün; nefsin vakıa geçişi değil vaki'in nefiste taayyünüdür. Doğrudan doğruya bir keşiftir. Talibin nefsi faaliyyet'ten ziyade kabiliyyete hazırlana-caktır.

Herhangi bir şeyin sonunda sarhoşluk varsa, o şey haramdır. Ancak aşk sarhoşluğu müstesnadır.

Bülbül-ü ranayı sev amma hümayı aşka bak
Cümle azharı sev amma gel gül-ü ranaya bak

Ey fakir insan bu âlem içre geldin neyledin?
Cümle eşyayı muhit olmuş dil-i dâna'ya bak.

Biriz mânâ da cananım sûrette ayrıldık biz

Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy.

Kiblegahı cümle âlemdir bunu bilmez cehil,
Vakıf-ı esrar-a Hakk'tır anlamaz echel cehil.
Sen dil-i dâñâyı buldun anladınsa ebsem ol
İyd-i ekber ol gün oldu sonra olma muzmahil

Biriz mânâ da canânım sûrette ayrıldık biz
Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy.

Ol dil-i dâñâ da mestur etti kendin zât-ı Hakk
Âdemin gönlünde kenz-i mahfiyim ben, dedi Hakk
Taht-ı gâh etti dil-i dâñâ'yı ordan çoştı Hakk

154

Tac-ı kerremnâ'yı giydirdi temaşa kıldı Hakk

Biriz mânâ da canânım sûrette ayrıldık biz
Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy

Hakk ile geldik cihâne sonra olduk cümle halk
Lâm-ı istidadı kaldır cümle âlem oldu hakk
Gel dil-i dâñâ'ya ram ol dediler orda hakk
Levh-i mahfuzun kitabın kim okursa oldu hakk

Biriz mânâda canânım sûrette ayrıldık biz
Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy.

Hakk olan hakk bildi kendin, âleme mir'at dedi
Neş'eyi muhabbetle baktı, ya Ahmed dedi

Mustafa aynasından baktı ta aşşuk eyledi
Kendi kendinden temaşa etti de naz eyledi

Biriz mânâ da canânım sûrette ayrıldık biz
Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy

Bilmedi iblis-i lâin kim ol dil-i dâna'dır
Cahil-ü nadanı bil amma ki canân ondadır
Kendi bildi kendi örttü vechini bil perdedir
Şükrü çok kıl, Ârif-i billâh isen hep sendedir

Biriz mânâ da canânım sûrette ayrıldık biz
Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy.

155

Lutf edip fahri rasûl açmakta vechinden nikap
Geh kapar nûr-u Hüdayı hem gözükmez afitab

Biriz mânâ da cananım sûrette ayrıldık biz
Libas-ı aşkı ben giydim libas-ı hüsnü sen giy.
N. Tura.

Alfabe elifin rumuzlarla yaygın halidir. Her harfte vardır. Musiki elifin 7 noktasından yani beşeri duygusallıktan kay-naklanmaktadır. İlâh-î hâle dönüşmesi için sıfat-ı subûtiyye hakikatinin idrak edilmesi gerekmektedir. **NÜKTE:**

Aşıkam dersen belâyı aşktan hiç ah eyleme
Ah edip ağyarı esrarından agâh eyleme

Katreler deryada, deryada katreler gizlidir
Nar içinde nûr var, nûr içre niyran istemem

Kudret-i aşkından âlâ var mı Rabb-ul Âlemin?
Her ne var aşkın kemâli, akl-u iz'an istemem.

Aşkın beni rüsvayı cihan eyledi gitti
Yaktı ciğerim bağrımı kan eyledi gitti
Efgan ne büyük hail imiş rah-ı talebte
Hep ehli taleb geldi figan eyledi gitti.

156

Aşkın ile bir makama erdim ki bu dem
Bir âlem-i nûr oldu gözümde o âlem

Sordular Mecnun'a Leylâ'nın hanesin,
Sineden bir ah çekip gösterdi viranesin.
Bir bakışla aşıkı meftun eder çeşmanesin,
Neyleyim dildare müştakım ah dildanesin.

Müştak-i cemâlinim ben ya Rasûllallah
Bülbülü bağ-ı hezarınım ya rasûlallah

Senliği bulmaktı derdim, Hakk'a vasl olmak için medet

Herşeyi yağmaya verdim sende kaybolmak için.

Senle hâzır senle nâzır bir vücûd-u faniyem
Sen beni halk eyledin amma ki senden zâhirem
Batınımdan söyledin ayatını ikra' dedin
Sinelerden fıskırır envar-ı zâtım, bak dedin.

Nûr-u vahittir cihan, tevhid-i zâttır maksudum
Şeş cihatı hep cihanı bu cihanı benden izhar eyledin.
Âlemi bende yarattın nûr-u envarsın bana
Sineme kurdun sarayın, sen habibullahsın.

Sende oldum ben a'yan, amma ki sende mahfiyyem

157

Âlemin her zerresinden, ben kemâl-i arz eylerim

Sende mir'ac eylerim amma ki "sen ben ol" derim.
Vechi pakinle ayanım, cümle sıfatınla benim.

Çeşmihak benle ayan, cümle sıfatımla benem
Çokluğa bakmam, seni senden temaşa eylerem
Vahidim gerçi habibinden seni zikreylerem
Nusratım âlem içinde sırrı yektayım. N. Tura.

Sırrı hubbi ezeli behremi eşya sarist
Oldur bu nükte pedidar gönülden gönüle
Ve nefahtü demi kim âlemi ruhu efsadır
Nefy eder hazreti kerrar gönülden gönüle.

Sâret-i erbaa: Nûr-u Muhammedin dört esas sûreti:
Sûre-i Muhammed; Hakikat-i Muhammedi.
Sûre-i Vedduha; Kûr'an'da en büyük rahmet.
Sûre-i inşirah; Hakikat-i İlâhiyye'ye hâmil sadrın genişlemesi.
Sûre-i kevser; Gönüllere akan ilmi rahmet-i İlâhiyye.

Gör zâhidi kim, "sahib-i irşad olayım" der.
Dün mektebe vardı, bugün "üstad olayım" der.

158

Eğer aşık ciğer kanı ile taharet etmezse, aşk müftisinin kavlince onun namazı sahih olmaz.

Kim ki aşk ve muhabbet çeşmesinden abdest almaz ve bütün eşyayı ölü hükmünde kılıp da; üzerine dünya, ukba, varlık ve terki terkten ibaret olan dört tekbir ile namaz kılmazsa, onun can gözü kibleye dönmüş olmaz.

Seven daima sarhoştur, hem de hımarı içinde. İçki halinde de hayrandır. Sarhoşluk halinden çıkamaz. Çıkarsa hayret haline geçer. Hayretten kurtulursa sarhoşluk haline geçer. (Mansur Betaihi)

Allah denince korktun mu?/

Mustafa Sâfi Babam, zaman, zaman sesli olarak, (Allah) (c.c.) dermiş. Orada bulunan kimselerin bazıları yerlerinden sıçrarlarmış. Bunun üzerine, Sâfi Babam, "korktunmu oğlum?" dermiş, o kimse de, "korktum efendim" dermiş.

Bunun üzerine, Sâfi Babam, "Allahtan korkulurmu oğlum?" dermiş. Aradan bir müddet geçtikten veya başka bir günde, Sâfi Babam, gene bir, (Allah) (c.c.) dermiş. Çevrede boşta bulunanlardan bazıları gene yerlerinden sıçrarlarmış, o gene korktunuzmu? Dermiş, bu sefer tedbirli olan kimseler, "korkmadık efendim" derlermiş. Bunun üzerine Sâfi Babam, bu sefer, "Allahtan korkulmaz mı oğlum?" diyerek bir gerçeği lâtif bir eğitim ile ifade edermiş. Mevlâm Rahmet eylesin. **NÜKTE:**

Kadından şeyh olmaz derler, doğrudur. Ancak içi er

159

dışı nisâ görünenden olur denmiştir. **NÜKTE:**

Bir bahar değil azmin önünde bin bahar varmış
Hicranla ağaran o saçlar
Değil geri duran kalp ihtiyarlarmış
Ölmeden evvel ölmek bilmez kimse ne demek
Bilen zaten saçlarını ağartmaya başlamıştır bile
Senin oğulların senin gibi olamazlar
En azından iyi insanlar onu biliyorum.

Zât-ı İlâhîde dört esas:

Vel evvelü: Evveli olmayan evvel
Vel ahiru: Ahiri olmayan ahir
Vez zâhiru: Zâhiri olmayan zâhir
Vel bâtinu: Bâtını olmayan bâtin

Rasûlüllah'ın vücûd-u şerifleri dört mertebede rahmet idi. Şeriat akvali, tarikat ef'ali, marifet etvari, hakikat esrarı idi. Ki bunları açıklayıp rahmet oldu.

Erenler erenler kimdir?
Gönle girenler
Bunda Hakkı görenler
Canda aşkı bulanlar

160

Bayram ol gündür bana kim
Göz göre didarını
Görmesem bir gün seni
Ol kara gündür bana.

Necm sûresi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) Aşikâre okuduğu ilk Sûredir. Nüzul sebebi "müşriklerin Kûr'ân'ı Hz.Muhammed kendi uyduruyor" demiş olmalarıdır.

Aşk gelince kafaya
Kalmaz kafada zekâ

Aşk derdine yok deva
Aşk masivayı yakar.

Gitti aklım, gitti sabrım, gitti yar,
Bu ne aşktır, bu ne derttir, bu ne kâr.

Vücûdunda senin ruhun Hz. Mustafa, Cebrâilin de akl-u pür safa gibidir. Eğer aşk burakına binersen sana "ev edna" zâhir olur. Eğer vücuttaki canın Ebu Cehl ise, senin aklın inatçı, iblis olur. sen nefs-ü heva merkebine binersen, Huda'yı vuslattan mahrum olursun. Sen hırs-u heva eşeğinden piyade ol ve riyazatlarla meşakkat çek.

161

Başı örtüye lâıyk bir kadın nasıl miğfer adamı olabilir?

"Raeytü Rabbi bi ayni Rabbi"
Ben gaib oldukta zahir olur hu
Beni gaib kılar zâhir olursa.

Kelimullah; duyulan
Kelimetullah; Allah'ın bir kelimesi
Kelâmullah; Her kelâm Allah'ın.

Her bir kelime delâlet eylediği mânânın o sûrette taay-yününden başka bir şey değildir. Ve mânâ o sûretin zuhuru-dur. Şu halde cism-i İsâ bu âlemde zahir olan Allah'ü Tealâ-nın kelimelerinden bir kelimedir. Ve onun delâlet ettiği mânâ ruhi isimdir ki o da onun rabbi hası olan ismi batındır. F.Hi.

Sevgiyi bardak bardak içtim de yandım
Ne içmekle tükendi ne de ben kandım.

Bade-i engüre el sürmem bu bezm-i fânide
Bulmuşum cam-ı muhabbet neşvesin ben aah'da
Sanma menzilde karar eden olur ehl-i kemal
Ey Sezâi kamil odur ki; ola hep rahda.

162

Zerre-i afitabtır aşkın, gizlenir zerresinde her dü cihan.

Hayali bir yerdesin, sen arada perdesin,
Hakk sende sen nerdesin.

Cism-i İsâ Meryem tarafından mâ-i muhakkaktan ve
Cebrâîl tarafından da bu nefhin rutubetinde sâri olan mâ'i
mütevehhemden mahlûk oldu. F. Hikem.

Bu dünyada temelde 3 sınıf insân vardır. Ehl-i beyt, ehl-i hadika (bahçe), haricunlar.

Bunlar da pek çok kısımlara ayrılırlar. Fakat bunları incelemek değil ancak insan olarak üzerinde durulup ibret alınması gerekenden kısaca bahsetmektir, ibret almak için.

Ehl-i beyt bilindiği gibi Peygamber efendimizin ev halkıdır. Hanımları, çocukları ve kendileridir. Umumi mânâ da artırılırsa da, bunun 5 olduğunda ittifak vardır. Rasûlullah, Fatımat'üz Zehra, Hz.Ali, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin.

Aşık oldum bende-i cananeyim
Balu perden geçmişim bir daneyim
Bahre düşmüş talib-i dürdaneyim
Yanayım ey şems-i ruşen, yanayım.

163

Düşmüşüm aşkın özüne ta ezel
Ta ebed yanmak bana oldu mehel
Kendi düşen ağlamaz vardır mesel
Yanayım ey padişahım yanayım

Aşkın pervanesiyem ben nidem
Sen şeyhin bezmin koyup kande gidem
Şevkin için tutuşup serte kadem
Yanayım ey mahitabım yanayım.

Vefa her kimseden istedim kim ondan cefa gördüm.

Kimi kim bivefa dünyada gördüm bivefa gördüm.
Kime kim derdimi izhar kılıp isteyip derman,
Özümden bin beter derde belâya müptela gördüm.
Bende Mecnundan füzün aşıklık istidadı var,
Özümden bin beter derde belâya müptela gördüm.

Aşk imiş her ne var âlemde,
İlim bir kıyl u kal imiş ancak

“Söylenecek bir şey kaldı ama onu sana bensiz olarak
Rûh’ul kuds söylesin. Hayır, hayır! Ne ben söyleyeyim ne
de başkası; kendi kulağına yine kendin söyle!”

Mevlânâ-Mesnevi

164

Kâ’be de kılınan bir rek’at namaz yüz bin rekat
namaza mualdirdir. Yapılan hesaplara göre Kâ’be de
kılınan bir günlük namaz, iki yüz elli sene, altı ay, yirmi
günlük namaza muadildir.

Bende fani olanı ebedi kılarım.

Rüvayına aybetme nigah ettiğimi
Gözyaşı döküp nâle vah ettiğimi.
Ey padişah hüsün terahhum çağdır,

Affeyle ki bilmemişem günah ettiğimi.

Biz ezelden ta ebed meydana gelmişlerdeniz,
Şah-ı merdan aşkına merdane gelmişlerdeniz.

Yazmaya Hakk'ın kelâmullaha şerhini,
Bu beyanın ilmine, Kûr'ân'a gelmişlerdeniz.

Gayb-ı mutlakdan temaşa-ı ruh-u ziba için,
Bu şehadet mülküne seyrane gelmişlerdeniz.

Kainatı suret-i Rahman'a tebdil eyleriz,
Ruh-u Kudsun ruhuyuz insane gelmişlerdeniz.

Bir muammer turranın küfrüne amenna deyip,
Hakk'a teslim olmuşuz, imane gelmişlerdeniz.

165

Saki-i baki elinden mest olup içmekteyiz,
Katre-i mest olmuşuz mestane gelmişlerdeniz.

Ey hata-ı iyd-i ekberdir cemali dilberim,
Biz bu iyd-i ekbere kurban gelmişlerdeniz.

Hoştur bana senden gelen,
Ya hil'ati yahut kefen,
Ya gonca gül yahut diken.

Serserinin aşkınla düştüm meye,
Nasıl girdin elimdeki şu neye,
Hem seversin beni neyzenim diye,
Hem de sarhoş diye destan edersin.
(Neyzen Tevfik)

"Hak insanlardan intikamını kul ile alır,
İlm-i ledün bilmeyen anı kul etti sanır."

RIZIK DUASI:

ALLAHÜMME YEBSÏTUR RIZKA LİMEN YEŞAU VE YERZUKU
MEN YEŞAU Bİ GAYRİ HİSAB.300 defa

166

CİNLERE KARŞI OKUNACAK DUA:

"Rabbi euzu bike min hemezatiş şeyatini ve euzü bike
Rabbi en yahdurun"

Mü'minun/97-98

KALKAN AYETLERİ

*İhlas-felâk-nas-ayetel kürsi.

*Euzü bike min hemezatiş şeyatini ve euzü bike rabbi en
yahdurun.

*La havle velâ kuvvete illâ billâhil aliyyl azim.

*Vecealnâ min beyni eydihim sedden ve min halfihim
sedden fe eġşaynahüm fehüm lâ yübsırun.
*innellahe meas sabirin.
*Ente mevlânâ fensurnâ alel kavmil kafirin.
*Ni'mel mevlâ ve ni'men nasir, gufraneke rabbenâ ve
ileykel mesır.
*İnne ibadi leyse aleyhim sultanün ve kefe rabbike vekila.
*Lâ ilâhe illâllah.
*Ütruk ya eshabeş şimali nari ühruc melümen ve
medhura.
*inna nahnü nuhyil mevta.

“Ve in yekedüllezine keferu liyüz likuneke bi ebsarihim
lemma semiuz zikra ve yekulune innehu lemecnun. Ve ma
hüve illa zikrun lil âlemin.”

Nazar duası.

167

CENNETE GİRECEK 10 HAYVAN

- 1) Hâbilin koçu
- 2) İbrâhîmin buzağısı
- 3) İsmâîlin koçu
- 4) Mûsânın öküzü
- 5) Yunusun balığı
- 6) Üzeyr'in merkebi
- 7) Süleymânın karıncası
- 8) Süleymânın hüdhüdü
- 9) Hz.Muhammedin devesi

10) Ashab-ı Kehfin köpeği.

KAĞITLARDAKİ NOTLAR:

ZAT-----lâhut-----ilim-----ehadiyet

SIFAT-----ceberut-----aklı evvel-----vahidiyet

(Hz.sani)

rahmaniyet (taayyün-ü evvel)

Rububiyet (tecelli-i evvel)

Melikiyet (hakikat-i Muh.)

esmaü-l hüsna

(ruh-u azam, gayb-ı muzaf)

(ruh-i izafi, ayan-ı sabite)

İSİM-----melekut-----aklı küll

(misal âlemi)

168

(hayal âlemi)

(emir âlemi)

(taayyün-ü sani)

(sidre-i münteha)

(ruh-u külli)

(küçük berzah)

EF'AL-----şehadet (nâsut)-----aklı cüz, akı-ı mead

AHADİYYET: Esmâ ve sıfatların yokluğunu ister.
Ahadiyyet tecellisi cihetinden bakılınca ne isim ne de vasıf kalır.

VAHİDİYYET: Bu âlemin fenâ bulmasını ister. Vahidiyyet tecellisi cihetinde halk yoktur. her varlığa sûret getiren bir sıfattır.

RUBUBİYYET: Bu âlemin bekasını ister. Bu tecelli yönünden Hak ve halk vardır.

ULÛHİYYET: Bu âlemin fenâ bulmasını gerektirir. Ama kendi bekâ gözünde. Bu âlemin bakası ise kendi fenâ gözünde ulûhiyyet tecellisi cihetinde Hakk vardır. Fakat sûret-i Halk'tır. Ancak halk vardır. Ama mânâ ciheti Hak'tır.

İZZET: Tecellisinde Kul ile Allah arasındaki nispet kalkar.

KAYYUMİYYET: zâhir ismi cihetinden bakılınca eşyanın aynıdır. Bâtın ismi ciheti yönünden bakılınca da eşya onun aynıdır.

(Halvette yapılanlar)

Alemler'in durumuna hangi kroki uygun:

169

(1) ZAT-AMA: dışta bir tecelli ile ahadiyyet vasfı, bir tecelli ile vahidiyyet vasfı ve böylece efal âlemine kadar ayrı ayrı âlem'ler midir?

(2) ZAT-AMA: Merkez içte bir tecelli ile ahadiyyet vasfı genişleyerek böylece içten dışa doğru ayrı ayrı âlemler midir?

(3) ZAT-AMA: Dışta yani en üstte aşağıya doğru sarkarak yani tecelli ederek meydana gelmiş ve en altta efal âlemi itibariyle o durumda mıdır?

(4) Efalden başlayarak efal, esmâ, sıfat diye içe doğru giderek fakat aynı büyüklükte ayrı tabakalar halindemi'dir?

(5) Veya zat-a'mâ'dan başlayarak ahadiyyet, vahidiyyet diye sıra ile içe doğru giderek fakat aynı büyüklükte ayrı ayrı tabakalar halindemi'dir?

(6) A'MÂ-ZAT: Dışta içe doğru her âlem bir birinin içinde tek bir tabaka veya varlık mıdır?

(7)Veya tersi efal dışta içe doğru her alem birbirinin içinde tek bir tabaka veya varlık mıdır? Âlem midir?

Lisan kalil, Göz alil, Hakk'a Hakk delil.

MERTEBE-İ (a) Şeriatte; fark ile amel,

170

(b) Tarikatte; cem ile kemâl,

(c) Hakikatte; cem'ül vasıl olmakla,

(d) Marifette; marifet-i vahdet-i vücûd hasıl olur.

AHMET ELİTAŞ HOCANIN SORULARI:

Kûr'ân-ı Hakîm'in sinesinde sizlere bazı cevherleri hatırlatmak istedim. Buluşlarınızı arka sayfaya maddeler halinde açıklarsanız Kûr'ân-ı Hakîm'in incilerinden edinmiş olursunuz. Kardeşimiz Necdet Efendi de sizlere yardım elini uzatsın.

(1) NE İNSTEN NE CİNDEN NE MELEKTEN OL RESUL KİMDİR?

-ins, cin ve melekten olmayan rasûl "Kûr'ân"dır. C.Hakk'ın "alîm" sıfatıdır.

(2) OL KABİR SAHİBİ İLE GEZDİ KİMDİR?

-Ol kabir, ruhu ve kalbi ölmüş insandır. Kalıbı ile gezer, kalıbı kabridir.

(3) OL CİSİM KİMDİR Kİ YER, İÇMEZ.

-Yerin içmediği cisim Peygamberimizin mübarek cesetleridir.

(4) OL BUKA Kİ YARATILDIĞINDAN BERİ BİR KERE GÜNEŞ GÖRDÜ BİR DAHA KIYAMETE KADAR GÖRMEZ. NEDİR?

-Mûsâ (a.s.) kavmi'ni geçirdiği denizin dibidir. Açıldı bir kere güneş gördü, kapandı bir daha görmez.

(5) O CEMADAT KİMDİR Kİ ONDAN DİRİ DOĞDU?

-Salih peygamberin devesinin içinden çıktığı taştır.

171

(6) OL HATUN KİMDİR Kİ İKİ SAATTE HAMİLE OLUP DOĞURDU?

-Meryem ana.

(7) OL HAYVAN KİMDİR Kİ ASHABINI KORKUTTU?

-Mûsâ (a.s.)ın asasıdır. Hakk'ın emri ile yere konunca yılan olup onu korkutmuştur.

(8) İKİ DOST Kİ HİÇ DÜŞMAN OLMAZLAR?

-MUHTELİFTİR.

(a) Allah ve resulü.

(b) Peygamber ve kitabı.

(c) Mümin ve sünnet.

(d) Toprak ve su.

(e) Ateş ve odun.

(9) İKİ DÜŞMAN Kİ DOST OLMAZLAR?

-MUHTELİFTİR.

(a) Su ile ateş.

(b) Ruh ile şeytan.

(c) Kin ile sevgi.

(10) İKİ MÜTEHARRİK Kİ ASLA SAKİN OLMAZLAR?

-biri cehennem ateşidir diğeri de orada yanacak olan kâfir.

(11) ANA RAHMİNDE EVVEL HALK OLUNAN NEDİR?
YANİ İNSANIN HANGİ UZVUDUR?

-Ana rahminde ilk teşekkül eden uzuv "ultrason"da görüntüde "kalp" tir. Hayat emaresi onunla anlaşılmaktadır. Ancak bütün uzuvlar birlikte gelişmektedir ve beyin bunların merkezidir. Ancak kâlp olmazsa hayat olmaz, başka uzuvlar hayatı başlatmaz.

Dünya bir hayal âlemi'dir. Onun hakikatini anlayanlar

172

hayalden hakikate geçerler. Anlayamayanlar ise hayal içinde hayal yaşarlar. Âhîret'e yani hakikat âlemine geçtiklerinde hayal diye inanmadıkları âlem, hakikat meydana çıkar.

Hakikat zannettikleri dünya hayatı ise bir hayal olur. ve bunu baştan anlamadıkları için ellerinde hiçbir sermayeleri kalmadığı için mahzun ve perişan olurlar. İşte en büyük bedbahtlık budur.

Âlemde zuhur eden Cenâb-ı Hakkın sıfatlarının tecellisidir. Kendinden kendinedir. Ahirette de aynıdır. İsimlerin müsemmaları fiiliyyat gösterecektir.

Yanan da odur, yakan da. Seven de odur, sevilen de. Cennet'te yaşayan da. Her şey onun bir tecellisidir.

Mevlâ'nâ "cümle maşûkest-i aşık perde-i" demiştir.
NÜKTE

Velilere gelen ilhamat batından, özlerindedir.
Peygamberlere gelen vahiyler ise hem zâhir hem bâtınla-
rından gelmişlerdir. Zâhirden melek şekliyle, bâtından
aynen onun özü itibariyledir...

Titanik battığında 2227 (2+2+2+7=13) kişi bir anda
yok oldu. Batmaz diye dünyaya meydan okuyorlardı.

Âlemde hadîs olan her şey resul, habercidir.

Olsa istidad-ı salik kabil-i idrak-i vahiy
Emr-i Hakk irsaline her zerredir Cebrail.

173

El-Arifu saydil Hakk /Arif Hakk'ın avidir.

"vesteta'tüke li nefsi: seni kendim (nefsim) için
seçtim.20/41.

Allah'ı ancak Allah bilir.

Ustamı bileyim, derde derman diyeyim.

Her hadîs olan şey sebebe muhtaçtır.

Dünyada marifetten yakînen bilinen
Ukbada ona aynı yakîn olur.

Ehl-i hal olmak için ehl-i halden rabîta, zikir,
ilim,zuhurat
almak gerekir.

Kim benim velime eziyet ederse şüphesiz ben ona
ilân-ı harb etmişimdir. (h. şerif)

174

Anamız verince eyvallah
Necat'ından giydirildik küllah.

Fe..... De..... 8/2/2002

Kalpler vardır sevgiyi yaşatmak için
İnsanlar vardır dostluğu paylaşmak için
Kandiller vardır gönülleri hoş tutmak için
Kandiliniz mübarek olsun.

Müjdat Babadostu

Son nefes; nefsi, nefsinle verdiğin son nefes, senin son nefesindir. **NÜKTE**

Baharda baharı yaşamak kolay,
Kış'ta baharı yaşamak marifet,
Saçları hayalle ağartmak kolay,
Çalışarak ağartmak marifet,
Sıradan ölmek her kese kolay,
Kendini bilip de ölmek marifet,
Her insana kendi kemali kolay,
İnsan olup kendini bilmek marifet,
Oğullarımız canımızın parçası,
İyidirler budur sözün hakçası. **NÜKTE**

175

Bilen insân'ın ifadesi sadedir.

Genelde â'yan-ı sabitemiz bizim Rabb-ı hasımızdır, onda mevcut olan Rabb'ül erbabımıza o yoldan ulaşmamız lâzımdır, aksi halde Rabb-ı hasımız, nefsimizle birlik olup, Rabb'ül erbabımıza en büyük perde olur. **NÜKTE**

Elhamdülillâhi Rabbil âlemîn, diyerek bu kitabımızı da şimdilik bu kadar bilgi ile bitirmiş olalım. Rabb'ı mıza şükrederiz, okuyanların en geniş şekilde fayda

sağlamalarını ve Cenâb-ı Hakk'tan "Alîm ve Habîr"
isimlerinin feyzi ile irfaniyetlerimizin artmalarını dilerim.

Gayret bizden, muvaffakiyyet Hakk'tan'dır.
Necdet Ardıç. Terzi Baba Tekirdağ (06/07/2011)

176
KAYNAKÇA

- 1. KÛR'ÂN VE HADİS :**
- 2. VEHB** : Hakk'ın hibe yoluyla verdiği ilim.
- 3. KESB** : Çalışılarak kazanılan ilim.
- 4. NAKİL** : Muhtelif eserlerden, Mesnevî'î şerif,
İnsân-ı Kâmil, Fusûsu'l Hikem ve
sohbetlerimizden müşahede ile toplanan ilim.

"DAHA EVVELCE ÇIKAN KİTAPLARIMIZ"

(Gönülden Esintiler)

1. Necdet Divanı:
2. Hacc Divanı:
3. İrfan Mektebi, Hakk Yolu'nun Seyr defteri:
4. Lübb'ül Lübb Özün Özü, (Osmanlıca'dan çeviri):
5. Salât- Namaz ve Ezan-ı muhammedi'de Bazı hakikatler: "İngilizce ve İspanyolca"
6. İslâm'da Mübarek Geceler, bayramlar ve Hakikatleri:
7. İslâm, İmân, İhsân, İkân, (Cibril Hadîs'i):
8. Tuhfetu'l Uşşâkiyye, (Osmanlıca'dan çeviri):
9. Sûre-i Rahmân ve Rahmâniyyet:
10. Kelime-i Tevhid, değişik yönleriyle:
11. Vâhy ve Cebrâil:
12. Terzi Baba (1) ve Necm Sûresi:
13. (13) On üç ve Hakikat-i İlâhiyye:
14. İrfan mektebi, "Hakk yolu"nun seyr defteri ve şerhi
15. 6 Pey- (1) Hz. Âdem Safiyyullah (a.s.)
16. Divân (3)
17. Kevkeb. Kayan yıldızlar.
18. Peygamberimizi rû'ya-da görmek.
19. Sûre-i Feth ve fethin hakikat-i.
20. Terzi Baba Umre (2009)

177

21. 6 Pey - (2) Hz. Nûh Neciyyullah (a.s.)
22. Sûre-i Yûsuf ve dervişlik:
23. Değmez dosyası:
24. 6 Pey-(3) Hz. İbrâhîm Halîlûllah: (a.s.)
25. Köle ve incir dosyası:
26. Bir zuhûrât'ın düşündürdükleri:
27. Genç ve elmas dosyası:
28. Kûr2ân'da Tesbîh ve Zikr:
29. Karınca, Neml Sûresi:
30. Meryem Sûresi:
31. Kehf Sûresi:
32. İstişare dosyası:
33. Terzi Baba Unre dosyası: (2010)
34. Bakara dosyası:

35. Fâtiha Sûresi:
36. Bakara Sûresi:
37. Necm Sûresi:
38. İsrâ Sûresi:
39. Terzi Baba: (2)
40. Âl-i İmrân Sûresi:
41. İnci tezgâhı:
42. 4-Nisâ Sûresi:
43. 5-Mâide Sûresi:
44. 7-A'raf Sûresi:
45. 14-İbrâhîm Sûresi:
46. İngilizce, Salât-Namaz:
47. İspanyolca, Salât-Namaz:
48. Fransızca İrfan mektebi:
49. 36-Yâ'sîn, Sûresi:
50. 76-İnsân, Sûresi:
51. 81-Tekvir, Sûresi:
52. 89-Fecr, Sûresi:
53. Hazmi Tura:
54. 95-Tîn, Sûresi:
55. 28- Kasas, Sûresi:
56. İrfan-Mek-Şer-Fransızca-Baba:
57. Namaz Sûreleri:

178

Mektuplar ve zuhuratlar serisi:

- 61- 12- Terzi Baba-(1)
- 62- 39- Terzi Baba-(2)

İnternet dosyaları-

- 63-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-3-
- 64-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-4-
- 65-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-5-
- 66-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-6-
- 67-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-7-
- 68-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-8-
- 69-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-9-
- 70-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-10-

71-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-11-
72-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-12-
73-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-13-
74-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-14-
75-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-15-
76-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-16-
77-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar-17-
78-Terzi-Baba-Mek-ve-zu-Ke-Kara-bi-dosyası-18-
79-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -19-
80-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -20-
81-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -21-
82-Terzi-Baba-Mektuplar ve zuhuratlar -22-

179

NECDET ARDIÇ

Büro : Ertuğrul mah.
Hüseyin Pehlivan caddesi no. 29/4
Servet Apt.
59 100 Tekirdağ.

Ev : 100 yıl Mahallesi uğur Mumcu Cad.

Ata Kent sitesi A Blok kat 3 D. 13.
59 100 Tekirdağ

Tel (Büro) : (0282) 263 78 73
Faks : (0282) 263 78 73
Tel (ev) : (0282) 261 43 18
Cep : (0533) 774 39 37

Veb sayfası: Amerika: <[http:// necdetardic. org/](http://necdetardic.org/)>

Veb sayfası: Amerika: <www.necdetardic.info>

Veb sayfası: Almanya: <www.terzibaba.com>

Radyo adresi (form): <terzibaba13.com>

MSN Adresi:

Necdet Ardıç <terzibaba13@hotmail.com>